

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

6'ncı Toplantı
16 Nisan 2018 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun, şehitlerimizin olduğuna ve tüm şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/935)

IV.- KARARLAR

A) KOMİSYON KARARLARI

1.- Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın (1/935) genel uygunluk görüşünün esas komisyona bildirilmesine ilişkin karar

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

6'ncı Toplantı

16 Nisan 2018 Pazartesi

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu saat 14.15'te açıldı.

Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu, şehitlerimizin olduğuna ve tüm şehitlere Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın (1/935) tali komisyon olarak tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak, genel uygunluk görüşünün esas komisyona bildirilmesi kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 18.45'te toplantıya son verildi.

16 Nisan 2018 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.15

BAŞKAN: Radiye Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)

BAŞKAN VEKİLİ: Bennur KARABURUN (Bursa)

BAŞKAN VEKİLİ: Candan YÜCEER (Tekirdağ)

SÖZCÜ: Ali İhsan YAVUZ (Sakarya)

KÂTİP: Dirayet Dilan TAŞDEMİR (Ağrı)

BAŞKAN – Sayın Bakan Yardımcım, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, saygıdeğer basın mensupları; çoğunluğumuz vardır, toplantımızı açıyorum.

Hükûmeti temsilen şu an Adalet Bakanlığından Sayın Bakan Yardımcımız Bilal Uçar Bey bizimle birlikte, Sayın Bakanımıza ve beraberindeki yetkililere Komisyonuz adına hoş geldiniz diyorum.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız ile Sağlık Bakanlığımızdan müsteşar yardımcılarımız da buradalar; sayın müsteşar yardımcılarımıza ve diğer bakanlık yetkililerine de Komisyonumuz adına tekrar hoş geldiniz diyorum.

Adalet Bakanımız Sayın Abdulhamit Gül ilerleyen zamanda aramızda olmaya çalışacaklar programında son anda bir değişiklik oldu ve Bakan Yardımcımızın da saat üç, üç buçuk gibi ayrılması gerekiyor ama diğer yetkililer aramızda olacak, sorularımızı cevaplayacaklar.

Bugün (1/935) esas numaralı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nı görüşmek amacıyla toplanmış bulunmaktayız.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu’nun, şehitlerimizin olduğuna ve tüm şehitlere Allah’tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Görüşmelere başlamadan önce, şehitlerimiz var; tüm şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum, acılı ailelerine de sabrı cemil niyaz ediyorum ve şehitlerimizin kanı yerde kalmayacak diyorum.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/935)

BAŞKAN - Şimdi, tasarıyla ilgili sizlere kısaca bir bilgi vermek istiyorum.

Hepimizin bildiği gibi, cinsel istismar ve cinsel saldırı suçları Türk Ceza Kanunu’nda açıkça tanımlanmış ve karşılığında ciddi cezalar öngörülmüştür. Ceza Kanunu’nun “Çocukların Cinsel İstismarı” başlıklı 103’üncü maddesinde öngörülen cezalar 2016 senesinde artırılmıştır. 2005 tarihinde 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kabul edilmiş ve korunma ihtiyacı olan çocuklar bakımından önemli düzenlemeler yürürlüğe konulmuştur.

Ülkemiz, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ile Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi’nin tarafıdır. Çocuklarımızla ve kadınlarımızla ilgili koruyucu tedbirler içeren iç hukuk düzenlemeleri ile tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmeler bunlardan ibaret değildir, başkaları da mevcuttur.

Bununla birlikte, uygulanmakta olan ceza ve tedbirlere, kamu kurumlarımızın tüm çabalarına rağmen çocuklara karşı cinsel istismar vakaları yaşanabilmekte ve bu suçlar hepimizi derinden üzmektedir.Cinsel istismar ve cinsel saldırı suçları, üzülererek ifade ediyorum, dünyanın her yerinde ırk, dil, din ve etnik grup ayırmadan her toplumda tüm kadınların ve çocukların yaşadıkları ortak sorunlardır.

Bu sorunlar karşısında biz, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olarak yakın zamanda, yani 1 Mart 2018 tarihinde toplanmış ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlarla mücadele alanında yürütülen çalışmaları görüşmüştük.

Söz konusu toplantımıza çocuklara karşı cinsel istismar suçlarının cezalarının artırılmasını ve suçlulara yönelik kimyasal kastrasyon uygulanmasını içeren 23'üncü Yasama Dönemine ait bir kanun teklifinin sahipleri olarak Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Sayın Alev Dedegil ve geçmiş dönemden bazı milletvekillerini çağırılmış ve yabancı ülke uygulamaları dâhil olmak üzere konuyu detaylıca tartışmıştık.

Ayrıca, Meclis Sağlık Komisyonu Başkanımız Sayın Necdet Ünüvar ile 26'ncı Dönemde başta cinsel istismar olmak üzere çocuklara yönelik her türlü istismar olaylarının araştırılması amacıyla kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun bazı üyeleri de toplantımıza katılmış ve değerlendirmelerde bulunmuştur.

Malumları olduğu üzere, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar bakımından Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatıyla ilgili bakanlıklardan oluşan bir heyet teşekkül ettirilmiş ve özellikle çocukların cinsel istismarı suçu bakımından caydırıcılığı kuvvetlendirecek ceza artırımları ve cinsel istismar suçlusu kişilere yönelik bazı tedbir, tedavi ve yükümlülükleri öngören bir kanun tasarısı hazırlıkları başlatılmıştı.

Bu çalışmalar sonucunda hazırlanan (1/935) esas numaralı Tasarı, 9 Nisan 2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 10 Nisan 2018 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu ile KEFEK yani bizim Komisyonumuza havale edilmiştir.

Tasarı metni geçtiğimiz hafta gündem yazımızla birlikte üyelerimize dağıtılmıştır.

Tasarıyla, Türk Ceza Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'da değişiklikler yapılarak çocukların cinsel istismarı suçunun cezasının belli hâller bakımından yüksek oranda artırılması amaçlanmaktadır.

Bunlara ilave olarak, cinsel dokunulmazlığa karşı bazı suçları işleyenlerin hak yoksunlukları ve koşullu salıverilme sürelerinde de bazı değişiklikler öngörülmektedir. Bu doğrultuda, devlet memurluğuna atanma şartları arasında var olan cinsel istismar suçunun alanı daha genişletilmiş, mahkûm olmama şartı ilave edilmiştir. Çocuğa karşı işlenen bir suçtan dolayı mahkûm olanların koşullu salıverilme hükümlerinden faydalanabilmeleri için ceza infaz kurumunda iyi hâlli olarak geçirmeleri gereken süreler artırılmakta, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen bazı suçlardan hapis cezasına mahkûm olan kişiler aleyhine, belirli sürelerle rehabilitasyon amaçlı programlara katılmak, mağdurun bulunduğu yerlere yaklaşımdan yasaklanmak, çocuklarla bir arada olmayı gerektiren bir ortamda çalışmaktan yasaklanmak gibi tedbirlere hükmedilebileceği öngörülmektedir.

Tasarıyla, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların belirli hâlleri için kimyasal kastrasyon uygulaması kanuni bir dayanağa sahip olmaktadır. Tasarıdaki düzenlemeler uyarınca, hükümlünün, ceza infaz kurumundan herhangi bir nedenle tahliye edilmesinden üç ay önce başlamak üzere tahliyeden itibaren beş yıl kadar ayakta veya yatarak cinsel isteğin ilaçla baskılanmasına yönelik tedbire tabi tutulmasına ilgili uzmanların raporu üzerine infaz hâkimi tarafından karar verilebilecektir.

Tasarıda sadece ceza veya infaz kanunlarında değişiklik yapılmamakta, Çocuk Koruma Kanunu'nda da değişiklikler öngörülmektedir. Çocuk Koruma Kanunu'nda yapılacak değişikliklerle hâlihazırda çocuk izlem merkezlerinin yapısı ve işleyişinde değişikliklere gidilerek cinsel dokunulmazlığa karşı suç mağdurlarına yönelik hizmetlerin kapsamı ve etkinliğinin artırılması, böylece mağdurlar bakımından ikincil travmaların önüne geçilmesi ve ceza muhakemesi işlemlerinin bu merkezlerde hızlı bir biçimde ve uzman kişilerin gözetiminde yapılması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, öncelikle çocuk izlem merkezleri kanuni dayanağa sahip olacak ve sadece çocuklara yönelik değil cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan mağdur olan diğer kişilere yönelik olarak da faaliyet gösterecektir.

Yine, Çocuk Koruma Kanunu'nda öngörülen değişikliklerle, soruşturma kapsamında cinsel istismar mağduru çocuklara ilişkin haberler ve yayınlara yönelik olarak çocukların haklarını koruyucu tedbirleri düzenlemektedir.

Son olarak, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlardan mahkûm olanların kamu ve özel sektörde çalışması mümkün olmayan iş kolları ve yerler belirlenmekte ve bu doğrultuda detaylı tedbirler ve yükümlülükler öngörülmektedir. Yine, Tasarıda belirtilen suçlardan dolayı haklarında kovuşturma bulunanlar bakımından da bazı tedbirlere hükmedilebilecektir.

Tasariyı birazdan detaylı bir şekilde Hükûmet temsilcilerimizle birlikte ele alacağız.

Tasarının Komisyonumuzda görüşülme usulüyle ilgili bir açıklama yapmak istiyorum:

Komisyonumuz, tasarı üzerinde tali komisyon olarak belirlenmiştir.

Bilindiği gibi, İç Tüzük'ün 23'üncü maddesi uyarınca "Tali komisyonlar, işin kendilerini ilgilendiren yönü veya maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır." "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler."

Bu kapsamda, tasarı üzerinde Komisyonumuzda yapılacak görüşmelerin tasarının tümü üzerinde yapılmasını ve üyelerimizin maddeler üzerindeki görüşlerinin de Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerde açıklanmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, Komisyonumuzda tasarının tümü üzerinde görüşmeler yapılacak, tümü üzerindeki görüşmelerde üyelerimiz tasarının maddeleri hakkındaki görüşlerini de belirtecekler, tasarının maddeleri ayrıca oylanmayacak, tasarının tümü üzerindeki oylama görüşmelerin sonunda yapılacaktır.

Komisyon üyelerimizin tasariya ilişkin öneri ve görüşleri, mutlak uygulama uyarınca Komisyon raporumuzda yer alacaktır.

Yazılı basından arkadaşlar toplantımızın sonuna kadar kalabilir. Görsel basından ilgili arkadaşlarımız da ilk sunumlardan sonra, Bakan Yardımcımızın ve diğer bürokratların sunumlarından sonra ayrılabilirler.

Şimdi, görüşmelere başlıyoruz.

Sözü Hükûmeti temsilen Bakan Yardımcımıza veriyorum. Daha sonra, ihtiyaç duyulursa Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığımızın temsilcilerine söz verebiliriz. Hükûmetimizden sonra söz sırası görüşlerini ifade etmeleri ve sorularını yöneltmeleri için Komisyon üyelerimizde olacaktır.

Buyurun Sayın Bakan Yardımcım.

ADALET BAKAN YARDIMCISI BİLAL UÇAR – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, ilgili bakanlıklardan katılan uzman arkadaşlarımız; taslağı Bakanlığımızca hazırlanan Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nı takdim etmek üzere söz almış bulunmaktayım. Değerli heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında bir konuyu -Sayın Başkanım ifade etti ama- sizlerden izin alma adına ifade etmek isterim: Bir yurt dışı gezimiz, resmî programımız olduğu için saat üçte izin alacağım. Yalnız, Kanunlar Genel Müdürümüz Ekrem Çetintürk Bey burada, yine konunun uzmanı olan Genel Müdür Yardımcımız Mehmet Ökmen Bey burada. Görüşmelerin sonunda sayın vekillerimizin sorularına arkadaşlarımız detaylı bir şekilde cevap vereceklerdir. Ben, tekrar heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Gündemimizdeki tasarı Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla kurulan ve Başbakan Yardımcımız Sayın Recep Akdağ başkanlığında 7 ayrı bakandan oluşan bir komisyonun arayış ve çalışmalarıyla olgunlaştırılmıştır.

Çocuk istismarıyla mücadele ve istismar faillerinin daha caydırıcı biçimde cezalandırılması amacıyla bir süredir devam eden komisyon çalışmaları şu anda belli bir sonuca ulaşmış bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, güvenli bir gelecek çocuklarımızın güvenliğinden, esenliğinden geçiyor. Onları her türlü ihmal ve istismardan korumak temel vazifelerimizin başında geliyor. Üstelik bu vazife, istismarın işaretleri daha ortaya çıkmadan engellenmesini gerektiriyor. İstismar alanlarının kurutulması, yasal tedbirlerin yanı sıra aileden başlayarak tüm toplum kesimlerinin desteğiyle yürütülecek topyekûn bir mücadeleyi zorunlu kılıyor.

Cinsel istismar, çocuklara yönelik bu tür saldırıların en kaba, en insanlık dışı tezahürüdür. Hukukumuzda ağır bir biçimde cezalandırılmaktadır. Yargı mensuplarımızın bu suçlar karşısındaki hassasiyeti de en üst seviyededir. Son olarak Adana'da cereyan eden ve insanlık değerlerinden nasiplenmiş herkesin haklı tepkisini çeken olayla ilgili hızlı ve adil bir yargılama sonucunda faile elli bir yıl hapis cezası verilmiştir.

Çocuklara karşı işlenen cinsel istismar fiillerini de içerecek biçimde belirli suç gruplarında unsur ve ceza miktarları bakımından yakın geçmişte aslında önemli değişiklikler yapılmıştır. 2014 yılında çıkardığımız bir kanunla özellikle çocuklarımızı ve gençlerimizi hedef alan uyuşturucu suçları unsur ve ceza miktarları bakımından yeniden düzenlenmiştir. Aynı kanunla, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların cezalarında da büyük ölçüde artırıma gidilmiştir.

Son olarak, 2016 yılında çocuğun cinsel istismarının düzenlendiği kanun maddesi Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda elden geçirilmiş ve mağdurun yaşı esas alınarak cezalarda kademeli bir artırımı getirilmiştir.

Türk Ceza Kanunu'nun 2004 yılında yasalaşan ilk hâlinde nitelikli cinsel istismar fiilinde temel cezanın üst sınırı on beş yıl iken bugün alt sınır on altı yıldır. Mağdur 12 yaşından küçükse cezanın alt sınırı on sekiz yıla çıkmaktadır. Yine, tasaddi düzeyindeki cinsel istismar fiilleri için öngörülen cezanın alt sınırı üç yıl iken bu süreç içinde sekiz yıla, üst sınırı da sekiz yıl iken on beş yıla çıkarılmıştır. Mağdurun yaşına göre, tasaddi ve sarkıntılık eylemlerinde bu cezalar kademeli olarak artırılmaktadır.

Özellikle 2014 yılında sağlanan ceza artışları caydırıcı bir etki ve sonuç doğurmuştur. Bu etki, yıllar içinde açılan kamu davası sayılarından açıkça izlenebilmektedir.

Bu vesileyle, yaygın ama yanlış bir inancı da düzeltmek isterim: Çocuğa karşı cinsel istismar fiilleri artmıyor; aksine, azalıyor. Çocuğun nitelikli cinsel istismarı suçundan 2010 ile 2014 yılları arasında açılan dava sayısı yıllık ortalama 8 bin bandındayken; bu rakam, 2014 yılından itibaren istikrarlı bir biçimde azalmaktadır. Kamu davası açılan suç sayıları 2014 yılında 7.073; 2015 yılında

6.598; 2016 yılında 5.252; 2017 yılında ise 5.114 olmuştur. Bu rakamlar 2013 yılında 8.084; 2010 yılında 7.229 idi. Basit cinsel istismar suçundan da benzer bir trendi yani özellikle 2014 yılından sonra belirginleşen bir azalmayı görüyoruz. Bu elbette olumlu ve sevindirici bir gelişmedir. İstatistikler cinsel suçlarda dramatik bir sayısal artış olmadığını, aksine bir azalma eğilimini ortaya koyuyor. Buna rağmen bu suçlarda bir artış olduğu yönündeki toplumsal algı esasen sorunun daha fazla görünür hâle gelmesiyle alakalıdır. Yani suç sayıları artmıyor ama toplumsal hassasiyet yükseliyor. Elbette bu olumlu ve güven verici bir gelişmedir. Yükselen sosyal duyarlılık, daha iyi çözümler, daha caydırıcı yaptırımlar için bir hareket noktası oluşturmaktadır. Toplumsal hassasiyet ve talepler çocuğun cinsel istismarıyla mücadelede bizi bir kez daha, mevcut hukuki imkânları gözden geçirerek gerekli adımları atmaya sevk etmiştir.

Takdim ettiğimiz bu tasarıyla, çalışmaları sadece cezaların artırılması perspektifiyle değil, istismarın önlenmesi, faillerin takibi ve potansiyel istismar alanlarından uzak tutulması hassasiyetiyle sürdürdüğümüzü önemle belirtmek isterim. Bu çerçevede tasarıyla, çocukların cinsel istismarında cezalar önemli oranda artırılmaktadır. Buna ek olarak, yargılama aşamasında ve sonrasında uygulanacak ilave tedbirler ve hak yoksunlukları düzenlenmektedir. Bu suçlara özgü koşullu salıverme süreleri özel olarak belirlenmektedir. Ayrıca Çocuk Koruma Kanunu'nda yapılan düzenlemeler ile çocukları koruyucu birtakım ilave tedbirler alınmaktadır. Özellikle tasarının “maddi ceza, infaz rejimi, mağdurun korunması ve suçun önlenmesi” başlıkları altında düzenlemeler öngördüğünü ifade edebiliriz.

Değerli milletvekilleri, tasarının ilk ve en önemli ayağı ceza mevzuatımızda öngördüğü düzenlemelerdir. Türk Ceza Kanunu'nun 62'nci maddesinde yapılan değişiklikle yargılama sonunda fail hakkında takdiri indirim yapılmasına karar verildiği takdirde bu hususun gerekçeli olarak kararda açıkça gösterilmesi zorunluluğunu getiriyoruz. Çocukların nitelikli cinsel istismarı suçunun düzenlendiği Türk Ceza Kanunu'nun 103'üncü maddesinde yapılan değişiklikle hapis cezasının üst sınırını yirmi yıldan kırk yıla çıkarıyoruz. Suçun 12 yaşını tamamlamamış çocuklara karşı işlenmesi durumunda hâlihazırda on sekiz yıl olan alt sınır da artmakta, otuz yıla çıkarılmaktadır. Suçun 12 yaşını tamamlamamış çocuğa karşı işlenmesinde (3)'üncü veya (4)'üncü fıkra da tanımlanan nitelikli hâllerden birinin bulunması durumunda yirmi yedi yıl hapis cezası yerine müebbet hapis cezası verilecektir.

Maddenin (3)'üncü fıkrasında suçun birden fazla kişi tarafından işlenmesi, mağdurla hukuken veya sözleşmeden kaynaklanan yakınlığın suistimal edilmesi gibi hâller nitelikli hâl olarak düzenlenmiştir. (4)'üncü fıkrasında ise suçun 15 yaşından küçüklere karşı cebir ve şiddet, 15 yaşından büyüklere ise silah kullanılarak işlenmesi cezada artırım gerektiren bir nitelikli hâl olarak ifade edilmiştir. Düzenlemeyle suçun 12 yaşını tamamlamış çocuklara karşı cebir veya tehditle işlenmesi ya da 15 yaşını tamamlamış çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle işlenmesi hâlinde müebbet hapis cezası verilmesi sağlanmaktadır. Maddenin (3)'üncü ve (4)'üncü fıkrasındaki nitelikli hâllerin birlikte gerçekleşmesi durumunda ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticaret suçundan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlara uygulanacak koşullu salıverme süreleri, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 108'inci maddesinde özel olarak düzenlenmiştir. Ancak, bu suçların faillerine yalnızca hapis cezası verilmesi, toplumun ve çocukların korunması ile failin ıslahı için yeterli görülmemektedir. Failin aynı zamanda ıslah amacını kolaylaştıracak bazı tedbir ve yükümlülükler tabi tutulması da gerekmektedir. Bu çerçevede tasarıyla bazı suçlardan mahkûm olanlara uygulanacak koşullu salıverme süreleri uzatılmakta ve maddede düzenlenen tedbir ve yükümlülükler yeniden tanımlanarak ilave tedbirler getirilmektedir. Bu tedbirlerden biri olan

kimyasal kastrasyon erkekler antiandrojen ilaçlar verilerek erkeklik hormonu azaltılması, cinsel isteğin bastırılması işlemidir. Bu yöntemin amacı, testosteron seviyesinin ergenlik öncesi seviyeye indirilmesi, böylelikle suçlunun cinsel dürtülerinin zayıflatılması ve cinsel anlamda sapkın düşünce ve davranışlarının bastırılmasına yardımcı olmaktır. Cinsel isteğin baskılanması yani kimyasal kastrasyon tedbirine ceza infaz kurumundan çıkmadan üç ay önce başlanacak ve tahliyeden itibaren beş yıl süreyle devam edebilecektir. Cinsel isteğin baskılanmasına ilişkin tedbir infaz hâkimi tarafından her yıl değerlendirilecek veya ihtiyaç durumunda yapılacak değerlendirmeler sonucunda tıbbi gereklilik varsa sonlandırılabilir.

Değerli milletvekilleri, tasarıyla, çocukların nitelikli cinsel istismarı suçunun infazına ilişkin önemli düzenlemeler getirilmektedir. Çocuğa karşı işlenen bir suçtan dolayı koşullu salıverme süreleri uzatılmaktadır. Bu süreler ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde otuz dokuz yıldan elli yıla; müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde ise otuz üç yıldan kırk yıla çıkarılmaktadır. Bu suçlarda infaz hâkimi tarafından uygulanabilecek tedbir ve yükümlülükler de yeniden tanımlanmaktadır. Sayacağım şu tedbir veya yükümlülüklerden bir veya birkaçına infaz hâkimi tarafından karar verilebilmesi sağlanmaktadır. Cinsel isteğin ilaçla baskılanması, rehabilitasyon; mağdurun yerleşim bölgesinde ikamet etmeme; mağdurun bulunduğu yerlere yaklaşmama; çocuklarla bir arada olmayı gerektiren bir ortamda çalışmama; çocuklar hakkında bakım ve gözetim yükümlülüğünü gerektiren faaliyet icra etmeme; ikametgâhı veya iş yerinin değişmesi durumunda yine adresini kolluğa bildirme; yedi günden fazla ikametgâhından ayrı bir yerde konaklayacak olması durumunda konaklayacağı yeri kolluğa bildirme. Belirtilen bu tedbir ve yükümlülüklerin uygulanma süresi tahliyeden sonra denetim süresi içinde ve hak ederek tahliye tarihinden itibaren beş yıl süreyle devam edilebilecektir. Ayrıca hükümlüler ceza infaz kurumunda zorunlu olarak rehabilitasyona tabi tutulacaktır. Bu yükümlülüklerin ihlali hâlinde şartlı tahliye kararı geri alınabilecek; infazdan sonra ihlali hâlinde ise on beş günden üç aya kadar disiplin hapsi uygulanabilecektir. Suç tarihinde çocuk olanlara bu tedbir ve yükümlülükler uygulanmayacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarıyla çocuğun korunması, kişiliğinin daha fazla zarar görmemesi, ikincil mağduriyetlerin önüne geçilebilmesi amacıyla çocuk yararına bazı tedbirler de getirilmektedir. Bu amaçla Çocuk Koruma Kanunu'na yeni maddeler eklenmektedir. Çocuklara karşı işlenen cinsel istismar suçundan yapılan soruşturmalarda mağdur çocuğun yüksek yararının gerektirdiği ölçüde ve soruşturmaya konu olan olayla sınırlı olacak biçimde gazete, dergi, televizyon ve internet yayınlarını kapsayacak şekilde yayınların kısıtlanması veya yayın yasağı konulması imkânı getirilmektedir. Bu kısıtlama veya yayın yasağı tedbirine cumhuriyet savcısı tarafından karar verilebilecek, bu karar çocuk hâkiminin onayına sunulacaktır. Tedbir kararına aykırılık hâlinde adli para cezası, yayın durdurma, lisans iptali, internet erişiminin engellenmesi ve içeriğin çıkarılması gibi yaptırımlar öngörülmektedir. Bu tedbirin yerine getirilmesi görevi tek bir kurum yerine ilgisine göre Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna verilmektedir.

Çocuk Koruma Kanunu'na eklenen bir diğer madde çocuk izlem merkezlerinin yasal altyapıya kavuşturulması ve yaygınlaştırılmasıyla ilgilidir. Çocuklara karşı işlenen suçun önlenmesi kadar suçun mağduru olan çocukların yargısal işlemlerle mağdur edilmemesi de bir o kadar önem arz etmektedir. Bu kapsamda Çocuk Koruma Kanunu'na eklenen 2'nci maddeyle, Başbakanlık genelgesiyle kurulan ve faaliyetlerine devam eden çocuk izlem merkezlerinin kanuni dayanağı oluşturulmakta ve Sağlık Bakanlığınca her ilde ve büyük ilçelerde 1/7/2019 tarihine kadar bu merkezlerin kurulması planlanmaktadır. Cinsel suç mağdurlarının işlemlerinin yerine getirilebilmesi için bulundukları yerdeki merkezlere, merkezlerin bulunmadığı yerlerde ise mülki sınırlara bakılmaksızın en yakın merkezlere

götürülmeleri sağlanacaktır. Çocuk izlem merkezlerinde cumhuriyet savcısı ile Sağlık Bakanlığı personeli ve diğer kurumlardan ihtiyaç duyulan uzmanlar veya personel görevlendirilecektir. Mağdurların ifadesi bu merkezde cumhuriyet savcısının nezaretinde uzmanlar aracılığıyla alınacaktır. Mağdur rızasının bulunması hâlinde ifade sırasındaki görüntü ve sesleri kayda alınacak; mağdur çocukların ifadesinin alınmasında bu kayıt zorunlu olacaktır. Maddi gerçeğin ortaya çıkarılması açısından çocuk mağdurun mahkeme aşamasında ifadesinin alınmasında zorunluluk bulunması hâlinde, mağdurla sanığın aynı ortamda bulunmaması kaydıyla, ifadeler bu merkezlerde alınacaktır. Vücuttan örnek alınması gerekirse bu işlem de söz konusu merkezlerde yapılabilecektir.

Bazı suçlarda failin cezalandırılması ve ceza süresince toplum hayatından uzak tutulması suçun önlenmesi için yeterli olmamaktadır. Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar, uyuşturucu imal ve ticaretiyle müstehcenlik ve fuhuş suçları da bu tür suçlardır.

Tasarıyla çocukları tehdit eden, toplumun huzur ve güvenliğini bozan bu suçların önlenmesi için bazı ilave tedbirlerin alınması öngörülmektedir. Bu amaçla, Çocuk Koruma Kanunu'na yine yeni bir madde eklenmektedir. Düzenlemeyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından belirlenecek olan çocukların yoğun olarak bulunduğu iş kollarında cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar, uyuşturucu imal ve ticaretiyle reklamı suçu, müstehcenlik ve fuhuş suçlarından mahkûm olan kişilerin belirli süreyle çalıştırılması ve bu yerleri işletmesi yasaklanmaktadır. Hakkında kovuşturma başlatılanlar yönünden çalıştırma ve işletme yasağı tedbirine, ikametgâh ve iş yeri adreslerini değiştirdiklerinde beyanda bulunma ve ya ikametgâhlarından geçici olarak ayrılmalari durumunda gidecekleri yeri bildirme yükümlülüğüne mahkemece karar verilebilecektir. İşletme ve çalıştırma yasağına aykırı hareket edenlerle adres bildirme yükümlülüğüne aykırı hareket edenler idari para cezasıyla cezalandırılacaktır. Yasak kapsamındaki kişilerce bu iş yerlerinin açılması veya işletilmesi için izin ve ruhsat verilmesi yasaklanmakta ve bu kişilerce işletildiğinin tespit edilmesi hâlinde verilen izin ve ruhsatların iptali öngörülmektedir. Çalıştırma ve işletme yasağına ilişkin tedbirin takibi Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından sağlanacaktır. Tespiti hâlinde bu husus işverene bildirilecek ve aynı zamanda denetim bakımından İçişleri Bakanlığı haberdar edilecektir. Adres bildirme yükümlülüğünün takibi de kolluk birimleri tarafından yapılacaktır. Kovuşturma sonunda mahkûmiyet dışında bir karar verilmesi hâlinde, çalıştırma ve işletme yasağıyla adres bildirme yükümlülüğüne ilişkin tedbirler mahkemece kaldırılacaktır. Suç tarihinde çocuk olanlara bu tedbir ve yükümlülükler uygulanmayacaktır. Ayrıca, korunma ihtiyacı olan çocuklar cumhuriyet savcılarınca ve mahkemelerce Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il veya ilçe müdürlüklerine derhâl bildirilecektir.

Tasarıyla Devlet Memurları Kanunu'nda da bir değişiklik yapılmaktadır. Devlet memurluğuna atanma şartları arasına “Çocukların cinsel istismarı suçundan mahkûm olmamak.” koşulu eklenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çocuğa karşı istismar eylemlerinde yaptırım düzenimizin caydırıcılığını korumak için çalışmaya devam ediyoruz, devam edeceğiz. Bu tasarı da bu iradenin açık bir yansımasıdır. Ancak ceza hukuku, sebeplerden çok sonuçlarla ilgilidir. Suçun önlenmesini, suçlunun caydırılmasını tek başına ceza adaletinden beklemek gerçekçi değildir. Caydırıcı bir yaptırım sisteminin çocuk istismarının önlenmesinde gerekli araçlardan sadece bir tanesi olduğu gerçeğini unutmadan çalışmaya devam etmeliyiz.

İstismar çok boyutlu bir sorundur, çözümünü de çok boyutlu olmak zorundadır. Bunun için tüm toplumun koşulsuz desteğini sağlayarak, ilgili kurumlarımızın topyekûn mücadelesi şarttır.

Tasarının bu topyekûn mücadele hedefine katkı sağlamasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Bakanımıza teşekkür ediyoruz. Bayağı kapsamlı bilgi verdi.

Diğer bakanlıklardan katılan müsteşar yardımcılarımıza söz vermeyelim, direkt Komisyon üyelerimizin görüşlerini alalım, ilgili kısımlarda gerektiğinde cevap vereceklerdir.

Şöyle bir şey öneriyorum ben: Herkes görüşünü, sorusunu söylesin, sonunda ilgili bakanlıklar cevap versin, zamanı iyi kullanmak adına diye.

Evet, söz almak isteyen üyelerimiz...

Filiz Hanım, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul)– Değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum öncelikle.

Şimdi, aslında, yine sadece ceza sistemiyle, cezalandırmayla bazı sorunların çözüleceği anlayışıyla maalesef karşı karşıyayız. Belki diyorsunuz ki “Hayır, sadece bu değil, yani biz sadece cezayla bunun olmayacağını biliyoruz.” Ama o zaman, sadece cezayla bunun olmayacağını biliyordusanız, keşke önce sadece cezayla başlamasaydınız. Önce, mesela, bu ülkede, hani geçen gün sunduğumuz, çocuk hakları bakanlığı kanun teklifi gibi bir kanun teklifini aslında sizler sunmuş olsaydınız. Keşke çocukların birer birey olduğunu kabul etseydiniz. Çocukların kendilerini ifade edebileceklerini bir şekilde içimize hep beraber sindirebilseydik, onların hep korunmak, kollanmak ya da işte ayar verilmek için sanki var olan birileri değil; hakikaten, kendi hakları olan bireyler olduğunu daha fazla kabul edebilseydik ve keşke onları güçlendirmek için, faili cezalandırmaktan önce, çocukları güçlendirmek için daha sağlam politikalar yürütebilseydik, şimdi işin temeli bence bu. Yani Avrupa’ya da gidiyoruz ya da işte hepimiz sözleşmelere imza atıyoruz, Lanzarote Sözleşmesi’ne, İstanbul Sözleşmesi’ne imzalar atıyoruz ve bu sözleşmelerin gereklerini yerine getirmemiz gerekiyor. Neden bu ülkede hakikaten bir “çocuk hakları bakanlığı” yok? Yani çocukların, üstelik öyle bir bakanlıkta sorunlarının başlı başına tespit edilmesi bir kenara, diğer bakanlıkların bunu bir talimat olarak alması lazım. Yani Çevre Bakanlığının olsun, işte parkların düzenlenmesine ilişkin olabilir; Eğitim Bakanlığının olsun, eğitimde ayrımcılığın ortadan kaldırılmasına ilişkin olabilir; Adalet Bakanlığının olsun, çocuklar ister fail ister mağdur olsun, çocuk olduğunu ve nasıl onların korunması gerektiğine ilişkin olsun, bu bakanlık aslında var olsa, sistematik olarak gerçekten bütün alanlarda çocukların sorunlarını daha fazla tespit edebilecektir ve gündeme getirebilecektir.

Şimdi, bu yasaya baktığımız zaman, evet, ben cezadan başka bir şey görmüyorum ve “Bu, popülizmdir.” diyorum ben. Yani çok açık söylemek gerekirse, kamuoyunu bastırmak için, kamuoyunun tepkisini örtmek için yasa yapılmaz. Gerçekten çocuğu önlemek için yasa yapıyorsak, o zaman dediğim gibi, öncelikle çocuğu güçlendirecek ya da önleyici, koruyucu tedbirlerin alınması lazım. Şimdi, idare hukuku gereği idarenin önleme yükümlülüğü vardır. Şurada belediyenin bir çukuru varsa, oraya bir vatandaş, bir çocuk ya da büyük düşerse, tıpkı Yoğurtçu Parkı’nda Şule İdil Dere’nin öldürülmesi gibi, işte bir hafriyat kamyonu, idare bundan sorumludur çünkü önlemediği için sorumludur. Bir çocuk istismara uğrarsa idare sorumludur, önlemediği için sorumludur. Lütfen artık şu lafı da hiç etmeyelim, hiç birimiz etmeyelim: “Şimdi arttı.” “Hayır artmadı.” “Daha önce daha çoktu, şimdi daha az.” Ya da “Daha önce daha azdı, şimdi daha çok.” Ne fark eder? Gerçekten ne fark eder? Yani bu, çözüme bir katkı mı sağlayacak? Siz “Şimdi daha azaldı, aslında daha çok değildi.” dediğinizde. Hayır, böyle bir şey yok, belki görünürlüğü arttı, kamuoyu tepkisi arttı. Gerçekten kamuoyu çok daha duyarlı bu konularda, işte zaten o yüzden bu kanun teklifi önümüze geliyor. Ama işte, dediğim gibi, kamuoyunu bastırmak için kanun teklifi olmaz. Mesela, cinsel istismar bir şiddet türüdür, cinsel istismar bir hastalık değildir, suçtur. O yüzden, kimyasal kastrasyonla kişinin onayı olmaksızın bunu yapmak başarılı bir çözüm getirmez. Biz Türk Ceza Kanunu’nun cinsel suçlar bölümüne, 2005 yılında, sadece bir organ vasıtasıyla değil, aynı zamanda cisim ve başka vasıtalarla da cinsel saldırının gerçekleştirilebileceğini koymak için çok

mücadele ettik. O zaman başka şeyler için de mücadele ettik. Şimdi, siz kastrasyon yaptığınızda, kimyasal kastrasyon, onun zihnini mi engelleyeceksiniz? Organını... Testosteronunu belki düşüreceksiniz ama onu şiddet olarak bir aletle, bir sopayla, bir copla uygulamasını nasıl engelleyeceksiniz. Bunların hepsi popülist şeyler yani. O yüzden, aslında, çocuğun bir düğmeyle ulaşabileceği şekilde bir şeyin olması lazım, mekanizmaların olması lazım. Her an onun kendi dilinden anlayan, kendini ifade edebileceği şekilde, ulaşabileceği insanların olması lazım, uzmanların yetiştirilmiş olması lazım.

Müebbet ceza veriyorsunuz. Şimdi, bir insan, “Ha, şimdi benim cezam on sekiz yıldır, ben cinsel saldırı suçunda bulunabilirim, şimdi kırk yıla çıkmış, bulunmayayım.” demez. Ya, siz de biliyorsunuz, siz de hukukçusunuz. Yani ben de otuz yıldan fazla hukukla uğraştım. Yani hiçbir ceza sistemi -bu şekilde bir ceza sistemi- suçu önlemeyecektir. Ne kadar fazla ceza getirirseniz getirin, idam getirin, bir şey fark etmeyecek. Üstelik gerçekten bu tür haller, mesela cezaların artırılması, özellikle kadın örgütlerinin de söylediği birçok durumda idam cezası niteliği taşıyor ve koğuş ve sokak linçlerini besliyor. Bu da ülkede bir başka şiddet kültürünü besliyor. Biz şey mi istiyoruz? Bunu yapan, cinsel saldırıyı yapan insana tecavüz etsinler ve...

Ya, Allah aşkına, böyle bir şey, gerçekten... Ya, o zaman böyle bir tartışma yapmayalım. Ben şuradan “Keşke yapsaydılar.” sözünü duyacaksam yazıktır yani, hakikaten vardığımız noktaya yazıktır demek istiyorum.

Neyse, hiçbir ıslah edici niteliği olmadığı gibi saldırganlığı da kışkırtır. Bakın, şuna yol açabilir: Mesela, tecavüz edip suç delilini ortadan kaldırma amaçlı cinayetleri teşvik eder bu aynı zamanda. Yani belki daha öncesinde sadece tecavüzle kalacakken bu sefer öldürmeye gidebilir bu kadar ağır cezalar ve suç delilini ortadan kaldırmaya gidebilir ya da başta aile içi istismar vakaları olmak üzere birçok durumda -mağdur ve yakınlarını- suçu ihbar yerine alternatif çözüm arayışlarına gider. Nedir o alternatif çözüm arayışları? Mesela intihar ettirmek gibi, kendisini öldürtmek gibi.

Yani şimdi bu nedenle ceza uygulamaları gerçekten aslında hiçbir şey için çözüm değil. Ben şeye girmiyorum, yani arzu ederseniz çarşamba günü bir basın toplantısı yapacağım çocuk hakları bakanlığıyla ilgili, neler yapılması gerektiğini, çok arzu ederim, burada gerçekten samimi olan, vakti olan, dinlemek isteyen herkesin gelip de onu dinlemesini, asıl çözümler oradadır; bu ceza sistemi olarak getirilen şeylerde değil.

İşin bir başka yönü daha var. Akran hukuku diye bir şey yok yani genç hukuku diye bir hukuk yok bizim ülkemizde. Yani çocukların cinsel ilişkisini de çok ciddi biçimde cezalandırıyor bu. Yani buna da dikkat çekmemiz gerekiyor çünkü burada hakikaten bu anlamda -hasbinallah diyorum- ciddi şeyler var.

Şimdi, mesela kalkıp 15 yaşından büyük çocuğa babasının veya öğretmeninin işte taciz ve cinsel istismarı sayılırken 15 yaşından büyük çocuğa işte taciz, tecavüz etmesi reşit olmayanla cinsel ilişki suçu sayılıyor ve işte 103/(3)’te sayılı hâle göre çok daha az. Ama 15 yaşını doldurmuş olan çocuğa işte babası, öğretmeni, kaldığı kurumda çalışan tarafından gerçekleştirilecek istismardan kendini koruma sorumluluğu da atfediyor. Yani bir de mesela şey var: 12-15 yaş gibi ayrımlar getirmek. Bunlar da riskli şeyler aynı zamanda. Burada mesela başka birçok yerde olduğu gibi rıza aramaya gidilecek. 12 yaşından küçük için, mağdur 12 yaşından küçükse daha fazla ceza getiriliyor ya, bu sefer 12-15 yaş arasında rıza mı vardı, o mu vardı, bu mu vardı tartışmalarına gidilecek. Hayır, biz bu ülkede 18 yaş altı herkes çocuktur diyorsak buna göre kabullerde bulunmalıyız ve aynı zamanda çocukların birbiriyle olan, işte, flörtü, öpüşmesi ya da cinsel ilişkisi bir büyükle aynı şekilde cezalandırılamaz. Yani burada şu anda o eski yasal düzenlemede bir değişiklik olmadığı için bu çocuklar aslında bir ebeveynden

ya da bir öğretmenden, saldırı yapan başka bir yakından, büyük, yetişkin birinden daha fazla ceza alma ihtimaliyle karşı karşıya kalabilirler. Yani bunu da önleyecek bir düzenlemenin olması gerekiyor. Tehlikelerden bir tanesi budur.

Evet, çocuklarla ilgili davalarda ya da işte, boşanma davalarında da bunu çok zaman gördük. Yayın yasağı belki zaman zaman getirilmesi gereken şeylerden olabilir ama burada hakikaten çocuğun üstün yararı ve bu düşünülerek yapılmalı ya da çocuğun kimliği gizlenerek, yararı gözetilerek yayın yapılması aslında faillerin cezalandırılması anlamında önemli bir etki yaratıyor ama lütfen, lütfen, bunu kalkıp da o istismarın gerçekleştiği, hangi iktidar olursa olsun, ona yandaş kurumları korumak için ve istismarı örtbas etmek için bir malzeme olarak kullanmayalım. Çünkü biz gerçekten bunun birçok örneğini gördük. O kurumlar daha sonra ödüllendirildiler de yani Ensar, Karaman... Bununla ilgili Çocuk İstismarı Komisyonunda yazdığımız sayfalarca şerhler ve öneriler var, orada da bu tartışmaları görmek mümkün. Mesela müebbet getiriyorsunuz ama o zaman müebbedi şuraya getirin: Mesela mahkûmiyeti olanların...

BAŞKAN – Biraz toparlayalım Filiz Hanım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bitiyor, bitiriyorum. Başka da söz almayacağım zaten, o yüzden kusura bakmayın.

Ama bir yandan da evet, çok önemli bir konu. Yani Meclise gelecek, apar topar geçecek, böyle bir durum da söz konusu. Meclise gelecek, apartopar geçecek. Burada çocuklardan söz ediyorsak, gerçekten, hani, birçok kere bize öneride bulunulurken bir şeyde anlaşma konusunda, “siyaset üstü, siyaset üstü” deniyorsa o zaman hakikaten siyaset üstü bir şey yapılmak zorunda. Yani burada maksat üzüm yemek mi, bağcı dövmek mi? Evet, dediğim gibi, burada önemli olan çocukların istismarının önlenmesi. Bu da bu cezalarla ve bu kanunlarla olmaz.

Mahkûmiyeti olanların çocuklarla çalışması... Ne yapılıyor? “Bu tedbirler hükmün kesinleşmesiyle başlar.” diyor, engelleniyor; yani çeşitli iş kollarında, mesela çocuk parkı, adli görüşme odaları, oyun bahçesi, oyun salonu gibi yerlerde çocuklara, işte, istismarda bulunan, cinsel ilişki, uyuşturucu, uyarıcı madde kullanımı vesaire yapanlar engelleniyor. Ne kadar engelleniyor? Beş yıl. Niye? Ömür boyu engellensin. Kalkıyorsunuz müebbet veriyorsunuz öbür tarafta. Bu tekrar yapmayacak mı? Bunun garantisi mi var? Nasıl islah ettik ya da biz bu kişiyi? Yani bunu nereden biliyoruz? Ve aynı zamanda bunlar işe alınırken zaten çok daha detaylı araştırmalardan, incelemelerden geçmesi lazım.

Evet, yani failin çocuk olduğu hâlleri unutmamak lazım, bunu bir daha hatırlatmak isterim çünkü o da çocuk ve bir başka anlayışla çocukların büyüklerden daha fazla ceza almasına neden olmayalım.

Bunlar şimdilik söyleyebileceklerim. Söyleyecek çok fazla şey var tabii ki ama gerçekten samimiyetle çocuk hakları bakanlığı konusundaki açıklamalarımızı da dinlemeye bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Komisyon üyelerimizle devam edelim.

Filiz Hanım bizim önceki dönemde Komisyon üyemiz olduğu için ona öncelik vermiştik.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Meral Hanım, buyurun. Kısa olursa sevinirim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, asıl görüşlerimizi derli toplu bir şekilde zaten Komisyon üyemiz ifade edecek ama ben hukuki açıdan bu cezalandırma mantığına ilişkin birkaç notu iletmek isterim. Zaten Grup Başkan Vekilimiz Filiz Hanım genel olarak da çok değerli değerlendirmeler yaptı. Onlara katılıyorum.

Şimdi, burada kamuoyuna da yansıdığı üzere bir suç-ceza mantığı üzerinden bir tasarıyla karşı karşıyayız ve bunun doğru olmadığını, aslında önleme ve koruma mekanizmalarının aslında çok hayati rol oynadığını bilmemiz lazım. Sadece ceza ve suç mantığıyla maalesef istismar da bitmiyor, çocukların yaşadıkları mağduriyetler de sonlandırılmıyor. Ama aynı zamanda tabii ki bu cinsel istismar olayının gerçekleşmesine katkıda bulunan, ortamın oluşmasına sözleriyle, zaman zaman fetvalarıyla, zaman zaman siyasi açıklamalarıyla katkıda bulunanların da bu kapsamda aslında değerlendirilmesi gerekir. Medya da dâhildir buna yani medyanın dili, suçu teşvik edip etmediği, gerçekten bu olaylar karşısındaki tutumu... Bütüncül bir yaklaşımımızın olması gerektiğini ilk elden söylemek isterim.

Yani bu tasarıda bazı suç ve cezalara ilişkin açıkçası daha önceki uygulamalar hafızamızdaki yerini koruyor ve canlanıyor. Hani “Bu nasıl uygulanacak?” diye sormadan edemiyoruz. Örneğin Türk Medeni Kanunu’nun -bu konuda çok değerli raporlar da yazıldı mevcut tasarıya ilişkin- örneğin 348’inci maddesine göre -hukukçu arkadaşlar bunu çok tartıştık biz- “Kararda aksi belirtilmedikçe velayetin kaldırılması mevcut ve doğacak bütün çocukları kapsar.” şeklinde bir düzenleme fakat bu hükmün uygulanabilmesi için bir kayıt sistemi oluşturulmalıydı; oluşturulamadı, bu nedenle uygulanmıyor. Hani oraya yazması yetmiyor, bu kayıt sisteminin olması gerekiyordu.

Çalışma yasağı yine bu konularda örnek verilebilir. Mesela denetimli serbestlik meselesinde kadına karşı, kadına yönelik suçlarda uzaklaştırma ve benzeri tedbirler var biliyoruz fakat bu tedbir kararlarına rağmen kadınların öldürülmeye devam ettiğini de biliyoruz. Hani bu nedenle politikayı, bu suçlarla mücadeleyi ve önleme mekanizmalarını çok daha kapsamlı değerlendirmeye ihtiyaç olduğu kanaatindeyim.

Diğer bir mesele mesela bu tasarıdaki, olumlu gibi görünen, aslında esasında olumlu ama bu konuda açıkçası iktidarın her zaman olduğu gibi böyle bir makyaj yaptığını da görüyoruz 103’üncü maddede. 103’üncü madde önümüzde duruyor, hani memur olabileceklerin hangi suçlardan ceza almaması gerektiği, üç yıl, işte bir yıl sınırları var özellikle ama maddede hani yani sanki bunu yeni yapıyoruz gibi bir düzenleme var. Bilirsiniz, işte “Bu suçtan ceza alanlar memur olamaz.” Zaten olamaz, olamıyor, hani bunu buraya koymanın bir anlamı yok yani cezanın alt, üst sınırı belli, 103’üncü maddenin, memur olamayacak ama buraya konularak sanki yeni bir şey yapılmış gibi getiriliyor. Bence bu yöntemlere gerek yok, zaten memur olamazlar hani ceza...

BAŞKAN – Konuşmamda söylemiştim zaten, var olanın kapsamı genişletiliyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hayır, yani ben de bunun biraz...

BAŞKAN – “Affa uğramış olsalar bile” diye bir ekleme yapıldı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ben bunu hukuken... Zaten memur olamıyor. Orada “affa uğramış olsalar bile.” şeyi, yine TCK’da bazı düzenlemeler de var, belki kıyas yoluyla bunun kapsamını genişletmek mümkün olabilir.

Yine, mesela bence olumlu gelişmelerden biri şu olabilir: Gerekçesinin yazılması lazım özellikle indirim sebepleri arasında. Gerekçe yazılması tamam, kısmen olumlu ama bunun genişletilmesi lazım.

Kastrasyon meselesi kesinlikle cinsel suçlara, çocuğa yönelik istismara bir suç-ceza mantığıyla bakmanın sonucudur ve daha doğrusu hastalık olarak bakılıyor, kastrasyon bu demektir yani cinsel dürtülerini indirecek, işte vesaire, hani o geniş bir şekilde de tartışıldı ama kesinlikle bu bir hastalık değil, yani bu toplumsal olarak gelişen, büyüyen bir sapkınlıktır; bu toplumsal yargılar, iradeler, bu

konudaki destek açıklamaları o sapkınlığı büyüten işlev görmektedir. Hani bunu da görmemiz lazım. Bu nedenle kastrasyonu uluslararası sözleşmeler ve temel insan hakları açısından da bu Komisyonun değerlendirmesi gerektiğini öneriyorum.

Son olarak şunu da söyleyeyim: Yani bu, çocuğun cinsel istismarına yönelik mesele o kadar ayrıntılı yazılmış ki açıkçası ben bir ceza avukatı olmama rağmen böyle bölümlendirme ihtiyacı duydum; hangi yaş, nerde, ne kadar artıyor yani “kazuistik” diyorduk biz, öyle bir yöntemle yazılmış. Yani bir kere 18 yaşına kadar herkes çocuktur yani bizim taraf olduğumuz sözleşmeler bunu emrediyor. Şu anda uluslararası alanda 25 yaş tartışılıyor, 25 yaşa kadar çocuk sayılsın mı sayılmasın mı, bazı yerlerde böyle. E şimdi burada sınıflandırmalar çok vahim olmuş yani 12 yaşın altındaki ve üstündeki ayrım kesinlikle bu istismar suçlarını azaltmaz, tersine sanıkların, faillerin mahkemelerde bunu farklı şekilde yorumlamasının önünü açar yani cezadan kurtulmak için. Bu nedenle kesinlikle 18 yaş sınırının altına hukuken -ceza yargılaması ve perspektifi açısından- farklılık koymamak lazım yani 12 ve 15, 18 gibi. Bunu da çok ciddi bir şekilde eleştiriyoruz ve kaldırılması gerektiğini söylüyoruz.

Diğer yandan, çok değerli bir hukukçu arkadaşımız var Seda Akço, epeyce değerlendirme yaptı. Şu örneği vermiş, bana çok makul geldi: Örneğin 35 yaşındaki bir yetişkin 16 yaşındaki bir çocuğa cinsel bir istismarda bulunursa cezası iki ila beş yıl arasında olacak buna göre, hani hesaplamış. 11-12 yaşlarındaki çocuklar cinsel içerikli bir oyun oynarsa... Bunu hesaplayabiliriz Başkan yani maddeye göre uygulayabiliriz bunu, hani nasıl olacak diye.

BAŞKAN – Çalışmamız var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Evet yani bunu bir çalışalım.

BAŞKAN – Siz de ayrılacaksınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Maalesef. Ben alırım Komisyon üyemizden.

Yani bunlara dikkat çekiyorum hani bunu tekrar tartışalım ve düzenlemeye en azından katkımız olsun anlamında söylüyorum.

Bu suç ve ceza mantığında özellikle gençlerin aynı zamanda fail olması durumunda -hani hem mağdur hem fail- gençler arasında cinsel iletişim -işte her neyse- ilişki...

BAŞKAN – Hem fail hem mağdur nasıl olacak?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yani iki tane genç, ikisi çocuk yani.

BAŞKAN – Fail ile mağdur aynı kişi değil yani.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yok, yok yani aynı zamanda orada “fail” derken suçu işleyen de çocuksa, mağdur olan, muhatap olan da çocuksa buna farklı yaklaşmak lazım. Gençler arasındaki akran iletişimlerini ayrıca değerlendirmeye ihtiyaç var. Filiz Hanım söylediği için ben oraya çok girmiyorum çünkü o da çok yüksek cezalarla cezalandırılıyor. Oraya farklı tartışmalar da girebilir.

Netice itibarıyla şunu söylemek istiyorum: Yani hukuk mantığı açısından da ceza yargılamaları açısından da önemli olan cezaları artırmak değil, bu cezaları uygulayabilecek zihniyet dönüşümünün yargıda da aynı zamanda oluşmasını hazırlamaktır. Daha üç gün önce ben Genel Kurulda ifade ettim, Balıkesir’de bir çocuk işte herhâlde annesinin sözlüsünün tacizine uğruyor, adli kontrolle serbest bırakılıyor kişi inkâr ettiği için. Yani bu vakalar çok fazla. Bu nedenle bütünsel bir yaklaşımın gerekliliğini önemle tekrar tekrar vurgulamak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Sayın Başkan, ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Aslında bugün burada bu kanun tasarısını biz tartışırken bu tasarıya ilişkin aslında ciddi deneyimleri olan hem kadın örgütlerinin hem de çocuk örgütlerinin burada olması gerekiyordu, görüş ve önerilerinin aslında alınması gerektiğini düşünüyoruz. Onun için biz bir dilekçeyle de Komisyona başvurduk, özellikle dinlenmesini istediğimiz, bu alanda çalışan, sözü geçen, ciddi deneyimleri olan hem kadın hem çocuk örgütlerinin temsilcilerinin de dinlenmesi gerekiyor. O açıdan bu dilekçemizin de dikkate alınmasını talep ediyoruz.

Yine, sadece var olanlar değil, biliyorsunuz birçoğu da OHAL gerekçesiyle kapatıldı bu kadın ve çocuk örgütlerinin, aslında onların da çok ciddi deneyimleri var, bu alanda çalışmalar yürüttüler. O açıdan onların da aslında dinlenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Dolayısıyla o açıdan bu perspektifi de -yani herkesin çokça ifade ettiği daha geniş bir perspektife ihtiyaç olduğu ifade edildi- güçlendirecek bu arkadaşlarımızın bu alandaki deneyimleri ve görüşleri.

Yine, çocuk istismarı sadece cezai yöntemlerle çözülemeyecek bir sorun, daha geniş bir perspektife elbette ki ihtiyaç var. Onun için de çocukla ilgili suç-ceza yaklaşımını dengeli kılmanın yanı sıra önleme ve koruma felsefesini de merkeze alan hak temelli ve bütüncül bir çocuk koruma politikası aslında geliştirmeliyiz hep birlikte.

Yine, bu tasarının aslında bu perspektiften uzak olduğunu düşünüyoruz. Yine arkadaşlarımız da ifade etti, daha fazla cezai yaptırımlar üzerinde yoğunlaşmış. O açıdan sorunu sadece cezai yaptırımlarla çözmeye çalışmanın aslında sorunu çözmemek anlamına da geldiğini düşünüyorum.

Yine burada kimyasal hadım gibi önerilerle sorun da tıbbileştiriliyor. Dolayısıyla ilgili kurumların da sorumluluğu bu anlamda bizce örtbas edilmeye çalışılıyor. Yani sadece ortada bir fail var, bir sapık var ve bütün suçu o işlemiş ve bizler de aslında ona yönelelim ve oradan sorunu çözelim gibi bir yaklaşımın da aslında çok gerçekçi olmadığını düşünüyorum.

Yani sanki bütün kurumlar, bütün mekanizmalar işletilmiş, bir sonuç alamamışız, geriye kalan sadece o faili cezalandırmak. Oysa bence mekanizmalar işlemiyor, mekanizmaları yeterince biz oturtamıyoruz. Bundan kaynaklı ciddi sıkıntılar olduğunu düşünüyorum. Sadece bir örnek vermek istiyorum. Yakın zamanda, son dönemlerde basına da yansıdı; Gebze’de bir baba 14 yaşındaki kız çocuğunu istismar ediyor, işte annenin şikâyeti üzerine olay yargıya yansıyor. Bu baba dört ay tutuklu kalıyor çünkü ifadesinde eşinin kendisini aldattığını ifade ediyor, dolayısıyla mahkeme çok alakasız bir şekilde suç vasfının değiştiğini söylüyor ve baba tahliye ediliyor. Hâlbuki orada Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının görevlendirdiği bir pedagog da var, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kendisi olaya müdahil de aslında ve pedagogun ifadesine göre çocuğun ifade ettikleri tutarlı yani çocuğun ifadesinde herhangi bir değişim söz konusu değil ama buna rağmen bu kişiyle çocuk ve anne, korunmadan –bu sabah avukatıyla da görüştüm- çok yakın bir mahallede, aynı sokakta oturuyorlar, can güvenlikleri yok. Dolayısıyla, bu örnekten de anlaşıldığı gibi aslında mekanizmalar işletilmiyor yani bir kere bu mekanizmaların işletilmesi lazım. Bir anda, bir bakıyorsunuz, aslında mağdur suçlu pozisyonuna da hemen dönüşme durumuna geliyor bu mahkemelerde. Aslında buna benzer birçok örnek var, hatta cezasızlıkla sonuçlanan birçok dosya var. Onun için de bir kere bu bakışın değişmesi, daha geniş bir perspektif ve bütüncül bir yaklaşım gerekiyor. O açıdan da bu mekanizmaları iyi kurmak, cinsiyet eşitliği ve kadın özgürlüğü perspektifiyle bunları işletmek gerekiyor.

Yine, dünyadaki örneklerle de baktığımızda, sorunu cinsiyet eşitliğini güçlendiren mekanizmaları hayata geçirerek çözdüklerini bizler çok iyi biliyoruz. Türkiye’deki örneklerle de aslında baktığımızda temelinde cinsiyet eşitsizliğinin de yattığını biz görüyoruz, onun için de buna yönelik ciddi adımlar atmamız gerekiyor. Bütün bu yaptığımız uygulamalarda, hazırlanan kanun tasarılarında aslında bu cinsiyet eşitliği ve kadın özgürlüğü perspektifini bence vazgeçilmez bir kriter olarak koymamız

gerektiriyor. Bunu koymadığımız müddetçe aslında kısmi çözümler getiriyoruz ve bunlar da sorunu çözmekten uzak kalıyor; hadım da etseniz, başka başka mekanizmalar da uygulasanız bu sorun bitmeyecek. O açıdan bu toplumsal dönüşümü de zihniyet dönüşümünü de kendisiyle beraber getirecek bir perspektife ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Yine, bu yasada çocuk izleme merkezlerinin sayısının artırıldığından söz ediliyor. İşte, bu çocuk izleme merkezleri aslında 2012’de açılmaya başlanıyor ama o günden bugüne sadece 27 tane var. Yine, ben bu Aile Bütünlüğünün Korunması ve Boşanma Komisyonunun da üyesiydim yani şu anda ifade edeceğim rakamları Aile Bakanlığının kendisi bize vermişti. Türkiye’de boşanma oranı yüzde 4, 2012’de boşanma danışmanlığı hizmeti verilmeye başlanıyor ve bir yıl içerisinde 81 ilde bu hizmet aslında verilmeye başlanıyor ama yine, Türkiye’ye baktığımızda kadına yönelik şiddeti bu kadar konuştuğumuz, cinsiyet eşitsizliğini bu kadar tartıştığımız bir yerde sığınmaevi sayısı 137. Yani bu çalışmalar birbirini besleyen, paralel bir şekilde yürütüyor, dolayısıyla bu noktada da bu sıkıntıları besleyen bir politika olduğunu düşünüyorum.

Yine, düzenlemenin gerekçesinde çocukların gelişim hakkından bahsediliyor. Biz de biliyoruz ki bunun en önemli yolu aslında kreş sayısının artırılmasında ama devlet kurumlarındaki kreşlere bile baktığımızda 2008’de 500’e yakın kreş varken şimdi bu sayı 107’ye düşmüş. Tüm uluslararası raporlarda, Türkiye’deki yapılan çalışmalarda, özellikle bu çocuk ve kadın örgütlerinin açıkladıkları raporlarda kadın özgürlüğünün ya da toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin de en büyük engelinin aslında çocuk bakımı olduğunu da gösteriyor. Dolayısıyla, bu alanlarda ciddi iyileşmelerin de yapılması gerekiyor ki bu perspektif daha geniş anlamda hayat bulsun.

Yine, cezai işlemler sadece sınırlı tutuluyor yani faile yönlendiriyoruz, cezayı onun üzerinden çözmeye çalışıyoruz ama oysa bu durumu yaratan başka dinamikler var; işte, siyaset mekanizması var, hukuk mekanizması var, toplumsal mekanizmalar var, dolayısıyla buna yönelik de bir yaptırımın olması gerekiyor. Örneğin 115 hamile çocuk skandalında vali soruşturmaya izin vermemişti, aslında bu valinin de sorumluluğu var ve bunun da aslında bir yaptırımı olması gerekiyor. Yine, Diyanet İşleri Başkanlığının sitesinde bir dinî görevli çocukların erken yaşta evlenebileceklerini söylüyor, aslında bunun da bir yaptırımı olması gerekiyor. Yine, Elâzığ’da çocuk istismarını açığa çıkaran 3 öğretmen on gün gözaltında tutuldu yani bu 3 öğretmeni on gün gözaltında tutan, bu işlemi yapanlara da belli bir uygulamanın olması gerektiğini düşünüyorum. Yine, biliyorsunuz, çok da gündem oldu, yaşam tarzından ya da kıyafetinden dolayı otobüste kimi zaman kadınlar şiddete uğruyor ya da sözlü tacize uğruyor. O zaman Sayın Başbakan şeyi söylemişti: “Rahatsız oluyorsanız mırıldanın.” Aslında bu siyasi söyleme de yönelik bir uygulamanın, bir yaptırımın olması gerekiyor. Yine, Saadet Özcan, biliyorsunuz, bir öğretmen İzmir’deki istismar vakasını açığa çıkarmıştı ama Saadet Öğretmen de bütün bu uygulamalar karşısında, verilen sözlerin yerine getirilmemesi karşısında istifa etmişti. Dolayısıyla, bütünlük derken tam da bundan söz ediyoruz yani bu mekanizmaları ören, bunu güçlendiren; erkekliği yücelten, kadına dair söylemleri, kadına dair düşünceleri aşağılayan, aslında muhafazakâr bir söyleme sığdıran anlayışın aslında değişmesi lazım. Bunlar değişmedikçe bu sorunların da çözülmesinin zor olduğunu düşünüyorum.

Yine, çocuk istismarını önlemede en önemli adımlardan bir tanesi de bizce erken yaşta evlilikleri önlemektir. Yani Hükûmetin kimi adımları olduğunu bizler biliyoruz, hani bu Boşanma Komisyonunda da kısmen tartışılmıştı, yine aslında bu erken yaşta evliliklere ilişkin cezai yaptırımları kaldırma niyeti orada da açığa çıkmıştı. Yani o zaman oraya gelip erken yaşta duygusal bir ilişki geliştirip kendi rızasıyla evlenen çocuklar da vardı, hani bu rıza meselesi de belki tartışılır, bu durumda bir mağduriyet ya da bir sorun yaşandığının bizler de farkındayız ama bu sorunu çözenin yolu, yöntemi

bizce bu cezai yaptırımları kaldırmak değil. Yani bu aynı zamanda şeyi de beraberinde getiriyor, cinsel istismar ve erken yaşta evlilik arasındaki ilişkiyi de güçlendiriyor. Bunu Van'daki bir örnekle ifade etmek istiyorum. Van'da bir yurt görevlisi bir çocuğa istismar gerçekleştiriyor, aslında kendi istismarını normalleştirmek için de diyor ki: “Ya, Çaldıran'daki öğretmen de kendi öğrencisiyle zaten evlendi.” Yani ikisini aslında kıyaslayabiliyor. Dolayısıyla, bütün bunlar birbirini besleyen yaklaşımlar, o açıdan bunlara yönelik de bizce ciddi adımlar atılmalı. Yine, İstanbul Sözleşmesi'nin de aslında gereği olarak eğitim kurumlarında ve bütün bu ilgili alanlarda çalışan bütün kurumlarda bizce cinsiyet eşitliği eğitimleri yapılmalıdır, bunlar yapılmadığı müddetçe sorun da derinleşecektir.

Aslında biz, tabii, muhalefet şerhimizde daha detaylı yazacağız, benim arkadaşlarım da hem hukuki kısmını hem diğer boyutlarını ifade ettiler, ben onları geçeyim, tekrar olmasın, diğer arkadaşlarıma da söz hakkı kalsın ama bazı öneriler de yapmak istiyorum, sonra toplu ve yazılı olarak da sunabiliriz. Bizce tasarıya çocukların cinsel istismardan korunmasına yönelik düzenlemeler eklenmelidir, özellikle çocuk yaşta ve zorla evlendirmeyi önleyecek düzenlemeler acilen yapılmalıdır. Çocuğun istismara maruz kaldığını fark edip bildirimde bulunmak ve çocuğu desteklemek isteyen ebeveyni, öğretmeni vesaireyi destekleyecek mekanizmalar oluşturulmalıdır. Yine, Çocuk Hakları Bakanlığı kurulmalı, vekilimiz de ifade etti, buna bağlı olarak bir de bir çocuk fonu kurulmalı. Yine, çocuk istismarı politikaları, cinsiyet eşitliği politikalarının bir parçası olarak bu tür düzenlemeler eş zamanlı olarak uygulanmalıdır. Cinsel istismar mağduru çocuklarla ilgili yapılan haber ve yayınlarda yayınların kısıtlanması veya engellenmesine yönelik tedbir kararı getirilmesi düzenlemesinin suçu işleyen nüfuzlu kişilerin korunmasına yönelik bir sonuca yol açmasının halkın istismarla ilgili bilgilendirme hakkını kısıtlayıcı bir etki doğurması muhtemeldir bizce. Yapılacak kısıtlamanın içeriği ve niteliği belirsizdir, olayla ilgili bilgilerin topluma yanlış yönlendirmelerle yayılması riskini barındırmaktadır, ayrıca yayınların kısıtlanmasına ilişkin cumhuriyet savcısının karar verme yetkisi hâkim onayıyla desteklenmelidir diye düşünüyoruz. Yine, yürürlükte olan TCK'da cinsel istismar suçunun tanımı sorunludur bizce. Tanıma göre 12 yaşından küçük çocuğa penetrasyon olmadan yapılan cinsel istismar eylemleri sekiz-on beş yıl arasında, penetrasyon olması hâlinde verilecek cezanın alt sınırı otuz yıldır, mevcut düzenlemede suçun şekline ilişkin tanımlamada bir değişiklik yapılmamıştır. Kanunun gerekçesinde belirtildiği gibi çocukların ister fail ister mağdur olsun suç ve benzeri tüm sosyal risklerden korunmaları gerekir, devletin çocuğu koruma yükümlülüğü çocuğun suç işlemesi hâlinde de devam eden bir yükümlülüktür. 2015 verilerine göre cinsel dokunulmazlık suçlarından yargılanan her 6 kişiden 1'i çocuktur. Bu nedenle suçun failinin çocuk olmasına ilişkin bir düzenleme getirilmelidir. Failin çocuk olması hâlinde eylem fiil, cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir şekilde gerçekleştirilmemişse failin cezalandırılması yerine onarıcı adalet ilkeleri uygulanmalıdır. 2 çocuğun akran kabul edilmesi için aralarındaki yaş farkı 3'ten fazla olmamalıdır. Tasarıdaki cezalar artırılırken çocuk faillerin dikkate alınmaması akran cinselliğinin suçtan ayırt edilmemesini engelleyen bir etki doğurabilecek, çocuklar arasında orantısız cezalara yol açacaktır. Örneğin 15 yaşında bir çocuk 14 yaşında bir çocukla zorlama olmadan öpüştüğünde ve bu eylem istismar olarak tanımlandığında sekiz ila on yıl hapis cezası öngörülmektedir.

Mevcut yasadaki bu eksikliklerin giderilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Diğer önerilerimizi de yazılı olarak sunacağız, hem de muhalefet şerhimizle.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Sarıhan, buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Değerli Başkan, değerli arkadaşlar, Sayın Bakan Yardımcımız ve diğer arkadaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, öncelikle şunu kabul etmek gerekiyor: Hepimiz çocuklarımızın korunmasını istiyoruz. Bütün kaygımız, bugün burada toplanmamız, burada bu soruna ilişkin çözüm üretmeye çalışmamız bunun bir karşılığı. Birimiz diğerimizden daha az çocukları seviyor değiliz, hepimiz çocuklarımızı seviyoruz çünkü onlar geleceği kuracak varlıklar ve insanlar, çocuk insanlar, iradeleri oldukça sınırlı olan insanlar. Bu konuda bir çözüm üretmeye çalışıyoruz. İstismar vakaları var, cinsel istismar vakaları var, cinsel taciz, tecavüz var; bütün bunlara karşı da bir şey yapmak gerekiyor.

Sayın Bakan şöyle ifade ettiler, dediler ki: “Daha çok caydırıcı yol arıyoruz.” Ardından da “Aslında yargı özen gösteriyor ama sorun çözülüyor.” biçiminde bir değerlendirme daha yaptılar ve 8 bin bandında olan 2014 tarihinde cinsel istismar vakalarının bugün itibarıyla 5 binlere kadar indiğinden söz ettiler. Demek ki bir şeyler yapmaya çalışıyoruz ve emeklerimizin, çabalarımızın herhangi bir biçimde boşa gittiğini söylemek mümkün değil ama buna rağmen engelleyemiyoruz. Biraz önce Filiz arkadaşımız konuşurken “Bu sayıların hiçbir önemi yok.” dedi. Ben onu şöyle anladım: Bir çocuğa dahi yapılmış olsa biz onun için çözüm üretmek durumundayız. Sorun böyle. Bir çocuk değil, sayısı 5 bine varan çocuklarımız ve daha bilmediklerimiz, hukuka yansımayan bu olay sebebiyle mağdur oluyorlar.

Çözüm yolu ne? Çözüm yolu acaba Türk Ceza Yasası’nı açıp Türk Ceza Yasası’ndaki cezaları artırmak mı, cezaları artırarak mı sorun çözülebilir yoksa eksik olan şey, bizim uygulamamızda eksik olan şey nedir? Şimdi, bir hukukçu olarak ceza artırımının ne getirdiği konusundaki düşüncelerimi sizinle öncelikle paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, istismar suçları ya da cinsel tecavüz suçları -kadın ve çocuğa göre ayrı ayrı- eğer tecavüzün gerçekleştiği anda ya da istismarın gerçekleştiği anda delillenemiyorsa buna delil bulmak son derece zordur, beyana dayalı olarak suç kararı verir mahkemeler yani toplanabilecek delil ya da delil ya da delil sistemi beyanla sınırlıdır ve biz bunu da hep savunduk, dedik ki: “Başka bir yolu yok ki anlatan kendi kendini teşhir etmez, olmayan bir şeyi anlatmaz, çocuk bilmez zaten, bilmediği için tanımlamaz. Bir kadın ise veya erkek ise -çünkü o da tecavüze uğrayabilir- insanlık onuru buna izin vermez, söylüyorsa bir suç vardır.”

Şimdi, sevgili arkadaşlar, delil sistemi konusunda bir gelişme sağlanmadığı sürece, delillendirme hukuka uygun ve sağlam olmadığı sürece... İki: Yargı hem delil toplama, savcılık aşaması ya da emniyet hem de yargı gerekli özeni yargılama sırasında -Sayın Bakanın aksine ben böyle düşünüyorum- gösteremiyor. Neden gösteremiyor? Ya kamuoyu çok tepki veriyor bu sebeple problem ortaya çıkıyor ya da yargıç, bizim duygusallığımızla -biz hepimiz, biraz önce burada fısıldaşan arkadaşlar da çocuklara dokunulmasına dayanamıyoruz- böyle bir duygusal etkiyle karar vermek durumunda kalıyor. O zaman özen eksikliği de söz konusu ve ne yapıyor arkadaşlar yargıçlar? Bugüne kadar deneyimlerimden yola çıkarak söylemeye çalışıyorum, çok yüksek bir ceza ise otuz yıl, kırk yıl -şimdi bunları öneriyoruz- gibi bir ceza ise o takdirde ceza vermek yerine beraata yöneliyor. Beraata yöneldiği zaman ya da haksız indirimlere, gerekçesiz indirimlere... Burada şimdi gerekçe konulmuş. Gerekçe konulsa da indirimin gerekçesini neyle ifade edeceksiniz? İndirimlere yöneliyor. O zaman siz “Cezaları artıralım, suç engellemiz.” diye çaba gösterirken neyle karşılaşıyorsunuz? O şikâyet edip durduğumuz cezasızlık olgusuyla karşılaşıyorsunuz.

Sevgili arkadaşlarım, cezayı artırmak çözüm değil. Biraz önce, benden önce konuşan 3 arkadaşım da -ki 3’ünün de hukukçu olduklarını biliyorum- aynı zamanda kendi deneyimleriyle konuşuyorlar ve diyorlar ki: “Cezayı artırmadan önce önleyici tedbirlere yönelik...” Ki biz ne yaptık? O konuda da bir şey yaptık, hiç yok değil, sepetimiz dolu, Çocuk Koruma Yasası çıkardık. Öyle değil mi? Çıkardığımız Çocuk Koruma Yasası iyi bir şey ama eksik. Ya da kurumsallaşamıyor, kurumsallaşmadığı için, koruyuculuk gelişemediği için çocukların bu suçtan korunmalarının olanakları da sağlanamıyor.

Ben şunu da biliyorum: Biz ne yaparsak yapalım bu tür olaylar gerçekleşebilir ama biz -ki biz derken esas olarak Filiz arkadaşımın ifade ettiği idareyi işaret ediyorum- idare gerekli önlemleri almak zorunda. Şimdi, bu önlemleri alırken kendisine verilen görevler var, Anayasa'nın 42'inci maddesi var -öyle değil mi- çocukların korunmasına ilişkin, kendi imzaladığımız İstanbul Sözleşmesi var, istismarların, Cinsel İstismarların Önlenmesine İlişkin Avrupa Konseyi var, geleneğimiz göreneğimiz ve bizim aklımız var, bizim yüreğimiz var çocukların korunması konusunda. Şimdi, bunları yaparak, bunları geliştirerek sorunu çözmek yerine ne diyoruz? “Kimyasal hadım” diyoruz. Peki, aynı Anayasa, aynı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, aynı sözleşmeler şunu söylemiyor mu bize, demiyor mu ki “Siz insanın beden bütünlüğünü korumak zorundasınız, insanın bedenine onun rızası olmaksızın müdahale edemezsiniz.” Biz idam cezalarını niye kaldırdık arkadaşlar? İdam cezalarını kaldırırken insanın beden bütünlüğüne müdahalenin bir ceza olmadığı kanaatine de vardık.

Şimdi, bir, diyoruz ki: “Hadım edelim, belli bir süreyle edelim.” Biraz insafılı davranmaya çalışıyoruz ama arkadaşlarımız biraz önce yanıt verdiler, mesele cinsel organın sönük durup durmamasında değil, mesele aklın, mesele vicdanın ne kadar net olduğu konusunda sevgili arkadaşlar. Eğer siz bir insanın aklından saldırganlığı, bir insanın aklından çocuğun bir meta olduğu, kadının bir meta olduğu “Ben gücümle, ben iktidar sahibi kavrayışımla onu her türlü kullanabilirim.” diyen bir insanın karşısında -bu, kadın olsun erkek olsun- hiçbir bedene müdahalenin getirebileceği köklü çözüm kesinlikle olmayacaktır.

Şimdi, başka bir şeyi daha hukukçu arkadaşlarıma seslenerek özellikle ifade etmek istiyorum: Arkadaşlar “infaz hukuku” diye bir hukukumuz var. İnfaz Yasası'nın amacı nedir? İnfaz Yasası, suçluyu suçundan nadim etmeye çalışır, bir daha o suçu işlememesi için kendisiyle hesaplaşma süreci verir. Siyasi suçlular dışındaki özellikle “adli suçlular” dediğimiz suçluların kendi kendileriyle hesaplaşma, kendilerini yeniden hayata katma konusunda umutlarının olması gerekir arkadaşlar. Biraz önce söylediğim bir şeyle birleştiriyorum, demin idam cezaları konusuyla birleştirdim. Bakın, neden idam etmiyoruz? İnfaz hukuku açısından söylüyorum, teknik bir şey söylüyorum, biz o insanı eğitmek istiyoruz, topluma kazandırmak istiyoruz. Bir katilin bile savunmaya ihtiyacı yok mu? O zaman avukatlık sistemini falan da savunmayı da ortadan kaldıralım, insanları eski sistemlerle yatıralım giyotine gitsin suç işlemişse.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ya da o suçlu değilse...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Daha önemli olarak ya da suçlu değilse yaptığımız hatanın boyutu nedir?

Şimdi, hem sizin kendi metninlerinizde de olduğunu zannediyorum hem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine bağlı olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yargılamalarında eğer cezasını infaz etmekte olan bir insan bir ışık görmüyorsa, bırakılma umudu görmüyorsa o takdirde bu insan katiyen kendini onarmaz. Oysa toplum, suçluyu bile onarmak zorunda. O hâlde ne yapıyoruz, yaptığımız şey ne? Bir yandan hadım ediyoruz, bir yandan da diyoruz ki: “Kırk yıl, elli yıl katiyetle sen cezaevinde kalacaksın.”

Arkadaşlar, ben ömrümün önemli bir kısmını kadın hakları ve çocuk hakları konusunda mücadeleyle ayırmış bir hukukçuyum. Belki benden bunları dinlediğiniz zaman farklı şeyler düşünüyor olabilirsiniz “daha çok ceza, daha çok ceza” diyeceğimi düşünebilirsiniz ama hayır, daha çok ceza değil, daha çok önlem, daha çok koruma ve bunu biz yapacak güçteyiz. Bizim iktidarlarımız, bizim devletimiz bunu yapmalı, Parlamento bunu yapmalı. İşte, bir çocuk bakanlığı kuralım, daha çok sahip çıkalım, çocukların hak temelli gelişmelerinin yolunu açalım. Bu her konuda, sadece cinsel istismarla ilgili bir problem değil. Bunları yapamazsak eğer, bunları düzeltemezsek yapabileceğimiz bir şey yok.

Şimdi burada geneli üzerinde konuşuyorum, daha sonra diğer maddelerle ilgili de umarım söz alma hakkım olabilecek. Şuna işaret etmek istiyorum: Biz ne yaptık, kadın örgütleri? Ben o zaman bir kadın örgütünün başkanıyım. Barolar birliklerimiz, hukukçular, kadın ve çocuk çalışan arkadaşlar dedik ki: “Türk Ceza Yasası 2005 değişikliğinde çocuk istismarını ayrı tanımlayalım, kadınlara yönelik cinsel şiddeti ayrı tanımlayalım.” Neden böyle yaptık? Çünkü çocuk, bilincinde değil -biraz önce de birkaç cümleyle ifade ettim- çocuk bilmez ki cinsellik nedir, vücudu istismar mı ediliyor, bilinç dışı ama bir kadın bilebilir kendisine yapılan cinsel saldırının ne olduğunu. Birine “saldırı” dedik, birine “istismar” dedik çünkü çocuğu korumak zorundayız. Çocuk istismar ediliyor, bilinçli değil. “18 yaş” diyor Çocuk Hakları Sözleşmesi. 15-18 yaşı ayırarak söylüyorum, 15 yaşın altındaki, gerçekten, çocuklar istismar ediliyorlar.

Şimdi bakınız, bu yasa tasarısında siz diyorsunuz ki: “Merkezler kuralım, o merkezlerde ŞÖNİM’ler ile ÇİM’ler bir arada olsunlar.” Nasıl olabilir? 2005’te biz ayırmadık mı? Birine “istismar” dedik. İstismar edilmiş bir çocuğu, cinsel şiddete maruz kalmış kadınla ve onun eylemcileriyle, faillerle bir arada nasıl onarabilirsiniz, nasıl düzeltebilirsiniz?

Buradan işaret etmek istediğim şey şudur: Gerekçede atıf yapmışsınız, İstanbul Sözleşmesi... İstanbul Sözleşmesi, ayrıca Avrupa Konseyi Sözleşmesi, Anayasa’mız, bütün bunlar der ki: “Çocukları ya da insanları korurken yapacağınız uygulamada benzer durumda olanlar için eşit ve orantılı çözümler yaratmak esastır.”

Arkadaşlar, son derece orantısız bir yasal düzenlemeyle karşı karşıyayız. Bunu bir çözüm diye koyuyorsanız yani “Cezaı artıralım da sorunu çözelim.” diyorsanız ve bunu sadece kamuoyunu tatmin etmek için yapıyorsanız, bakın, kamuoyu bundan tatmin olmaz. Çünkü neler olur? Cezaevlerine zina suçundan girenlerin, çocuklara istismar uygulayanların, bırakın, daha cezaevine gitmeden yollarda nasıl bir saldırıyla, nasıl bir linçle karşılaştıklarını bilirsiniz değil mi? Bilmeyenler bu konuda bir sürü film seyretmişlerdir. Ama devletin görevi, insanı korumaktır, suçlu da olsa korumaktır. Buradan bakarak, bu noktadan bakarak çocuklarımızı koruyucu yasal düzenlemelere doğru yönelmenin çok önemli olduğu inancındayım.

Sevgili arkadaşlar, daha önemli bir sorun var, eğer bir şeyleri düzeltersek, yeni bir tasarıda yeni bir düzenleme yapacaksak, bir: Faili çocuksa... Arkadaşlarım işaret ettiler. Çocuk Hakları Sözleşmesi ne diyor? “Çocukları koruyun.” diyor. “Suça sürüklenmiş çocuk” diyoruz. Öyle demiyor muyuz arkadaşlar? Çocuktan söz ederken “suçlu” demiyoruz “suça sürüklenmiş çocuk” diyoruz. Peki, bizim, faili korumak gibi bir sorumluluğumuz yok mu? O zaman, bu ikisini, yetişkin ile faili aynı teraziye oturtmuş olan bir ceza sistemi, orantılı bir ceza sistemi olabilir mi sevgili arkadaşlar?

Geçiyorum, galiba 227’nci madde -maddede yanılıyor olabilirim- “fuhşa sürükleme”. Çocuğu teşhir ediyor, çocuğu fuhşa sürüklüyor, 1 kişiye değil, 5 kişiye satıyor çocuğu, o adama siz azıcık ceza veriyorsunuz ama o fiili işleyen bir çocuksa ya da normal bir insansa bir kezde en ağır cezaı veriyorsunuz. Bunu niye koruyoruz? Bu maddede niye artırımı gitmiyoruz? Asıl artırılacak ceza o noktada değil mi arkadaşlar?

Biraz önce arkadaşlarımız değindi -sanıyorum Meral Hanım değindi- diyorsunuz ki: “Bu tür suçları işlemiş olanlarla ilgili tedbirler beş yıl sonra kaldırılın.” Niye kaldırılın? İşte, orada ağırlaştırılalım, çalışmasın, değil mi? Çalışmasın, tehlikeli alanda bulunmasın. “Önleyici tedbir” demek budur. Bu tür çalıştırma yasakları koyalım. Siz gidiyorsunuz, Türk Ceza Yasası’nın 48’inci maddesinde değişiklik öneriyorsunuz. Cezanın alt sınırı itibarıyla zaten o, devlet memuru olamayacak. Mesele, devlet memuru olamamak meselesi de değil. Çocuğa yakın, cinsel istismar suçunu işleme eğilimleri olan, bu konuda tescilli olan, bu konuda kesinleşmiş hüküm cezaları olan kişilerin ayırımı sağlamak gerekiyor.

Bir başka konu daha var yine yapmamız gereken. Diyoruz ki: Çocukları istismardan koruyalım. Peki, niye evlendirilmiş olan, zorla evlendirilmiş olan çocuklarımızı korumuyoruz da “anne rızası, baba rızası” gibi gerekçelerle ya da “Evlenmişler, mutlu olmuşlar.” gibi bir gerekçeyle onlar için aflar getirmeye çalışıyoruz, niye orayla ilgilenmiyoruz? Yani “ceza artırımı” diyorsanız, söylediğim maddelerde bir artırıma gereksinim var, “önlemek” diyorsanız, önleyici tedbirlerin alınması konusunda çalışmamız gerekiyor.

Başka bir şey daha, bunu yapalım, neden yapmıyoruz? Akranlar arası cinsel ilişki konusunda ayrı bir düzenleme yapalım. “Genç hukuku” diye bir hukuk sistemini yaratalım. Bizim toplumumuzda da gençler şimdi bir aradalar, hep beraberler. Televizyonlar, yayınlar onları cinsel yönden daha çabuk olgunlaştırıyor. Bunu görerek bunları yapmak gerekirken değerli Adalet Bakanlığı çalışanları arkadaşlarımız, niye bunlar yerine geçici çözümler yaratmaya çalışıyoruz? Bir süre sonra da döneceğiz, bundan da vazgeçeceğiz. Daha yeni değiştirdik değil mi? 2016, yanılmıyorum.

Notlarıma bakıyorum acaba başka söylemem gereken bir şey var mı diye. Evet, söylemem gereken çok şey var, önergelerimiz de var belli konularda. Arkadaşlarım toplumun sesini de size yansıtılar biraz önce, HDP’li arkadaşlarımız. Aynı metinler bizim de elimizde var. Bu konuda biz yasa düzenleyicileriyiz, yasa yapıyoruz ama o yasalardan etkilenenler bu alanda çalışan kurumlarımız arkadaşlar. Onların deneyimlerine, onların görüşlerine de kulak vermek durumundayız diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Candan Hanım, buyurun.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Çok teşekkür ediyorum.

Ben de tüm Komisyon üyelerini ve Bakan Yardımcısını saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Bakan Yardımcısının sunumunda çıkmak zorunda kaldım, biraz rahatsızım, o yüzden biraz tedavi alıp geldim, kusuruma bakmayın lütfen.

Tabii, çok önemli bir konu konuşuyoruz, belki hepimizin hassasiyeti, duyarlılığı, serzenişi bu yüzden. Çocuk ve istismar, çocuk ve tecavüz, işte, kadın ve şiddet, kadın ve tecavüz, bunlar yan yana geldiğinde ve sonuçlarını düşündüğümüzde gerçekten hani “İnsanım.” diyen herkesin vicdanı sızlıyor. Sızladığı kadar, tabii ki bizim siyasetçi olmanın ötesinde vicdanlarımız da sızlıyor elbette ama siyaseten de bazı alanlarda -ki çoğu yerde bizi ilgilendiren alanlar bunlar- sorumluluk duyuyoruz ve bu sorumluluğun getirdiği hissiyatla da tabii ki istiyoruz ki en doğrusunu yapalım, en iyisini yapalım ki bu alanın, bu alandaki düzenlemelerin çok zor olduğunu hepimiz biliyoruz. Gerek cinsel istismar alanı, Ceza Kanunu zaten başlı başına gerçekten büyük zorlayıcı bir alan ama söz konusu çocuk olunca, söz konusu cinsel istismar olunca gerçekten bu işin içinden çıkabilmek daha da zor oluyor.

Şimdi Komisyonumuza bugünkü görüşmeler için bizim de bazı önerilerimiz oldu. Ben dönemiyorum, kusura bakmayın Sayın Başkan, size de bu önerilerimizi bu alanda çalışan gerek uygulayıcı hâkimlerimizin, savcılarımızın, bu alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarının, derneklerin, hocalarımızın, psikiyatristlerin, sosyal çalışmacıların isimlerini sizlere verdik ve şöyle bir talebimiz oldu: Komisyon görüşmelerinde bu arkadaşları dinleyelim ki biz de burada en doğru kararları verebilelim, en doğru cümlelerle bunu ifade edelim ki bir tek çocuğumuz bile bu alanda mağduriyet yaşamasin. Ama maalesef görüyorum ki yine bu taleplerimiz gerek HDP’nin verdiği talepler gerek bizimkisi göz ardı edildi. Burada tabii ki bizim dinlememiz çok kıymetli çünkü biz ayrı, müstakil bir Komisyonuz, bizim de bu konu hakkındaki duyarlılığımızın ve farkındalığımızın bizatihi bu uzmanlar tarafından artırılmasının çok kıymetli olduğunu tekrar ifade etmek ve belirtmek istiyorum. Ki bugün için de bazı çekincelerimiz vardı, bizim birçok arkadaşımız burada olmayı daha çok istiyordu ancak

bugün -biliyorsunuz- 16 Nisan hem referandumun yıl dönümü hem de... OHAL artık kalkmalı diyoruz Türkiye'nin her yerinde, Türkiye acilen demokrasiye, normal günlerine, normal iklimine dönmek zorunda çünkü biz bunu sağlayamadığımız sürece de aslında ne çocuk istismarını ne diğer alanlardaki hak ihlallerini ne de mağduriyetleri giderebiliriz diyorum.

Tabii, cezalarla başladı herkes haklı olarak çünkü cinsel istismar söz konusu olduğunda ne gariptir ki hep cezaların artırılmasına dair konuşuyoruz. Tabii ki ceza suç için çok önemli bir müeyyide, olmazsa olmaz ama tek başına cezaların artırımının bu suçu önlemekte fayda sağlayamadığı da -ben hukukçu değilim ama- tüm hukukçuların, tüm uygulayıcıların, bu alandaki tüm çalışanların ortak ifadesi. Şimdi hâl böyleyken ve Türkiye'de gerçekler varken... Biraz önce Bakanın dinlediğim kadar sunumunda ifadeleri şöyleydi: "İşte görünür oldu, öyle oldu, böyle oldu..." Elbette ki, muhakkak toplumsal ve siyasi farkındalık ve bu konudaki duyarlılık artmıştır, insanlar bu konuda âdeta kendini bu işin takipçisi, denetmeni olarak görmektedir haklı olarak çünkü burada hepimiz empati yapıyoruz, hepimiz anayız, hepimiz babayız, hepimiz insanız yani burada başka bir şey beklemek de mümkün değil ve ben mutluyum toplumumuzun ve siyasetin bu toplumsal mutabakata erişmiş olmasından, bu farkındalığın artmış olmasından da gerçekten çok mutluyum; onu da ifade etmek isterim ama işte, bizim burada yapacağımız çalışmalar bu toplumsal farkındalığın ve duyarlılığın üstünü örtmemeli, tam tersi onların yüreğine su serpecek ve de bunu yapabilecek bir tek şey var, bir tek çocuğun bile mağdur olmamasını sağlamaktır bu. Bugüne kadar yapılan ceza artırımları, birçok defa oldu, sizler de ifade ettiniz Sayın Başkan, Sayın Bakan Yardımcısı, bizler de ifade ediyoruz. Cezalar artırıldı 2014'te, arkasından tekrar düzenlemeler oldu gerek 103'üncü maddede, diğer cezai maddelerde ama baktığımızda o günden bugüne maalesef bu alandaki suçun azalmadığını görüyoruz. O zaman... Şöyle bir ifade var -ben tıp doktoruyum, iş yeri hekimliği de yaptım- bizim işletmelerimizde şöyle bir cümle yazardı: "İş kazalarını önlemek ödemekten daha insancıldır." der. İşte, bizim burada da yaklaşımımız başlangıç olarak böyle olmalı. Olay olduktan sonra tabii ki failin cezalandırılması o fail için tabii ki önemli, tabii ki kıymetli ancak bundan daha önemli olan o mağduriyetin olmadan önlenmesi. İşte, bizim de eleştirdiğimiz noktalar bu noktada; cezaları artırmanın bir diğer çekincesi de -bunlar benim ifadelerim değil, bu işin uygulayıcılarının, o cezayı veren kişilerin ifadeleri, hukukçuların ifadeleri, hâkimlerin, savcılarının ifadesi- cezalar ne kadar artarsa cezasızlık kültürü bir o kadar maalesef egemen oluyor ve bu da takdirinizdir ki bu döneme kadar cezaların artırılmasından sonraki süreçte yaşadığımız, bizatihi biraz önce örnekler verildi, tekrar tekrar vermeyeceğim, işte, bir N.Ç. davası, tamam, daha önce oluştu, işte diğer olaylarda çıkan sonuçlar...

Bakın, önemli olan demek ki tek başına cezaların artırılması değil, bu noktada hepimiz hemfikiriz diye düşünüyorum ama biz sadece olaylara cezaları artırmak, işte o kişileri hadım etmek üzerinden yaklaşırsak sonuca gidemeyiz çünkü sorunun kaynağı sadece bunlar değil, hatta hiç değil çünkü çocuk istismarı, cinsel istismar multidisipliner bir konu, birçok alanın çalışmasını gerektiren, bir aradakoordinasyonunu gerektiren bir alan. Ha, bu, hepimizin malumu; bu alanda kolluk da var, yargı da var, sağlık da var, psikiyatri de var, Adli Tıp da var; öğretmenlerimiz, rehber öğretmenlerimiz de var, hepsi var. Şimdi bu alandaki koordinasyonu sağlamazsak, biz bir çocuk koruma sistemi oluşturamazsak, biz önlemek için gerekli tedbirleri, korumak için gerekli tedbirleri almazsak, bizler suçluya hasta gözüyle bakarsak, bizler cezaya tedbir gözüyle bakarsak maalesef sonuç alamayız. Ki yapılan araştırmalar, yapılan çalışmalar cinsel istismar suçlarının faillerinin gayet ortada, gayet sıradan insanlar; her kesimden, her eğitimden, her çalışma mensubundan olabildiğini gösteriyor. Yani olay sadece hastalık değil, pedofili değil, ki pedofili hastaları için bile kastrasyonun etkinliği, sonucu tartışılır. Biz ne yapıyoruz? Cezaları artırıyoruz, cezaları artırıp onun sonucunda işte, kastrasyon onayıyla beraber koşullu salıverilmeye terk ediyoruz. Kim bunu uygulayacak, kim onu takip edecek, kim bu koşulları

sorgulayacak belli değil. Bakın, beş yıl... Ee, bu ilaçlar kullanıldığı sürece etkili yani tedavi edilmiyor pedofili hastalığı, böyle bir şey yok, artı kişiler pedofili mi değil mi, ona da bakmıyoruz, böyle bir ayırımımız da yok. Bu ayırımı yapmadığımız gibi, cezayı işte beş yıl, infaz işleminden sonra beş yıl daha sürdürüyoruz. Ee, sonra ne olacak? Biliyoruz ki biz her ilacın özellikle bu anlamda kullandığımız ilaçların geri çekilme etkileri var; daha çok saldırgan olur, daha çok tehdit oluşturur.

Bakın, cinsel istismar suçlarının altında yatan şey, sadece kuru kuruya bir cinsel tatmin değildir -bu yalnızca benim ifadem değildir; bu işte deneyim sahibi, bilgi sahibi, bilim sahibi bütün insanların ifadesidir- altında yatan bir saldırganlık vardır, alttayatan bir şiddet vardır ve bu kişiye özel, bireysel bir şey de değildir, toplumsaldır. Şimdi bunları biz görmezden geleceğiz, ondan sonra o kişiyi beş yıl kastrasyona tabi tutacağız, cezaları da artıracacağız ve “Sorunu çözdük.” diyeceğiz. Şimdi bizim bu ceza artırımlarına olan eleştirilerimize olsun, kastrasyon konusundaki eleştirilerimize olsun hemen tepkiler geliyor ama biz bunları yeni söylemiyoruz; bu alan için değil cinsel istismarda yapılması gerekenleri biz geçmişten bugüne her alanda ifade ettik, “9 yaşındaki çocuk evlenebilir.” denildiğinde de ifade ettik. Eğer sizler “9 yaşındaki çocuk evlenebilir.” denildiğinde bu alanda buna dair bir şey yapmıyorsanız, işte İstanbul’daki hastanede ortaya çıkan 115 hamile çocuğun üzerini örtüyorsanız -hâlâ ne oldu bilmiyoruz- “Biz cezaları artıracacağız.” dediğinizde ortaya bir samimiyetsizlik çıkıyor. Biz diyoruz ki biz samimi olalım, sorunu çözmeye çalışalım ve bunun parametreleri de sadece cezaları artırıp sonucu belli olmayan, maalesef etkinliği olmayan, tedavisi belli kesimlerde -o da yüzde 0,5;-yüzde 1,5 arası, o da ispatlı değil- olan bir gruba kastrasyon uygulayarak bunu yapamayız.

Tasarının geneline baktığımızda da -zaten özellikle gerekçelerde çok güzel söyleniyor- çocuk adalet sisteminin yetişkin adalet sisteminden farkına atfediliyor; doğrudur, çocuk adalet sisteminde fail de korunur çocuksa eğer. Fail çocuğu ve mağdur çocuğu korumak devletin sorumluluğundadır. Ama bu gerekçeyi tasarının içeriğinde bizler göremiyoruz, fail çocuğu koruyucu tek bir cümle yok, tek bir madde yok. Bununla beraber ne akranlar arasında akran tanımı yapıyoruz ne sabiyi korumaya yönelik bir çalışma yapıyoruz ama bunun sonucunda biz maalesef o çocukları koruyamıyoruz.

Bir diğeri, cinsel dokunulmazlığa karşı olan suçlarda özellikle müstehcenlik, genel ahlaka karşı işlenen suçlar kapsamında işte bir çocukla porno izlemek, izlettirmek, bunların kullanımında çocukları kullanmak ya da çocukları fuhşuna aracılık etmek ve bu yönde mağduriyetini sağlamak çocuk istismarıdır, cinsel istismardır ve bunun genel ahlaka karşı işlenen suçlar değil, bizzatihi cinsel dokunulmazlıklara karşı işlenen suçlar kapsamında değerlendirilmesi lazım. Biraz önce Şenal Hanım bunu ifade etti, burada çocuklar tekrar tekrar istismar edilmektedir. Ama biz bunu maalesef orada tanımlamıyoruz, hatta 103’üncü maddede bile tanımlama gereği duymuyoruz.

Bir diğeri, tasarının geneline baktığımızda gerçekten zaten zor olan bir alanı iyice dağıttığını görüyoruz yani hem bütüncül yaklaşmayan o tanımlamalar, işte Çocuk Koruma Kanunu’na konulacak, aslında Ceza Muhakemesi Kanunu’nda olacak ya da Türk Ceza Kanunu’nda olacak maddelerin birçoğunu biz diğer alanlarda tanımlandığını görüyoruz, bu alanda da gerçekten ciddi sıkıntı yaşayacağımı düşünüyorum ben uygulamacıların. Artı bir 12 yaş kademelendirilmesi var. Bizler biliyorsunuz ki 18 yaş altını çocuk olarak kabul ediyoruz. Bizler maalesef yaşadık yani 12 yaşın üzerindeki çocuğun, işte 12 yaş altındaki çocuğun rızası, ailenin onayı diyerek maalesef bir düzenleme yapılmak istendi. Bu konuda da özellikle çocuğun çocuk olarak yani 18 yaş altı çocuğun çocuk olarak tanımlanması ve cezalandırılması 12, 13, 14 ya da diğer çocukların evlendirilebilecek çocuklar olarak ifade edilebilmesi bile gerçekten buna karşı yaptırımların olması gerekiyor.

Bir diğer madde de ÇİM'ler üzerine, ÇİM'ler konusundaki uygulamadaki gerçekten tüm eksikliklerine, yoksunluklarına rağmen hâlâ oturmadı, yönetmeliği hâlâ yok biliyorsunuz. Yasal anlamda tam oturmuş bir sistem değil ama amacı çok iyi olan, gerçekten çok sonuç alabilecek bir sistem. Baktığımızda tasarıda çocuk mağdurların erişkin mağdurlarla bir araya geleceği ve maalesef suç niteliğinde hiçbir ayırım yapmadan ÇİM'lerin zaten şu an zar zor yürüyen sistemini tamamen tıkayacak şekilde sayıların ve çalışmaların artacağı çok önemli; bunun da tekrar bir düzenlemeye tabi olması lazım.

Yayın yasaklarıyla ilgili çekincelerimizi Sayın Recep Akdağ'ın grubumuzu en son ziyaretinde dile getirdik. Tabii ki amacımız burada önemli, mağduru korumak ama burada bizler mağduru korumak isterken, mahremiyetini korumak isterken istismarcının mahremiyetini korumamalıyız; çok önemli olduğunu düşünüyoruz ve özellikle bu kısıtlamanın içeriğinin ve niteliğinin tasarıda yer almasının çok kıymetli olduğunu düşünüyoruz. Çünkü bu biraz önce ifade ettiğim toplumsal farkındalığın ve duyarlılığın artırılmasında bu alandaki bilgilencilerin, takibin, şeffaflığın çok kıymetli olduğunu da düşünüyorum.

Bir diğer alan, özellikle bu ÇİM merkezlerinde adli tıp uzmanlarının, çocuk psikiyatristlerinin olmaması, adli tıp uzmanlarının gerçekten bu alanda sıkıntı yaşaması. Biz biliyoruz ki işte tabii ki gerçekten çok kusurluydu, zordu çocuğun ruhsal sağlığının bozulduğuna dair raporun isteminin ama uygulamacılarla konuştuğumuzda bunun delil niteliğinde olduğu ve gerçekten bu alanda artık çok zorlanıldığı ifade ediliyor. Çünkü eğer nitelikli bir istismar varsa adli olarak bu kayda geçiyor ama nitelikli bir istismar olmazsa -ki biraz önce de ifade etti arkadaşlarımız- bu alanda çok ciddi soruşturma, kovuşturma aşamasında delillendirme konusunda çok ciddi eksiklikler var, bu alandaki eksikliklerin de giderilmesi lazım. Bu anlamda da bunun çok iyi bir şekilde hem çocuk izlem merkezlerinde hem de bu alandaki çalışan çocuk koruma merkezlerinde değerlendirilmesi ve raporlandırılmasının uygulayıcıların elini rahatlatıcı ve daha doğru karar verici olduğunu ifade etmem lazım.

Ben de biraz sonra tabii, maddelerde de ifade edeceğim, eksik şeyler kaldı, konuşacak çok şey var, şimdilik çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Depboylu, buyurun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle ben bugünkü toplantımıza katılan Sayın Bakanı, değerli bürokratlarımızı, çok değerli Komisyon üyelerimizi, tüm katılımcı arkadaşlarımızı ve değerli basın mensuplarımızı da saygıyla selamlamak istiyorum.

Yine, bugün tabii ki şehit haberi bizi çok üzdü, şehitlerimiz var, şehitlerimize de Allah'tan rahmet diliyorum; yine yakınlarına, Türk Silahlı Kuvvetlerine, yüce Türk milletine başsağlığı ve sabır diliyorum. İnşallah bütün bu terörle olan mücadelemizi de başarıyla sonuçlandırıp hepsinin de bir bakıma hakkını almış olacağımızı umuyorum.

Kanun tasarısıyla ilgili olarak, biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu kanun tasarısının öncesinde öneri ve görüşlerimizi Sayın Bakanımıza iletmıştik, değerli Komisyon üyelerine ve nihayetinde tabii ki de son bir toplantı da gerçekleştirildi, orada da kendilerine sunduk. Önemli bulduğumuz bir iki eksiklik var, bunu dile getirdik ama izninizle tekrar dile getirmek istiyorum.

Bunlardan birincisi: Hem fail hem mağdur çocuk ise, şimdi getirdiğimiz tasarıda buna ilişkin bir düzenleme bulunmamakta, bu önemli bir ayrıntı aslında. Neden? Psikiyatriye baktığımızda çocuk ve genç psikiyatristlerin tanımına göre, çocuklar arasındaki cinsel birliktelik veya cinsel birliktelik demeyeyim de cinselliği içeren davranışlar diyeyim, eğer 3 yaş fark varsa yani 3 yaş fark dâhili

içerisindeyse cinsel oyun olarak adlandırılmakta. Burada her iki tarafın da yani hem mağdurun hem failin durumunu dikkate aldığımızda henüz olgunlaşmadıkları ve bu nedenle yaptıkları davranışların sonuçlarını kestirebilme olgunluğuna sahip olmadıklarını hepimiz biliyoruz, bu yani bilimsel olarak bilgilerimiz dâhilinde. Tabii ki durum çocuk ve yetişkinse çok daha farklı. Süreci çocuk dahi başlatmış olsa, diyelim ki bu önümüze birtakım olaylarda mazeret olarak sunuldu geçmiş dönemde, bir öğretmen işte 17 yaşındaki bir çocukla bir arada olduğunda “İşte o da istiyordu.” gibi mazeretlere büründüğünde şunu da dikkate almamız gerekir ki: 18 yaşın altını çocuk olarak kabul ettiğimize göre 18 yaş altındaki bir çocuk cinsellikle ilgili süreci başlatmış olsa dahi bu birlikteliği devam ettiren yetişkin suçludur; çocuğun cinsel istismarına sebep olmuştur. Burada bir kere hemfikiriz. Ancak iki çocuk söz konusuysa bu durumda belki biraz daha dikkatli davranmamız gerekiyor. Buna nasıl dikkatli bir yaklaşımla bir ayırım koyabiliriz veya en makul ya da en adaletli sonuca nasıl ulaşabiliriz? Her şeyden önce bir sosyal durum raporu oluşturmaya yönelik bir çalışma olması lazım. Yani hem failin hem mağdurun ayrıntılı olarak incelendiği, zaten mağduru inceliyoruz da faili de incelediğimiz bir sosyal durum raporu ki bu raporu düzenleyecek olanların içerisinde mutlaka çocuk, ergen psikiyatristi, psikolog, psikolojik danışman, sosyal hizmet uzmanı, çocuk gelişim uzmanı, profesyoneller tarafından oluşturulacak raporda farklı kriterler dikkate alınarak bir görüş sunulmalıdır. Bu görüş nelere dikkat edilerek hazırlanmalı? Örneğin, çocuğun bilişsel durumu, yine sağlık durumu, içinde yaşadığı sosyal, kültürel durum, ailesinin yapısı. Bütün bunlar dikkate alındığında böyle bir uzman raporunun ortaya koyacağı tablo, zannediyorum, sadece bir hâkim tarafından değerlendirilecek bir tablodan çok daha farklı bir sonuca götürür kişiyi. Ya, bu cezasızlık durumu mu olmalı? Ya, bu konuda da aslında cezasızlık tabii ki olmamalı. En başta çocukları korumak durumundayız. Eğer cezasız bıraktığımızı düşünürse mağdurun ailesi, kendisi ceza verme yoluna gidecektir. Özellikle bizim toplumumuzdaki hassasiyete şöyle bir baktığınızda, anında, daha polis gelmeden, çocuğa yönelik bir istismar varsa -hatta şimdi kadına yönelik şiddette de aynı hassasiyet söz konusu- fail, toplum tarafından linç girişimiyle cezalandırılmak istenmekte. Tabii ki burada cezasızlık durumundan bahsetmiyorum ama koruma ve rehabilitasyon noktasında önemli adımların atılması lazım. Bunun kanun maddelerinde mutlaka olması gerekiyor.

Yine, bir yetişkin ile çocuğa verilecek ceza... Hani bu bize açıklama yapıldığında da sunulmuştu. Yetişkinse böyleyse ceza zaten çocuk olduğunda yarı yarıya indiriliyor. Ama belki de bunu daha net koymamızda fayda var. Artı, sekiz yıla varan bir ceza -çocuğun tabii işlediği suçun niteliğine göre değişir de- bu noktada belki biraz daha farklı bir düzenleme yapılması gerekir. Tabii ki bir şeye daha dikkat etmek gerekiyor: Diyoruz ki biz: “Basit suçlar.” Basit suçları da ele alırken İzmir’in göbeğinde, İstanbul’un göbeğinde yaşayan bir aile için bir davranış basit bir suçtur ama Trabzon’un, Sivas’ın, Mardin’in bir köyünde yaşayan bir aile için o suç hiç de basit olmayabilir. Tüm bu kültürel perspektif içerisinde de ele alınmalı. Çözüm üretilmek zorunda. Bir kaygı var yani “Biz eğer akran ilişkisinde daha böyle basite indirirsek cezaları acaba çocuk cinselliğine onay vermiş mi oluruz?” Böyle bir hassasiyet Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizim de hassas olduğumuz bir nokta yani bizim de dikkate aldığımız bir nokta. Biz de kültürümüze ve geleneklerimize bakarak Amerika’daki gibi, Fransa’daki gibi, çocuk cinselliğine onay verecek yaklaşımlarda bulunmak gibi yani boşluk yaratma durumu talep etme gibi bir şeyimiz olmaz. Ancak adaletin doğru işlemesi, çocukların korunması, rehabilitasyonun sağlanması ve daha sonraki yaşamlarında daha sağlıklı bir şekilde ilerleyebilmeleri için, işledikleri suçun niteliğine göre orantılı bir şekilde ceza alması noktasında bence biraz daha çalışılmalı. Bu çalışma nasıl olur? Mutlaka multidisipliner bir yaklaşımla olmalı. Çocuk, ergen psikiyatristleri olmalı, sosyologlar olmalı, sosyal hizmet uzmanları olmalı ve hukukçılarımızın da dâhil olduğu böyle bir çalışmada en adil ceza sistemi nasıl oluşturulur... Bence bu konuda biraz daha çalışmamızın faydası olacağını düşünüyorum.

Yine, bir diğer konu, biz bu hassasiyetimizi kanun teklifi vererek de sunduk, ayrıca yine görüşmelerimizde de dile getirdik: 2015 yılında bir fail yakını Anayasa Mahkemesine başvurdu ve bu başvurusunda da Türk Ceza Kanunu'nun 230'uncu maddesinin (5)'inci ve (6)'ncı fıkraların iptalini istedi ve nihayetinde bu talep karşısında Anayasa Mahkemesi de imam nikâhında resmî nikah arama şartını getiren ve bunu yaptığı takdirde iki ay ile altı ay arasında ceza veren kanun maddesini kaldırdı. Şimdi, bu kanun maddesinin kaldırılmasında beyefendi demişti ki: “Başkaları herhangi bir şey olmadan yani bir dinî nikâh olmadan zina yaparken suçlanmıyorsa ben dinî nikâh kıydığımda bu niye suç atfediliyor?” şeklindeydi. Anayasa Mahkemesi bunu adil buldu, kaldırdı. Ancak bu kaldırılan maddeyle birlikte çocuk evlilikleriyle ilgili debir boşluk yaratıldı. Bizim bu konudaki görüşümüz, bizim verdiğimiz kanun teklifi, 18 yaş altındaki çocuklara imam nikâhı yoluyla yani dinî tören vasıtasıyla evlilik ilişkisini tahsis edenlere ceza verilmesiydi. Medeni Kanun'a baktığımızda 17 yaşa anne-baba izniyle evlilik izni var, 16 yaş için de mahkeme izniyle evlilik ilişkisinin resmî olarak başlatılması mümkün. Hadi diyelim ki 18 olmadı, biz 15 yaşın altında bir çocuğa gerçekleştirilmiş her türlü cinsel eylemi cinsel istismar olarak kabul ediyor ve Türk Ceza Kanunu'na göre ağır cezalar veriyorsak o zaman bunu dinî tören vasıtasıyla bir evlilik ilişkisinin içerisinde yaşanmasına sebep olan kişilere de vermemiz gerekir. Bugün 12 yaşında evlendirilmiş bir kız çocuğumuz diyelim ki doğum yapma durumunda, çocuğunu doğuracak, hastaneye gittiğinde ve ortaya çıktığında, bu çocuğumuzla evlenen o yaşta çocuk dahi olsa kocası ceza alıyor, ebeveynler de ceza alabiliyor. Bu durumda bu ilişkiyi tahsis eden kişinin de belli bir oranda ceza alması gerekir ki bir dahaki sefere önüne bir çocuk getirildiğinde 12 yaşında “Hayır, ben bunu yaparsam ceza alırım, bunu yapmamalıyım.” diyerek bu ilişkinin tahsisine engel olmalıdır çünkü Türk Ceza Kanunu'muza aykırı davranmaktadır. Bunu yapan sadece imamlar mıdır, dinî görevliler midir? Hayır değildir. Yani bu ilişkiyi tahsis edenler, dinî görevlilerimiz dışında, aile büyüğü, komşu, herhangi biri de olabiliyor. Yani kim bu suçu işliyorsa, Türk Ceza Kanunu'na aykırı davranıyorsa burada bir ceza almalı ve bu da bizim bu kanun tasarımızın içerisinde mutlaka olmalıdır çünkü bu, sadece, o andaki evlenen çiftlere o anda mağduriyet yaşatmıyor, o çocuğa anda mağduriyet yaşatmıyor. Bakın, bugün hepimizin kapısına gelen yüzlerce kadın var. “Ben severek evlendim, ben kaçarak evlendim, ben kocamı seviyorum, çocuklarım oldu, kocamı içeri aldılar, üç yıl, beş yıl sonra; ben mağdurum, eşimi geri istiyorum.” diyor. Bakın, bu tür mağduriyetleri de getiriyor arkasından. O sebeple, eğer biz çocuğun cinsel istismarını engelleyeceksek, erken yaş evlilikleri için de özel bir çalışma yapmalı ve buna sebep olanları da cezasız bırakmamalıyız.

Yine, başka bir nokta: Ben değerli bakanlarımızın oluşturduğu bu değerli komisyon çalışmalarıyla birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi çocuk hakları komisyonu adıyla daimî komisyon kurulmasına yönelik inancımızı koruduğumuzu belirtmek istiyorum. 2017 Kasım ayında biz bu kanun teklifimizi Genel Kurula getirdik ama maalesef reddedildi, olsun hâlâ vakit geç değil, bu geçici süreyle oluşturulacak komisyonlarla çocuklarımızın sorunlarının tamamını çözmek mümkün değil, daimî bir çalışma gerektiriyor, o nedenle bu komisyonun kurulması çok önemli diye hatırlatmak istiyorum.

Yine bir başka konu: Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Adalet Bakanlığı başta olmak üzere, koruyucu ve önleyici çalışmalara ilişkin önerilerimizi bir rapor hâlinde sunduk. Bu sunduğumuz önerilerin içinde kanun teklifleri de var, koruyucu tedbir olarak veya önleyici tedbir olarak eğitim çalışmaları da var. Komisyonun bunları dikkate aldığını ve çalışmalarına dâhil ettiğini biliyoruz, eminiz. Bu konuda da en iyi çalışmaların yapılacağını umuyoruz.

Yine, bir konu daha var ki bu çocuk istismarıyla aslında direkt ilişkili değil ama bence çok önemli çünkü çocuğun ihmalıyla ilgili, artı, çocuk faillerin durumunu da dikkate alırsak bunlar mahkemelerde dinlenecek veya farklı açıdan değerlendirmeye alınacak. Adalet Bakanlığında görev yapan “sosyal

çalışmacı” ya da “pedagog” unvanıyla çalıştırılan arkadaşlarımız var. Şimdi, her şeyden önce ben hatırlatmak istiyorum. “Sosyal Çalışmacı” adıyla, unvanıyla diploma veren bir lisans dalı yok, böyle bir lisans dalımız yok, eğitim bölümümüzyok; artı, pedagoji, pedagoji diye de bir lisans programımız yok. Peki, bu alanda kimler çalıştırılıyor? Herkes çalıştırılıyor. Ama bu doğru değil. Bir çocuk, ihmal nedeniyle, boşanma sebebiyle, başka bir sebeple mahkemeye getirildiğinde bu çocukla görüşecek olan, bu çocuğun durumunu tespit edecek olan arkadaşların nereden mezun olması gerekiyor? Ruh sağlığı elemanları olarak görev yapan arkadaşlarımız, bu lisans dallarından mezun olanlar olması gerekiyor ki bunlar psikolog, psikolojik danışman yani rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümü mezunları, sosyal hizmet uzmanları ve çocuk gelişim uzmanlarıdır. Şimdi biz bunu “pedagog, sosyal çalışmacı” diye açıyoruz, içine her türlü lisanstan geleni koyuyoruz ama bu, çocuklarımızın yararına değil ki zararına. Bir de bu arkadaşlarımızın bilirkişilikle ilgili sorunları da var, o ayrı bir konu. Bence bu konu üzerinde de -Sayın Bakanımız da buradayken- Adalet Bakanlığı bir çalışma yaparsa zannediyorum tüm çocuklarımızın yararına olacaktır diye ifade etmek istiyorum.

Yine, eksik kalan tarafın, tasarıda eksik bulduğumuz tarafların da yine tasarının esas komisyona getirileceği süreçte tamamlanacağını umuyoruz.

Ben herkese teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ederiz.

Sayın Benli, buyurun.

FATMA BENLİ (İstanbul) -Teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle burada bulunan bütün herkese teşekkür ediyorum çünkü konunun ne kadar önemli olduğu konusunda her birimiz hemfikiriz. Dolayısıyla görüşlerimizi de olabildiğince somut vakıanın daha iyi anlaşılmasına yönelik olarak kullanmak durumundayız. Her bir cinsel istismar vakası sadece mağdura değil aslında topluma çok ciddi derecede zarar veriyor ve hepimizde onarılmaz yaralara yol açıyor. Bu noktada topyekûn mücadele çok önemli. Şimdi yasa tasarısına baktığımız zaman cezaların sadece artırılmasıyla yetinilmiyor, benim en azından ilk olarak gözlemlediğim konu bu veDevlet Memurları Kanunu’nda, Çocuk Koruma Kanunu’ndaki gibi pek çok farklı yasada düzenlemeler içeriyor. Belki önerilerimizi diğer yasalarda yapılan o koruyucu ve önleyici tedbirlere ilişkin düzenlemelerin daha iyi nasıl olabileceği üzerinde yoğunlaştırmamız gerekiyor. Sonuçta yani birebir kendimde gözlemlediğim için, gerçekten iyi çalıştığına vâkıf olduğum çocuk izleme merkezlerinin yasayla düzenlenmesi, ikincil mağduriyetlerin engellenmesi, zaten Devlet Memurları Kanunu’nda var olan bir düzenlemenin ek olarak ilave edilip cinsel istismardan mahkûm olanların devlet memuru olamayacağına dair ifadenin yer alarak insanlara net bir mesajın verilmesi, rehabilitasyona ilişkin hükümler ya da İnfaz Yasası’nın tekrar değerlendirilmesi, hâkimin her konuda takdir yetkisini kullanmayıp bunun zaten mevcut olan gerekçe hakkının tekrar vurgulanması gibi pek çok düzenleme ya da pek çok değerlendirmeden bir tanesi olan cinsel istegın azaltılmasına ilişkin düzenlemenin yasada yer alması gibi hususlar aslında bu tasarının daha kapsayıcı olduğunu gösteriyor. Cezaların artırılması önemli ama bizim için önemli olan cinsel istismara gelebilecek noktaya getiren vakaların engellenmesi. O yüzden haberleşme hürriyetini ortadan kaldırmayacak ama basın hürriyeti, basının düzenlenmesi ve çocuğun tekrar tekrar mağdur olmasının engellenmesi gibi hususlar ya da tekrar çalışmanın, çocuklarla ilgili alanlarda çalışmanın engellenmesine ilişkin düzenlemeler bence çok değerli, belki bunları daha da artırmak gerekiyor.

Bir de önümüzde bir yasa tasarısı var ve kanun koyucu olarak yapabileceklerimizi dikkate almak durumundayız. Elbette daha iyisini yapmak mümkün.Örneğin cinsel istismar suçu çok geniş bir yelpaze. Çünkü sarkıntılık boyutundan daha üst düzeyde olan ama cinsel saldırı noktasına gelmeyen çok fazla olayı, çok ciddi bir yelpazeyi içeriyor. Bu da hâkimin her konuda takdir yetkisinin daha

fazla olmasını, cezaları olayların her birine göre farklı vermesi hâlinde, işte birazönce vekilimizin bahsettiği çok ağır cezaı vermeme için beraat vermesi gibi olası sıkıntıların ortadan kaldırılmasını sağlayabilirdi ya da failin yaşının öngörölmesi, akran beraberliğinin değeriendirilmesi gibi hususların var olması öngöröllebilirdi. Ama şunu düşünmemiz gerekiyor: Biz kanun koyucular olarak bunu daha önce yapılan yasa çalışmalarından sonra gerçekleştirdik ve Anayasa Mahkemesidaha önce 103 ve 104'üncü maddeleri daha önce yapılan bu sebeplerle 3 kere iptal etti ve her iptal ettiğinde devam eden davalar akamete uğradı. Daha önce 2 fail vemağdur arasındaki yaş farkının 5'ten fazla olmasına dairağırlaştırıcı hükmü Anayasa Mahkemesi iptal etti. Bu noktada ister istemez daha önce Anayasa Mahkemesinin verdiğıiptal kararları tekrar o devam eden yargılamaların akamete uğratılmaması için kanun koyucunun istediğı maddeleri, istediğı şekilde öneri olarak sunamaması gibi bir sonuçla karşı karşıya getiriyor maalesef. Yasada yer alan 12, 15, 18 yaş şeklindeki kademelendirilmenin bulunması ya da silahın kullanılması gibi ağırlaştırıcı sebeplerin bulunması çok fazla, diğeri cezalarda olmayacak kadar fazla detay hükümlerinin var olması yine daha önce gelen yasalarla alakalı, daha önce geldiğimiz serencamdan kaynaklanıyor. Bu hükümler olmadan önce de biliyorsunuz mağdurun ruh ve beden sağlığının bozulmasına ilişkin hüküm değeriendiriliyordu, ağırlaştırılması sebebi ancak o kullanılıyordu ve bu mağdurun tekrar ve tekrar mağdur olmasına sebebiyet veriyordu. Yani getirilen düzenlemeler aslında daha önce karşımıza çıkan ve daha önce daha fazla sıkıntılara sebebiyet veren hususların dikkate alınmasından kaynaklanıyor.

Bu noktada yasanın kapsayıcı bir düzenleme olduğunu, sadece cezalara indirgenmemesi gerektiğı kanaatindeyim. Daha iyilerini önermemiz mümkün, çok daha iyilerini önermemiz için de siyasi partiler olarak hep beraber, hepimizin çok canını yakan bu konuda daha somut önerilerde bulunabilirsek daha fazla katkı sağlarız diye düşünüyordum. Bana göre getirilen hükümlerin en iyilerinden bir tanesi; özellikle kesinleşmiş mahkûmiyeti olan kişileri çocuklarla ilgili çalıştırmama yasağıyla alakalı düzenleme.Hâkimin bu konuda yargılama devam ederken tedbir yetkisinin var olması önemli. Belki beş seneninarttırılması öngöröllebilir ya dabuna ilişkin somut düzenlemelerin biraz daha detaylandırılması bize somut olarak daha fazla fayda sağlar düşüncesindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Benli.

Sayın Cihaner, buyurun.

İLHAN CİHANER (İstanbul) -Teşekkür ediyorum,ben de herkesi selamlıyorum.

Tabii aslında bu tasarının hazırlanma süreci içerisindeki veriler elimizde çok fazla yok. Örneğin Sayın Bakan Yardımcısı birtakım istatistiklerden bahsetti ama kamuoyuna tam tersi şeyler de yansımıştı. Şimdi TÜİK verilerine falan baktım, çok hızlı geçtiğı için onu göremedim. Yani bu ceza artırımları suçı azalttı mı? Ama benim önce birkaç maddeye ilişkin somut önerilerim olacak.

Birincisi, bu 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda devlet memuru olmaya engel koşullar arasında özellikle vurgulanıyor. Özellikle vurgulanmasına gerek yoktu, bir yıl üzeri zaten engeldi. Bu vurgu yapılıyor ama şey unutulmuş sanırım, bu memnu hakların iadesi tekrar Adli Sicil Yasası'na girdiğı için, memnu hakların iadesinde bir suç ayrımı da yapılmadığı için bu suçla ilgili de memnu hakların iadesi söz konusu olabilecektir. Dolayısıyla aynen biraz önce çocuklarla ilgili işlerle çalıştırma yasağının beş yıl değil, ömür boyu olması, sürekli olması gibi burada da belki de memnu hakların iadesine bir engel suç olarak Adli Sicil Yasası'na konulabilir. Ama bununla ilgili olarak en büyük risk -özellikle bu alanda çalışan çok tecrübeli yargı mensuplarıyla da görüştük- bir kere hiç kimsenin bu ceza artırımının suçları azaltacağına dair hiçbir kestirimi yok. Yani bu cezanın artırılması suçı azaltmayacağı konusunda çok yaygın ve neredeyse ortaklaşmış bir görüş var. Tam tersi bu

konuyla ilgili iki riske çok dikkat çekildi yıllardır bu alanda çalışmış Yargıtayda, Çocuk Ağır Ceza Mahkemesindeki meslektaşlarımız tarafından, birisi cezaların çok ağırlığı nedeniyle hâkimin cezadan kaçınma riskini getireceği. Çünkü bizim pratiğimiz de yavaş yavaş sadece mağdurun beyanına dayanarak ceza verildiği bir pratiğe dönüşmüşken, sadece ifadeye dayalı yani delillendirilemediği, maddi delillerle desteklenemediği durumlarda mevcut durumda ifadeye dayanarak verilen cezaların şimdi tamamen cezasızlığa dönebileceği, hâkimin bu ağırcezaı vermekten kaçınabileceği. Bir diğer riskin de arkada delil bırakmamak için tecavüz sonrasında öldürme vakalarının artacağı gibi iki riske dikkat çektiler. Bunu da üstelik önceki ceza artırımından sonraki pratiklerinden hareketle söylediler. Belki bu istatistiklerdeki azalma da buna işaret ediyor olabilir. Yani çok ağır bir tereddütte kalınıp sanık lehine yorumun çok daha güçlü bir şekilde uygulanması gibi bir sonucu doğurabilir deniliyor. Bu 62'nci maddenin uygulanmasıyla ilgili... Bununla ilgili de zaten Ceza Genel Kurulunun çok güçlü, belki defalarca ortaya koyduğu kararlar var. Yani gerekçesiz bir şekilde takdir indirimi nedenlerini zaten uygulayamıyorsunuz. Hatta talep edilmişse uygulanmamanın dagerekçesini hâkim karara yazmak zorunda. Bunun tekrar buraya gerekçesiyle birlikte konulması ve yasanın tamamının popülist kaygılarla bu yasanın getirildiği gibi bir sonucu doğuruyor. Yani o özellikte kimyasal kısırlaştırmaya ilişkin oradaki temel hatanın da tüm cinsel istismar sanıklarının pedofil olduğu gibi bir ön kabulden hareket ediliyor. Yani bunun da çok büyük bir hata olduğu anlaşılıyor. Arkadaşlarımız ona dair teknik açıklamaları detaylı yaptılar.

Sonuç olarak, belki ana komisyonlarda daha fazla tartışacağız bunu ama özetle bu yasanın istismar suçlarında, çocuk istismarı suçlarında beklenen faydayı sağlamayacağı, belki de tam tersi başka sakıncaları ortaya koyacağı anlaşılıyor. Biraz daha belki de hazırlık sürecinin, özellikle Yargıtay ve mahkemelerden daha fazla veri toplanıp daha iyi hazırlanılarak yasanın getirilmesi gerekirdi.

Benim söyleyeceklerim bunlar. Çok uzatmak da istemiyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Nursel Hanım, buyurun.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Cezaların caydırıcı etkisi olduğunu düşünüyorum çünkü cezalar gerçekten bazı insanlar için korku verebiliyor. En son Müge Anlı'da bir program vardı, bir küçük çocuğa tekrar tecavüz edip öldüren: “Korkuyorum, korkuyorum...” diye o psikolojide. Yani gerçekten cezalar bu konuda etkili diye düşünüyorum.

Kimyasal kastrasyonda aslında çok... Ben bir eczacı olarak da gerçekten bu etkilerin vücuttaki kimyasal yapıyla ve hormonlarla etkili olduğunu düşünüyorum bu tür hastalıklı kişilerin ve bunların tedavisi için de bunların yapılması gerektiği kanısındayım.

Daha önceki toplantımızda da görüşmüştük biz. Yine CHP, HDP sürekli faili işleyenlere sahip çıkarak yorum yapıyorlar.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) –Lütfen... Lütfen...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Çok ağır bir itham... Lütfen...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Yok. Evet, onlar çok mağdur. Dinleyin lütfen. Ben sizi dinledim. O arada seslendim mi?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Cinsel istismara “Bir kereden bir şey olmaz.” diyen Cumhuriyet Halk Partisi...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – İyi dinlememişsiniz.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Hayır, daha önce de dinledim.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bence iyi dinlememişsiniz.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Bakın, bir dinleyin beni.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama siz ağır, suçlayıcı bir cümle kurdunuz.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Hayır. Ama bakın, bütün yazılan şeylerde bakalım, hep söylenen işte: “Bu ceza mağdurları şöyle etkileyecek, vücutsal bütünselliğini etkileyecek ve biz idamı niye kaldırdık, bilmem ne...”

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bunu sadece biz söylemiyoruz, bilim insanları, uygulayıcılar söylüyor.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ya, biz gidelim madem, bunları kucaklayalım, sarılalım...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Siz kucakladınız mı?

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ne münasebet!

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Hayır hepsini asalım. Hepsini asalım.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Asalım. Eğer tecavüz ettiyse o çocuğa...

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Hayır, “Hepsini asalım.” diyorsanız konuşacak bir şey yok zaten.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) –Bakın, tecavüz ettiyse ve o çocuğun hayatını mahvettiysen en ağır cezayı vermemiz lazım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biz etkin cezayı bulalım diyoruz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – “Bir kereden bir şey olmaz.” diyen biz değildik vallahi.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ama dinlemiyorsunuz ki...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Önemli olan bataklığı kurutmak.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Onun için de çalışma yapalım ama bu cezayı da vermek zorundayız.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Biz herkesten etkileniyoruz.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Bir vaka o. Biz binlerce vakayla karşılaştık.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Bir değil, biz de karşılaşıyoruz. Ben kadın kolları başkanlığı yaptım. Mahalle mahalle, birçok şeye de...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ooo, bakın, şimdi faaliyetlerimizi oturup burada konuşuyoruz.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Bakın arkadaşlar, yani burada gece...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Bir dinleyin... Yani gece... O çocuğun bir hayatı mahvolmuş vaziyette. Biz kimi savunuyoruz arkadaşlar? Cezaları indirelim...

BAŞKAN – Lütfen dinleyelim arkadaşlar.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan, bir dakika...

BAŞKAN – Sözüünü bitirsin, söz vereceğim Candan Hanım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Ama Sayın Başkan...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ama siz dinlemiyorsunuz. Bakın, o zaman fail işleyenleri koruyalım.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Gördüklerini ifade etti. Bizim faili koruduğumuzu söylüyor.

BAŞKAN – Bir ağızdan konuşmayalım arkadaşlar.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Evet, öyle dediniz arkadaşlar.

BAŞKAN - Bir saniye... Nursel Hanım, bir saniye...

Arkadaşlar, herkes konuştu, açıkça fikrini söyledi. Şimdi Nursel Hanım da söylüyor.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bakın, kimseyi suçlayıcı konuşmadı ama.

BAŞKAN - Uygun olabilir, olmayabilir. Söz vereceğim, cevap vereceksiniz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Hayır, cevap değil...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ya, benden sonra söz alın, söyleyin ama.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Çok ayıp! Lütfen... Bu iftiradır.

BAŞKAN – Lütfen insicamı bozmayalım. Bizim de katılmadığımız noktalar vardı, dinledik.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bu üslupla konuşmak doğru değil.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Şimdi, siz bir sefer hiç konuşmayın yani çünkü çocukların eline taş verip...

BAŞKAN – Hep bir ağızdan konuşunca bir şey olmuyor.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Ama biz sizleri iki saatten beri çok olgun bir tavırla dinliyoruz. Sizlerin de konuşmalarında bizim beğenmediğimiz taraflar vardır aslında ama biz dinledik.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Niye ağır geliyor arkadaşlar? Niye zorunuza gitti söylediklerim?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ay, bir defa edebiyatınızla gerçekten... İftira atıp kalkıp böyle gitmeye gerek yok.

BAŞKAN – Seviyeyi düşürmeyelim, sesimizi yükseltmeyelim.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Çocukları dağa çıkarırken, eline taş verirken, kız çocuklarını dağda teröristlere tecavüz ettirirken siz bu hakları konuşun arkadaşlar.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ooo...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Bu konuşmalara müdahale edin Sayın Başkan.

BAŞKAN – Arkadaşlar... Nursel Hanım, konunuza dönün. Söz atmayın.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Köksal, lütfen... Ara vereceğim ama.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Cumhuriyet Halk Partisi kucaklıyor...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) - Suçlama var, iftira var, itham var.

BAŞKAN – Söz alıp cevap verin.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ama müdahale etmeniz gerekir.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Sürekli böyle mağdur konuşulmadı yani benim dikkatimi çeken o oldu. Bir çocuk... Mağdur hiç konuşulmadı.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Mağdur hiç olmasın dedik. Olmaması için ne yapılması gerektiği konuşuldu.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ama, bak, mağdur hiç konuşulmadı; onun yaşadığı hayat, onun ailesi, toplumdaki yarası konuşulmadı. Ya, biz bu cezayı verince fail ne olur, nasıl olur, nasıl bir hayatı olur, ne yapılır? Tabii ki bu, sonuç bu.

Şimdi, bunu siz de konuşun, basında da konuşun, çıkın televizyonlarda falan her yerde, biz de konuşalım ama inanın...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Gerçekten çok yanlış... Gerçekten çok yanlış...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Bakın, toplumda insanların ciğeri yanıyor bu konuda. Biz bunları hafifleterek cezalarını yani bunları daha çabuk hapis...

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Biz hafifletin demedik ki.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biz burada defalarca...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ama ne diyorsunuz? Bakın “Cezaları artırmayalım.” diyorsunuz, ondan sonra...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım. Siz de cevabını verin gerekirse.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Bak, ona da çalışalım. Arkadaşlar, ona da çalışalım. Bu komisyondan sonra toplanalım, hep beraber bunlar için yani Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, yine bir çalışma yapalım. Yani biz bunların olmasından yana değiliz ama sizde öyle bir kanı oluşmuş ki, mesela, konuşuyorsunuz arkadaşlar, işte, erken yaşta evlilikleri biz sanki çok normal karşılıyoruz gibi.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Kim bunu ima etti ya? Hangi konuşmada ima edildi?

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ya şey konuştu...

BAŞKAN – Sibel Hanım... Karşılıklı konuşmayın.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Bakın arkadaşlar, biz çocuklar ve kızlar okula diye...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Siz bir iddia söylüyorsunuz. Hangi konuşmacı bunu iddia etti?

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Konuşmadınız mı? Siz de konuştunuz, siz de konuştunuz, siz de konuştunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hangi konuşmacı? Söyler misiniz? Siz bir iddiada bulunuyorsunuz, hangi konuşmacı iddiada bulundu, söyler misiniz? Söylemeniz gerekiyor.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Siz algılamak istediklerinizi söylüyorsunuz.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – İşinize gelmeyince böyle hırçınlaşıyorsunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hayır, genel konuşuyorsunuz. Hangi konuşmacı erken yaşta...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Şimdi, arkadaşlar, bakın, biz çocukları okullara yollayarak, kızlarımızı okullara yollayarak, kızlarımızı okullara teşvik ederek biz aslında bu küçük yaştaki evliliklerin bence önüne de geçtik ve yasaklarla da geçtik.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bilinç altınızdakileri konuşuyorsunuz.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Toplum üzerinde biz “Çocuk gelinlere karşıyız.” diye çalışmalar yaptık.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tamam da kim söyledi bunu, hangi konuşmacı sizin söylediğiniz ithamı yaptı söyler misiniz?

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Yapmadı mı arkadaşlar? Yani ben anlamıyorum...

BAŞKAN – Arkadaşlar... Sibel Hanım, fikrinizi söz alın söyleyin. Tamam, mutlaka söz vereceğim size.

Tamam Nursel Hanım, siz de...

(Karşılıklı konuşmalar)

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Her türlü şeyi söylediniz yani yapmayın şimdi.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ben dinliyorum, sabırla dinliyorum.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Şimdi, hayatı mahvolmuş bir çocuk için gerçekten de en ağır cezayı vermeliyiz.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Akranlar birbirine her haltı yiyince her şey normal, nikâh olunca normal değil.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Nasıl konuşuyorsunuz? Kim bunu ima etti Allah aşkına?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Söylemek istediğiniz buydu.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çok yanlış bir yere gidiyor.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Öyle ama, o anlaşıldı.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – “Halt”la kastınız nedir çok merak ettim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Nursel Hanım sözünü bitirsin.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama yanlış bir şey söylüyor.

BAŞKAN – Tamam, cevabını verin Sibel Hanım, söz alın.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ne demek “Akranlar her haltı yemek.” Nedir bu ya? Bu Parlamentonun çatısı altında söylenecek bir şey mi?

BAŞKAN – Tamam, her şey kayda giriyor, merak etmeyin.

Nursel Hanım, toparlayın.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Kayıtlardan çıkaralım, anlatalım, sonradan tekrar biz sizinle bir araya gelip konuşalım.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Ama çok tahammülsüz geliyorsunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tahammülsüz değil çok ağır şeyler söylüyorsunuz.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Biz iki buçuk saatten beri çok sükûnetle dinledik.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama çok ağır bir şey söylüyorsunuz.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Bizim de tahammül edemeyeceğimiz sözleriniz vardı aslında ama çağdaşlık dinlemeyi gerektirir, fikirlere hürmeti gerektirir.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bir milletvekiline yakışmıyor.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Sizin yaptıklarınız çok yakışıyor. İki buçuk saat dinledi. Dinlemeyi öğrenmediniz mi?

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Siz aslında bu milletin inancına, kültürüne, millete tahammül edemiyorsunuz. Aslında yaptığınız bu.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Nasıl bir konuşma bu? Nasıl bir konuşma? Siz bu milletin inancını...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Evet, yani şu konuşmalarınızdan ben bunu anlıyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çok ayıp!

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Niçin o zaman, niçin dinlemiyorsunuz hatibi? Niçin dinlemiyorsunuz?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Grubunuz adına ilk cümmeniz “Failleri kucaklıyorsunuz.” Çok ayıp!

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Bak, siz...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Siz bizim inancımızı sorguluyor musunuz?

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Bakın, siz de bizim inancımızı sorgulamıyorsunuz.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım arkadaşlar. Lütfen... Lütfen dinleyelim.

İmran Bey, lütfen...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Yapacağım, bir dakika...

BAŞKAN – Nursel Hanım...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Söz hakkı bende...

BAŞKAN – Candan Hanım...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Candan Hanım, lütfen yani ama...

BAŞKAN – Arkadaşlar, yakışmıyor ama. Lütfen dinleyin Sibel Hanım... Ama olmuyor... Ama olmuyor... Cevap vereceğim.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ben konuşacağım. Konuşma şeyi bende. Lütfen arkadaşlar, bunu bir dinleyin.

BAŞKAN – Candan Hanım...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – O zaman dinleyeceksiniz, o zaman dinleyeceksiniz. Niçin tahammül edemiyorsunuz hatibe?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hayır, niye tahammül edemeyelim?

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Edemiyorsunuz.

BAŞKAN – Soruyu... Arkadaşlar...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – İki saatten beri biz sizi hep dinledik, bütün fikirlerinize katılmıyorduk aslında ama bakın, siz burayı dinlemiyorsunuz.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Hocam... Hocam...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Failleri koruyorsunuz diyor. Böyle şey olur mu?

BAŞKAN – Arkadaşlar, karşılıklı olmasın, lütfen ya.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Demediniz mi? Demediniz mi? Bak, biraz önce konuşulan şeylerde... Bak, evlilik yapmış severek ya kaçarak, çocukları olmuş, bugün yine birisi bizi aradı. Ben dedim ki gitsin CHP'ye kendini anlatsın.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Nursel Hanım'ı dinlerseniz...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Biz oradaki tecavüzleri korumak için o yasa için çalışmadık ki.

BAŞKAN – Nursel Hanım, bir saniye...

Nursel Hanım'ı dinlerseniz neyi demek istediğini neyi demek istemediğini çok daha iyi anlayacağız siz de biz de ve cevap...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sibel Hanım, lütfen... Siz de cevabınızı verin. Lütfen...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – ...kimin söylediğini belirtsin.

BAŞKAN – Tamam. Nursel Hanım, duydunuz mu? Tamam. Şimdi devam edin ama lütfen...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Bakın, Şenal Hanım konuştu, konuşurken söyledi. Ben öyle algıladım yani isim olarak da verebilirim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tutanaklarını getirip lütfen tekrar okur musunuz burada.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Tamam, tekrar oturup konuşuruz da birazdan kahve de içeriz, beraber oturup konuşuruz da.

BAŞKAN – Tamam, tamamlasın arkadaşlar.

Şenal Hanım...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Tamam, görüşelim. Siz sürekli konuştuğunuz her şeyde cezayı fazlalaştırmanın yanlışlığından konuştunuz.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Biz düşüncelerimizi söylüyoruz burada.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ben de düşüncemi söylüyorum. Ben ne söylüyorum?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İyi dinlememişsiniz ama.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Dinlemiş olsanız bunu söylemezsiniz.

BAŞKAN – Nursel Hanım, devam edelim.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Zaten sizin ile biz niye çalışma yapamıyoruz? İşte bu yüzden.

BAŞKAN – Nursel Hanım, cevap vermeyelim, devam edelim.

Sözlerinizi tamamlayın.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Kiminle çalışma yapıyorsunuz ki siz?

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Sizlerle... Hepimiz Meclisteyiz, yasa çıkarıyoruz.

BAŞKAN – Nursel Hanım, karşılıklı konuşmayın.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu salonda herkes bu konuşmaları dinledi. Buradaki konuşmacıların neyi ima etmek istediğini herkes çok iyi anladı.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ben öyle anladım. Diğerleri nasıl anladıysa bilmiyorum.

BAŞKAN – Lütfen, karşılıklı konuşmayalım. Sibel Hanım, lütfen...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Tamam, yanlış da olabilir doğru da. Ben öyle anladım.

Şimdi ben konuşmamı yapacağım.

BAŞKAN – Nursel Hanım, tamamlayın sözlerinizi. Ondan sonra Yılmaz Bey’e söz vereceğim.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – İnşallah, tabii ki bu diğer komisyonda da çalışılacak ama bence kastrasyonun çok gerekli olduğunu düşünüyorum ve cezaların da ağırlaştırılmasından yanayım çünkü toplumun vicdanı sızlıyor. Bu konuda en son gördüğümüz, televizyonlardan izlediğimiz olaylarda dahi bizi arayıp “Neden idam yok bunlara?” diyorlar. Yani bu kadar ağır cezaları toplum istiyor. Gerekirse eğer bu bir çocuğu öldürdüyse bana kalırsa idam da edelim yani biz kimi kayırıyoruz Şenal Hanım?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Size kalmıyor çok şükür.

BAŞKAN – Karşılıklı değil.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Yani burada 3 yaşındaki çocuğa tecavüz etmiş, öldürmüş birine idam dediğim zaman siz beni eğer böyle suçlayacaksanız... Ben sizin dünyaya bakış açınızı da anlayamıyorum. Her şey böyle sütlüman, suç işleyene hiçbir şey yapmayalım, idam etmeyelim... Yok yani.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Suç işleyene hiçbir şey olmasın mı diyoruz?

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ama onu ima ediyorsunuz. Ben diyorum ki empati yapın.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bakın, Nursel Hanım...

BAŞKAN – Sibel Hanım, lütfen, bir dinleyin ama.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Tecavüze uğramış bir çocuğun annesi olduğunuzu düşünün. O çocuğun gece çığlıklarla uyanma sesine siz de gidin, yatağına girin, onu kucaklayın.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bütün çocuklar çığlık atmasın diye yapılması gerekenleri...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Biz onları da yapıyoruz, yapana da cezayı vereceğiz. Vereceğiz cezayı, kesesine kalmayacak işlediği suç. Yani biz burada kanunu, yasayı çıkaracağız, mahkemeler de verecek tabii ki.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Verecektir, evet!

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Verecekler tabii. Ne yapalım? Gül mü dağıtalım onlara?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Şimdiye kadar çıkardığınız her cezayı verdiler! O yüzden bundan sonra da verecekler! Her şey güllük gülistanlık olacak!

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu grup toplantısına benzedi ya. Lütfen...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ben bir kadın olarak, bir anne olarak, bir insan olarak konuşuyorum burada. Tartışmayacağım, evet. Ben öyle anladım. Dediğim gibi, kastrasyondan ve cezaların ağırlaştırılmasından yanayım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tunç, buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz ve değerli katılımcılar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konu çok önemli bir konu. Çocuk konusu çok hassas bir konu. Çocukların korunması konusu toplumda en hassas olduğumuz konulardan bir tanesi. Aslında genel itibarıyla baktığımız zaman çocuk haklarıyla ilgili bir konuyu konuşuyoruz. Çocuk hakları dediğimiz zaman da çok geniş bir alanı ilgilendiriyor. Çocuk hakları dediğimiz zaman, anayasa hukuku, çocuğun velayeti düşünüldüğünde medeni hukuk, suça sürüklenen çocuklar açısından baktığımız zaman ceza hukuku, çocuğun vatandaşlığını konu edindiğimizde devletler özel hukuku, çocuklarla ilgili sözleşmelere baktığımız zaman uluslararası hukuk, çocuk işçiliğine baktığımız zaman çalışma alanıyla ilgili, konunun tıbbi boyutu, eğitim boyutu, psikolojik boyutu, çok geniş bir alanla ilgili şu anda toplantı yapıyoruz. Tabii ki bu tartışmaların olması, farklı görüşlerin olması da normaldir.

Çocukların istismarı sadece cinsel istismar değil, diğer istismar türleri de var; fiziksel istismar, duygusal istismar ve çocukların ihmali. Tabii, konumuz çocukların cinsel istismarı konusu ama diğer alanlar da tabii ki çocukların korunması açısından önemli. Çocuklarımız geleceğimiz diyoruz. O zaman, geleceğimizi eğer garanti altına almak istiyorsak onları her türlü kötülükten korumak hepimizin, bizlerin, devletin, ailelerin görevi. Bu görevi en iyi şekilde yapıp çocuklarımızı geleceğe hazırlamamız gerekiyor. Toplumun en savunmasız kesimi çocuklar. Çevresindeki kötülüklerle karşı koyabilecek güçte ve dirayette değil çocuklarımız. O nedenle, çocukların korunmasını kendilerinden beklemek mümkün değil. O zaman, çocukları koruyucu tedbirleri almak başta anne babalar, aileler ve devletin asli görevlerinden bir tanesi.

Çocuk haklarıyla ilgili Birleşmiş Milletler Sözleşmesi Türkiye’de 90 yılında imzalandı. Dünyada da Amerika Birleşik Devletleri hariç tüm ülkeler bu sözleşmeyi imzaladı. 2007 yılında da Türkiye olarak Çocukların Cinsel İstismar ve Sömürüye Karşı Korunması Avrupa Konseyi Sözleşmesi, Lanzarote Sözleşmesi’ni imzalayan ve diğer çocuk haklarıyla ilgili tüm uluslararası sözleşmelere imza koyan bir ülkeyiz. Tabii, çocuğun üstün yararına yönelik iç hukuk düzenlemelerine baktığımız zaman, özellikle son on beş yılda hayata geçirildiğini -tabii, önceki yıllarda da farklı düzenlemeler olabilir ama çocuk konusunda, çocuğun üstün yararını öne alan çok sayıda yasal düzenlemenin son on beş-on altı yılda gerçekleşmiş olduğunu da görüyoruz, başta 2005 yılındaki Çocuk Koruma Kanunu olmak üzere. 2005 yılında yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu’muz da -yeni Türk Ceza Kanunu’muz- çocuğun cinsel istismarını ayrı bir başlık altında düzenledi. Önceki Ceza Kanunu’muzda böyle bir ayrı başlık yoktu. Ve bu da yeni ceza hukuku, yeni sistemimizin çocuk cinsel istismarının önlenmesi konusunda cezai yaptırımların daha etkili olması hususunda ceza hukuk açısından önemli bir gelişmeydi. Tabii, 2005’ten itibaren uygulanmaya başlayan bu madde zaman içerisinde birtakım eleştirilere neden oldu. Uygulamada özellikle toplumda meydana gelen birçok olay yasamanın yeniden harekete geçmesine sebebiyet verdi. Özellikle 2014 yılında 6545 sayılı Yasa’yla cezalarda yüksek bir artış sağlandı. Avrupa ülkeleriyle kıyasladığımız zaman cezaların Türkiye’de çok daha yüksek olduğunu görüyoruz.

2016’da da yine 6763 sayılı Yasa’yla yeniden artışlar sağlandı bazı fıkralarında ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra 103’üncü maddenin (2)’nci fıkrasını, tekrar, yeniden bir düzenleme gereği doğdu. Anayasa Mahkemesinin gerekçeleri ışığında yeniden Mecliste 2017 yılında da kademeli bir yaş sistemi getirilerek 12 yaşın altındakilere karşı işlenmişse suç cezaların daha da artırılmasına yönelik bir düzenleme yapıldı.

Çocuk hakları Anayasa'mıza 2010 yılında, özellikle 2010 Anayasa değişikliğiyle girdi. 41'inci maddede de "Devlet her türlü istismara karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır." görevi metin olarak Anayasamızda yerini aldı.

Çocuk izlem merkezlerinden bahsedildi biraz önce. Bunlar 2011 yılında Cumhurbaşkanımız o zaman Başbakanlık genelgesiyle uygulamaya konuldu ve Avrupa'da da örnek uygulamalardan bir tanesi olarak çocuk izlem merkezleri faaliyetlerini tüm ülke genelinde yaygın olmasa da büyük merkezlerde devam ettiriyor.

Meclisimiz çocuklarla ilgili birçok araştırma komisyonu kurdu, çocukların internetin zararlı yayınlarından korunması, uyuşturucudan korunması gibi, geçmişte çocuklara yönelik birçok araştırma komisyonları da kuruldu. Tabii, çocuklarla ilgili en son kurulan ilgili komisyon, 2016 yılında burada birçok arkadaşımızın birlikte çalıştığı, başta cinsel istismar olmak üzere, çocuklara yönelik her türlü istismar olayının araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla kurulan komisyondu. Bu komisyonda önemli çalışmalar gerçekleştirdik, iktidarıyla muhalefetiyle herkesin burada katkısı oldu. Bu alanda çalışan 22 daimi uzmanımız sürekli komisyonumuza katkı sağladı. Üniversitelerimizden ve bu alanda çalışan, çocuk hakları merkezleriyle ilgili birimleri olan tüm üniversiteler, barolar, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri komisyonumuza davet edilerek öncelikle bunlar dinlendi, sonra kamu kurumlarını dinledik. Önce sorunları sivil alandan, üniversitelerden, akademik camiadan topladıktan sonra kamu kurumlarının temsilcilerinin görüşlerini almıştık ve çocuk istismarı, özellikle cinsel istismarla ilgili tüm üniversitelerimizle yazışmalarımız oldu, barolarımızla ve 52 adet rapor da ayrıntılı bir şekilde Meclisimize ulaştırıldı ve tüm bunlardan faydalanarak bir rapor hazırladık. Bu raporumuz da milletvekillerimize dağıtıldı ve Meclis Genel Kurulunda da geçen ay görüşülerek milletvekillerimiz bilgilendirildi.

Tabii, Komisyon çalışma ziyaretleri de yapmıştık ÇİM'lerde, o dönem gündemde olan Karaman'a gittik, orada ilgilileri dinlemiştik, çocuk cezaevinde suça sürüklenen çocuklarla görüştük, çocuk eğitim evindeki şartları inceledik ve komisyon raporumuzda da ayrıntılı tedbirler var ancak duyarlılık oluşması ve kamunun, özellikle hem idarenin hem yasamanın bir an önce bu sorunu tüm boyutlarıyla ele alıp gerekli düzenlemeleri, gerek yasal gerek idari tedbirleri alması açısından da 88 somut öneriyi ayrıca ek olarak komisyon raporunun sonuna "88 somut öneri" şeklinde belirttik. Bunlarda yasama ve ulusal çocuk politikasıyla ilgili tedbirler var, hukuki ve adli tedbirler var, eğitimle ilgili tedbirler var, aile ve sosyal politikalarla ilgili, sağlıkla ilgili, medya ve iletişimle ilgili, çalışma alanıyla ilgili, emniyet ve güvenlikle ilgili 88 somut öneri var. Tabii, bu 88'le sınırlı değil, raporun "Diğer öneriler" kısmında da o 88'in arasında yer almayan birçok öneri de var.

Tabii, bu rapordan faydalandığını görüyoruz tasarımı açıp baktığımız zaman. Özellikle Sayın Cumhurbaşkanımızın Adana'daki olaydan sonra yapmış olduğu açıklamalar ve ardından 6 bakandan oluşan komisyonun kurularak bir çalışma başlatması ve bu çalışmaya da Meclisin komisyon raporunun bir ışık tuttuğunu söyleyebiliriz çünkü önerilerimizden çok büyük bir kısmının hem bu tasarıda yer aldığını hem de yasal düzenleme gerektirmeyen birçok hususu da ilgili bakanlıkların idari tedbirler, idari düzenlemelerle ele almaya başladıklarını -zaten bir kısmı komisyon raporundan sonra da gerçekleşmişti- görmenin de mutluluğu içerisinde olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Şimdi, tasarıya baktığımız zaman, tasarının tabii, sadece ceza hukuku anlamında, cezaları artırarak olayı çözmeye noktasında olmadığını görüyoruz. Evet, TCK 103'ü mutlaka bu tasarının ele alması gerekiyordu. Bu anlamda gerek Anayasa Mahkemesinin kararı gerekse cezalardaki yaptırımların yeterli olup olmadığı, kamuoyundaki duyarlılık, tepkiler, tüm bunlar tabii ki tasarıya yansıyan hususlar. Sadece cezalar artırılmıyor bu tasarıda. Baktığımız zaman, infaz kanununda yapılan değişiklikler de

önemli düzenlemeler ve raporumuzda da yer alan tavsiyelerin büyük bir kısmının, infaz kanununda yapılan değişikliklerle, infaz hâkiminin alabileceği tedbirler arasında olduğunu görüyoruz. Bunlar önemli. Özellikle cinsel isteğin baskılanmasıyla ilgili bazı tereddütler var “Acaba vücut bütünlüğünün dokunulmazlığına aykırı bir husus mu yapılıyor, Anayasa’ya aykırı bir durum mu söz konusu?” gibi tereddütler var ama burada düzenlemeye baktığımız zaman, bunun kişinin sağlığını bozacak düzeyde olmaması, hekim kararı, bunun sürekli olmaması, gerektiğinde kesilebileceği ve bu yönde de bu tereddütleri giderecek önemli düzenlemeler olduğunu da görüyoruz. Bu kastrasyon meselesi birçok ülkede uygulanıyor; Amerika Birleşik Devletleri’nin birçok eyaletinde uygulanıyor, Avrupa ülkelerinde isteğe bağlı olarak uygulananlar var ama tabii ki bu yasa koyucunun tercihi, bunlardan hangisini örnek alır ya da kendine has bir sistem mi kurar? Burada kendimize has bir sistemin oluşturulmaya çalışıldığını da görmek mümkün.

Rehabilitasyon konusu en önemli konulardan bir tanesi, hem mağdur hem sanık için. Mağdurla aynı yerleşim bölgesinde ikamet etmeme hususu önemli bir önleyici tedbir. Mağdurun bulunduğu yerlere yaklaşmama tedbiri çok önemli bir tedbir çünkü komisyonumuzda bunlar hep dile getirilmişti. Çocuklarla bir arada olmayı gerektiren bir ortamda çalışmama tedbiri önemli. Çocuklarla ilgili bakım, gözetim yükümlülüğü gerektiren işlerde çalışmanın yasaklanması önemli. Yeni adres bildirme önemli. Adresinden yedi günden fazla süreyle ayrıldığında bile bunu kolluğa bildirmesi zorunluluğu... Bu tedbirleri önleyici tedbirler olarak önemli tedbirler olarak görüyoruz. Özellikle fuhşa teşvik suçu hem çocuklar bakımından cezaların az olması nedeniyle eleştiri konusuydu. Bunun da tasarıda düzenlendiğini görüyoruz. Çocukların mağdur edilmemesi, hem masumiyet ilkesi açısından sanık tarafından hem de çocuk mağdurun deşifre olmaması açısından yayın yasakları ve bu yasaklara aykırılık durumunda uygulanacak müeyyidelerle ilgili düzenlemelerin içerilmesi de tasarıda olumlu düzenlemeler. Devlet memuru olamamasıyla ilgili, orada diğer suçlar Devlet Memurları Kanunu’nda zaten düzenlenmişti. Bu da eklenerek bunun altının çizilmesinden ibaret bir husus olarak görüyoruz.

Çocuk izlem merkezlerinin sayısının artırılacağına yönelik düzenleme çok önemli. Bu, özellikle Şenal Hanım’ın bahsettiği delil sistemi... Evet, sadece bir iddia var ortada, bu iddianın gerçek olup olmadığını araştırmak, maddi gerçeği ortaya çıkarmak yargının görevi ama bu çoğu zaman çıkarılamayabiliyor. O nedenle çocuk izlem merkezleri sadece mağdur çocuğun örselenmemesi, bir kere ifade alınıp bir daha alınmaması... Evet, bu çok önemli; mağdur çocuk örselenmesin, adliyeye gitmesin, sanıkla yüz yüze gelmesin, sivil bir ortamda, sivil polislerin evinden alıp yine hiç görünmeyen, tabelası bile olmayan bir merkezde psikologlar eşliğinde ifadesinin alınması; direkt savcı tarafından değil de arka planda savcı, gerekirse hâkim, çocuk ifadesinin alındığını bile fark etmeden sohbet ortamında belki de oyuncağıyla oynarken alınan ifadeler mağdurun örselenmemesi açısından önemli. Bu, örnek bir uygulama Türkiye’de, 2011’den bu yana uygulanıyor ve özellikle Avrupa ülkelerinin de gelip incelediği “Nasıl yapıyorsunuz?” dediği bir uygulama. Bunun fikir babası olan akademisyenleri dinledik. Özellikle yurt dışında, Amerika’da öğretim görevlisi olan bir akademisyenimizi görüntülü olarak dinledik çocuk izlem merkezlerinin geliştirilmesi noktasında. Ancak çocuk izlem merkezleri, sanık açısından da önemli çünkü ifadenin doğru alınması yani bu ifade öğrenilmiş bir ifade mi, yoksa çocuğun gerçekten söylediği bir ifade mi. Çocuk izlem merkezlerinde alınacak ifade, psikolog, işte diğer sosyal çalışmacılar eşliğinde alındığı için burada çocuğun gerçekten şikâyetçi olup olmadığı ve o konunun öğrenilmiş bir ifadeyle dile getirilip getirilmediği, çocuk izlem merkezindeki alınacak ifadeye ortaya çıkabilecektir. O nedenle, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması açısından önemli, sanık açısından da önemli.

Şimdi, suç sayısındaki artışın tartışılması artık geride kaldı. Eskiden tartışılıyordu “Yok yüzde 700 kat arttı, yok artmadı...” Bir çocuğumuzun bile istismara uğraması hepimizi derinden yaralar. Onun için, hiçbir çocuğumuzun istismara uğramamasıdır aslolan. Tabii, Adalet Bakan Yardımcımızın açıkladığı verilere baktığımız zaman, suç sayılarında, özellikle açılan dava sayısında bir artış gözüküyor baktığımız zaman ama tabii, bunun görünmeyen kısmı da olabilir, adliyeye intikal etmeyen saklı kalınan kısımlar da olabilir. Tabii, burada, bu saklı kalmayı ortadan kaldıracabilecek tedbirlerle ilgili de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının yeni bir çalışması var, riskli ailelerin ziyaretiyle ilgili bir çalışma var. Bu çalışma da gizli kalmış bölümünü ortaya çıkarılabilecek bir çalışmadır. Üniversitelerin bu alanda anket çalışmaları yapması gerekiyor.

Tabii, artış, 2008 ile 2010 arasında bir 4 kat artış var gibi gözüküyor istatistiklerde. Bu da UYAP sisteminden kaynaklanan... UYAP'ta dosya bazlı sistemden suç bazlı sisteme geçilmiş olması nedeniyle 4 binden sanki 16 bine çıkmış gibi bir şey var. O nedenle 2002'deki 4.900 rakamı 2008'deki 4.061. 2010'daki 16.135, 2017'deki 16.348. Yani bu şekilde kıyaslama yapmak gerekiyor. Tabii, gönül ister bunların hiç olmaması ama toplumda maalesef oluyor.

Failin çocuk olması durumunda İnfaz Kanunu'ndaki tedbirlerin uygulanmayacağı, tasarıda yer almış. Yani bu tedbirler, biraz önce bahsettiğimiz genel olarak, çocuksa fail, o tedbirler çocuk açısından uygulanmayacak suça sürüklenen çocuksa eğer. Genel ceza hükümleri açısından da zaten çocuklara yönelik bir indirim sebebi var, orada da bir tereddüt olmaması gerekiyor.

Önleyici tedbirlerin önemli bir kısmının tasarıda olduğunu görüyoruz. Tabii, yasal düzenleme gerektiren hususlar burada var. Biraz önce bahsedilen, işte asıl önleyici tedbirler belki idari yoldan yapılacak, idari düzenlemelerle gerçekleştirilecek, uygulamada gerçekleştirilecek hususlar, işte eğitimle ilgili rehberlik ve diğer konularla ilgili hususlar zaten 6 bakandan oluşan komisyonun gündeminde olan ve devam eden çalışmalar.

Çocuk koruma sistemi önemli. Komisyonun en önemli önerilerinden bir tanesi bu. Bir koordinasyon merkezi, çocukla ilgili olsun diye önerimiz vardı. Tabii, bu tasarıda olması gerekmiyor, bu ayrı bir konu. Bunun aile ve sosyal politikalar merkezli olmasına yönelik bir görüşün de ortaya çıktığını söylemek mümkün.

Çocuk hakları komisyonunun Mecliste kurulmasında çok büyük yarar var. Çocuklar nüfusun yüzde 30'u. Dolayısıyla toplumun üçte 1'i ama en çok korunması gereken, haklarının büyükler tarafından korunması gereken bir kesim. O nedenle, Mecliste çocuk hakları komisyonu kurulmasına yönelik, daimî bir komisyon kurulmasına yönelik bizim de AK PARTİ olarak teklifimiz Anayasa Komisyonunda, bu konuda diğer partilerin de var. İnşallah bu anlamda da bir ilerleme sağlanır ve Mecliste sürekli çocuk haklarını gündeme alacak ve bu tür konularda şikâyetleri değerlendirecek, yasamada çıkacak olan kanunların çocuk gözüyle sürekli incelenmesini sağlayacak bir mekanizmanın oluşması hepimizin isteği. Bu da inşallah ileriki zamanlarda gerçekleşir ümidindeyiz.

Genel anlamıyla baktığımız zaman, tasarının gerek önleyici tedbirler gerek 103'teki çocuk cinsel istismarıyla ilgili endişelerin ortadan kaldırılmasına yönelik önemli düzenlemeler içeriyor. 12 yaş farklılığı burada yanlış aslında aktarılıyor, yanlış anlamalara neden oluyor bazı açıklamalar, özellikle sosyal medyada bazı açıklamalar var. “12 yaş sınırı getirildi, 12 yaşın altındaki mağdursa eğer cezalandırılacak sanık, 12 yaştan büyükse e bunlar çocuk değil mi?” şeklinde eleştiriler var. Yani sizin söylediğinizi söyleyemiyorum, dışarıda yapılan eleştiriler.

Burada da Anayasa Mahkemesinin kararı ve tüm mukayeseli hukuka baktığımız zaman, bu kademelendirmenin hep olduğunu görüyoruz 12 yaş altı, 12-15, 15-18 arası. Hepsini cezalandırılacak, mağdur 18'den küçükse de cezalandırılıyor ama 12 yaşından küçükse bu daha vahim bir durum diyoruz.

Yani bu kademelendirme, Anayasa Mahkemesinin kararı da bu yönde, diğer ülkelerin uygulamalar da bu yönde. İngiltere’de 13 yaş altına baktığımız zaman, cezanın müebbet olduğunu görüyoruz yani bir Avrupa ülkesi diyoruz. Diğer ülkelerde de hem evlilik yaşlarının hem reşit olma yaşının hem de bu tür suçlardaki kademeli yaşı ülkelerin kendi durumuna göre düzenlendiğini ve birbirine yakın olduğunu da görüyoruz şu andaki düzenlemeye de yakın.

Uluslararası sözleşmelerde de şu yok: Evet, 18 yaşın altındaki herkes çocuktur ama gerek evlilik yaşı gerek bu tür suçlardaki kademelendirme ülkelerin kendi durumuna bırakılan hususlar.

Burada 103’le ilgili baktığımız zaman, önceki hâliyle sonraki hâli arasında birinci fıkrada herhangi bir fark olmadığını görüyoruz. 2017’de 12 yaş altı istismar ve sarkıntılık durumunda da cezalar artırılmıştı, 103/2’de değişiklikler var. Burada da özellikle 12 yaş altındaki çocuklarla ilgili olarak cezada artırım var ama diğer çocukların cezalarıyla ilgili olarak zaten daha önce artırım sağlanmıştı.

Ceza verilirken, tabii ki, cebir, tehdit unsurunun dikkate alınması gerekir, diğer bahsedilen ağırlaştırıcı sebepler, nüfuz kullanma, bakıcısı olma, öğretmeni olma, tüm bunların zaten göz önünde bulundurulması gerekiyor. Bir de üstüne üstlük silah kullanılmışsa cezanın daha ağır olması gerekiyor, öldürmüşse zaten ağırlaştırılmış müebbet.

18 yaş altı tüm çocukları koruyan bir yasal düzenleme söz konusu şu anda tasarıda. Bunun daha mükemmeli olabilir mi? Tartışarak elbette ki olabilir ancak hem Adalet Komisyonunda, esas komisyonda yeniden bunlar tartışılacak. Bu tasarıda tali komisyon olarak KEFEK ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu da tali olarak çalışma yapacak ve tali komisyon olarak buradan çıkacak görüşler de mutlaka esas komisyona fayda sağlayacaktır diye düşünüyorum.

Bu önemli konuyu gündeminize aldığımız için, çocuklara önem verdiğiniz için Sayın Başkanım, KEFEK Başkanı olarak, bütün üyelerimize, katılımcılara çok çok teşekkür ediyorum. Sağ olun.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz. Araştırma komisyonunuzun raporunu kısaca bize özetlediniz.

Arkadaşlar, toplantıya başlayalı üç saat oldu. Bürokratlarımıza birçok soru yönlendirildi, birtakım yorumlar da eklendi, bayağı birikti. Bence bürokratlarımız bir cevap versin bir şeyler atlanılsın, sonrasında devam edelim.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, ben de söz almak istiyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Konuşmalar bittikten sonra cevap veriyorlar.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bürokrat üç saattir bekliyor ve soru birikti. Bir şeyleri atlayabilirler. Cevap versin bürokratlarımız, ondan sonra devam edelim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama tekrar sorular olacak.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Bitirelim öyle...

BAŞKAN – Toplu mu versin?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – O zaman konuşma sürelerini kısa turalım. Beş dakikayla sınırlandıralım, ben takip edeyim. Çünkü tekrara girmeye başlıyoruz, aynı şeyleri söylüyoruz.

Söz istemi sırasına göre, buyurun Nurhayat Hanım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli bürokratlar, değerli katılımcılar; şimdi, hakikaten çocuk konusu, kadın konusu, bazı konular siyasi malzeme olarak kullanılmaz. Kendine “insanım” diyen herkesin vicdanı da böyle söyler, buna el vermez. O yüzden, biz burada ne söylüyorsak hakikaten çocuklarımızın iyiliği için söylüyoruz. Bu tasarıya da öyle bakıyoruz yani iyi niyetli bir çalışma olduğunu umuyoruz ama çok yetersiz buluyoruz, onu da söylemek zorundayız.

Şimdi, hukukçuların bakış açısıyla söylenen şeylerin çarpıtılması doğru değil. Zaten Bakanımız Recep Akdağ’ın görüşmelerinde de -Yargıtayla da görüşüldüğünde, hukukçularla da görüşüldüğünde- herkes aynı şeyi söylüyor, objektif bakış açısıyla söylenen şey bu. Bizim kaygımız şu: Gerçekten çocukları koruyalım. Çocukları korumanın yolu önleyici tedbirleri almaktan geçiyor. O nereden geçiyor? Bir kere, eğitim sisteminde hakikaten bir devrim yapmak lazım, müfredatı değiştirmek lazım, söylemleri değiştirmek lazım, okul öncesi eğitimden itibaren çocuklarımızı yetiştirirken kız-erkek çocuklarını bu bilinçle, bu kültürle yetiştirmemiz lazım. Hani şimdiden temellerini atsak biliyoruz ki belki yüz-yüz elli yıl sonra ancak bu suçları azaltabileceğiz, ancak değiştirebileceğiz, bilinçaltımızdaki, kültürel kodlarımızdaki o olumsuzlukları ancak değiştirebileceğiz. O yüzden, bunlar, evet, caydırıcı anlamda kısa vadeli belki çözüm üretebilir, belki 3-5 çocuğu kurtarabilir ama bütün çocuklarımızı kurtaramaz. Bütün çocuklarımızı kurtarmak için, belki hepsini kurtaramayız ama çoğunu kurtarmak için önce daha köklü değişiklikler yapmamız lazım. Bu da sadece mevzuatı değiştirmekle olmuyor. Bu tabii ki aslında beyinlerimizdeki değişikliklerle ve uygulamayla olur.

2008 yılında çocuk haklarıyla ilgili bir strateji belgesi düzenlenmiş ama aradan tamı tamına on yıl geçmiş. Bugüne kadar bir şey yapılmış mı? Hayır, hâlâ oturuyoruz, burada cezaları ağırlaştırmayı konuşuyoruz. Keşke on yıldır o strateji belgesi hayata geçirilmiş olsaydı da birtakım şeylerde bugün daha ileri aşamada olsaydık ve aşmış olsaydık.

Şimdi, deniliyor ki mesela: “Memur olamayacak.” Tamam, zaten olamayacak, İlhan Vekilimiz de söyledi ama diğer yandan bakıyorsunuz, çocuklarla ilgili alanlarda çalıştırılmama konusunda -evet, güzel, önemli, bunu hepimiz kabul ediyoruz, hepimiz öneriyoruz, hepimiz istiyoruz ama- beş yıl gibi bir sınırlama getiriliyor. O zaman bunu da aşalım, ömür boyu olsun, ömür boyu çalışmasın çocuklarla ilgili alanlarda bu kişiler. Bunu değiştirelim diyoruz öneri olarak.

Diğer yandan, işte, takdiri indirimle ilgili gerekçelendirme getirdik. Var zaten, Anayasa’da var, emredici; CMK’de var, hâkimlerin bütün kararları gerekçeli olmak zorunda. Yani bu, bir aşama kaydetmiyor bu metin içerisinde, zaten mevcut olan bir şey yeniden tekrarlanmış.

Onun dışında, cezaların ağırlaştırılması, evet, hem kamuoyunu teskin etmek anlamında hem de... Bizim de vicdanlarımız sızlıyor, hepimiz anne-baba olmasak dahi insan olarak empati zaten kuruyoruz ister istemez. Her çocuk istismarı haberi okuduğumuzda biliyorum ki buradaki herkes uyuyamıyor benim gibi, aynı şeyleri hissediyor, aynı huzursuzluğu hissediyor, aynı acıyı hissediyor. O zaman bunu gerçekten çözmenin yollarını arayalım.

Bakın, 115 hamile çocuk vakasıyla karşılaştık. Peki, bu çocuklar o doğumhaneye gidene kadar neredeydi? Niye hiçbir yetkili bundan haberdar olmadı? Niye hiç kimse ihbar etmedi hastane aşamasına kadar, neden? Ama bunlar çocuk, bunların okulda olması gerekmez miydi, bir tane öğretmenin hamile olarak o çocuğu görmüş olması gerekmez miydi? Ama yok çünkü getirilen 4+4+4 sistemiyle çocuklarımız maalesef okula gitmiyorlar, bunun önü açıldı bu iktidar döneminde.

BAŞKAN – Beş dakika doldu Sayın Altaca.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ama çok önemli bir konu, biraz aşacağım.

BAŞKAN – Tamam ama maddelere gelelim biraz yani buraya gelelim.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ben de İstismar Komisyonunda görev almış bir arkadaşınızm. Dolayısıyla görüşmelerde de yer aldım, aktarmak istiyorum.

Şimdi, biz bunu önerdik: Bir kere, okula devam zorunluluğunu sağlayalım, kız çocuklarımız ilk dört yıldan sonra okuldan alınıp evlendirilmesin. Değil mi yani aşmak istiyorsak evet, bu samimiyeti göstereyim, diyelim ki: “On iki yıl boyunca çocuklarımız okula gidecek, devlet de bunun takibini yapacak. Kız çocukları ilk dört yıldan sonra alınıp zorla evlendirilmeyecek.” Bunu diyelim mesela.

Deniz Hanım da söyledi, evet, kendilerinin de kanun teklifi vardı; biz de önerdik. Şimdi, diyorsunuz ki: “Çocuk yaştaki evliliklere karşıyız.” Evet, karşıyız. O zaman tedbirini alalım. Ne yapalım? İşte, anne-baba zaten ceza alıyor, yasak zaten kanunumuza göre ama birisi de mesela oturuyor, nikâh kıyıyor, değil mi? 13 yaşındaki bir çocuğa, 14 yaşındaki bir çocuğa nikâh kıyıyor, aslında suça iştirak ediyor, aslında istismara ortak oluyor. Var mı cezası? Yok. Uygulanıyor mu? Yok. Peki, nasıl engelleyeceğiz çocuk yaştaki evlilikleri? Madem ceza, buraya da ceza getirelim ama yok, getirilmiyor.

Peki, eğitimle ilgili tedbirler aldık yani önerilerde bulunduk İstismar Komisyonunun raporunda. Bir tane cümle var şöyle: “Yasa dışı yurtlar, eğitim kurumları vesaire Millî Eğitim Bakanlığının ruhsatına tabi tutulsun yani Millî Eğitim Bakanlığı ruhsat versin.” Tamam, versin ama ya ruhsata başvurmamışsa? Yani şu anda ruhsat almamış yasa dışı kurumlar yok mu? Var. Şimdi, bunun cezası da bu dönemde kaldırıldı. Evet, çocuklarla ilgili cezalar artırıldı ama bir yandan da maalesef istismarın önünü açan...

BAŞKAN – Sayın Kayışoğlu, lütfen toparlayalım, yedi dakikayı geçti.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – ...yasal değişiklikler de yapıldı. İşte, yasa dışı eğitim kurumlarındaki ceza kaldırılınca Karaman’da gördük Yılmaz Bey, orada hepimizin kulakları duydu, dedi ki orada aileler: “Biz devlete güvendik ve teslim ettik çocuklarımızı buraya.” O hâlde devlete güveniyorsa bu millet, o zaman millete bu devlet güvence versin, desin ki: “Ben, yasa dışı yurt açan, okul açan yerlere izin vermeyeceğim, eğer izin veriyorsam da denetleyeceğim.” Değil mi, bunu vermesi lazım ki çocuklarımız oralarda denetimsiz bir şekilde istismara maruz kalsınlar ve biz gerçekten önleyici tedbirleri almış olalım.

Cezaların artırılmasına karşı değiliz, biz söylüyoruz zaten ama bunun cezasızlığa yol açma kaygısı var uygulayıcılar açısından, onu dile getiriyoruz.

Genel olarak somut önerilerimiz oldu, tekrar ediyoruz. Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar, daha sonra maddeler üzerinde de tekrar fikirlerimi beyan edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Altaca, teşekkür ederim.

Sayın Köksal, buyurun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Değerli katılımcılara ve bürokratlara teşekkür ediyoruz.

Şimdi ben yasaya baktığımda birtakım eksiklikler ve yanlışlıklar gözlemledim. Bir kere, çocuğun fuhşa teşvikindeki ceza düzenlemeleri yetersiz yani esas, burada, çocuğu fuhşa teşvik edenlere ilişkin bir yaptırım verilmesi gerekirken buradaki yaptırımların yetersiz olduğunu gördüm.

Yine, akran ilişkisi konusunda uzmanların çok ciddi çekinceleri var. Bilmiyorum bugün okudunuz mu, Hürriyet’te Adem Sözüer de -kendisi iyi bir ceza hukukçusudur, yıllardır ceza hukuku alanında etkin bir insan- aynı kaygıdan bahsetmiş ki görüştüğümüz başka hukukçular da konunun uzmanları da akran ilişkisi bakımından bu yasa tasarısındaki kaygılarını dile getirdiler. Asli komisyonlarda da bunun konuşulacağını düşünüyorum. Çünkü örneğin 14 yaşındaki bir çocuk ile 12 yaşındaki bir çocuğun kendi

aralarındaki bir ilişkide de yani birbirleriyle olan en ufak bir diyaloglarında dahi bu tip sıkıntılar ortaya çıkabilecek, mağduriyetler oluşabilecek. Buna başka bir tedbir verilmesi gerekiyor. Bu düzenleme o açıdan bana çok güven vermedi akran ilişkisini de yetişkinlerle aynı kefeye koyduğu için.

Yine, çocuk izlem merkezlerinde çocukların dışındaki mağdurlara da hizmet sunuluyor, bu da doğru değil. Bu konumdaki çocukların özellikle ayrı değerlendirilmesi, ayrı gözlemlenmesi ve ayrı tedavi edilmesi, ayrı ele alınması gerekiyor. Kadın ve çocuğu bu bakımdan ayırmamız gerekiyor. Kadınların yaşadığı sıkıntılar ayrı, çocuklar açısından yaşanan sıkıntılar ayrı; bunu da konunun uzmanları özellikle belirttiler. Bu merkezlerde çalışan, çalışacak olan çocuk psikiyatristler, adli tıp uzmanları şu anda yetersiz. Yeni merkezlere ne şekilde bir uzman takviyesi yapılacak, çocuk psikiyatristi gönderilecek, ben bu konuyu özellikle merak ediyorum.

Yine, başka bir konu daha var. “Evet, yaptırımlar ağır oldu, iyi, güzel, tamam, bu suç hiç işlenmeyecek.” Bu böyle değil arkadaşlar. Bir suçun işlenmesini önlemek için sadece ağır yaptırımlar getirmek yetmiyor. Hiçbir fail, sonucunu düşünerek ya da “Bunun cezası çok ağır, ben bu suçu işlemeyeyim.” diye vazgeçmemiş. Dolayısıyla burada önemli olan bence bataklığı kurutmak, suçun işlenmesinin önüne geçmek, çocukları korumak. Suçların oluşumunda ve devamlılığında bireyin önemli bir faktör olduğunu göz ardı etmeden, sağlıklı, akıllı ve vicdana dayalı, etik bir toplum oluşturma çabasında, bireylerin eğitim ve yaşamsal koşullarının iyileştirilmesi, geliştirilmesi, çekirdek aile yapısının korunması önemli bir ihtiyaç. Sorunlu aile yapılarının özellikle erken dönemlerde tespit edilmesi, çocukların gelecek yaşamlarında suça eğilim göstermelerini önleyecek, bu sayede de toplumda hassasiyet oluşturan özellikle bu tip cinsel suçların azaltılması mümkün hâle gelecektir. Yani diğer bir bakış açısıyla, esasında sorunun sosyal, etik ve ahlaki açmazlardan dolayı ortaya çıkabilen boyutları olduğunubilmek ve bu boyutları da göz ardı etmeden suçun ortaya çıkmasına engel olacak yaklaşımların benimsenmesi daha doğru olur.

Bataklıklar kurutulmalı. Nedir? Örneğin, kaçak faaliyet gösteren yurtlarda, kaçak faaliyet gösteren evlerde kalan çocuklarımız var. Bence bunların önüne geçmemiz gerekiyor, çocuklarımızı kimin eline bıraktığımızı bilmemiz gerekiyor. Emin ellerde olması gerekiyor çocuklarımızın. Bence önce bataklığı kurutmaktan başlayalım. Çünkü hiçbir yerde, dünyanın hiçbir ülkesinde, verilen yaptırımlar neticesinde suçun önüne geçilmemiş arkadaşlar. Bunu ben söylemiyorum, bunu konunun uzmanları söylüyor. Onun için, gelin, hep beraber önce bu konuda... Bu, siyaset üstü bir olay. Çocuklar hepimizin çocukları, bu ülkenin geleceği, bu, hepimizin meselesi. Bu, sadece AKP’nin, CHP’nin ya da başka bir siyasi partinin meselesi değil, bu, toplumsal bir mesele, bu ülkenin meselesi. Onun için gelin, burada konuya hep beraber siyaset üstü bakalım ve diyelim ki: Evet, önce bataklıkları kurutalım, önce çocukları koruyalım, çocuklarımız emin ellerde olsun. Çocukların eğitim gördüğü, kaldığı yerlerin denetimini yapalım, kaçak yapılarda...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Siz sadece bunu biliyorsunuz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hayır... Lütfen müsaade edin Nursel Hanım.

Kaçak yerlerde kalmasına müsaade etmeyelim, bir.

İkincisi, sorunlu aile yapılarının tespit edilmesi, bu önemli.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Nasıl tespit edilecek?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yani bunun tespit edilmesi. Bunları yapmak gerekiyor.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Nasıl tespit edilecek?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Efendim, bir Aile Bakanlığı var.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Bilemezsiniz ki...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, müdahale etseniz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Aile Bakanlığı var. Artı...

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Sataşmıyor ama yani. Size ithamda bulunmuyor.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Evet, hiç kimseye bir ithamda bulunmuyorum, yapalım diyorum, öneride bulunuyorum.

Artı, okullarımızdaki rehberlik, danışmanlık öğretmenleri, özellikle o merkezler, bunlara büyük görevler düşüyor çünkü çocuklarla birinci derecede iletişim kurması gereken bu merkezdeki insanlar, buradaki öğretmenlerimiz, buradaki rehberlerimiz, rehber öğretmenlerimiz, psikolojik danışmanlar. Bunlara görevler düşüyor. Bizim bunları etkinleştirip bu bahsettiğim şekilde bir yol izlememiz gerekiyor yani önlem alabilmemiz, önleyebilmemiz için.

BAŞKAN – Yedi dakika oldu Sayın Köksal, toparlayalım.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yoksa tek başına dünyanın en ağır cezalarını da getirseniz, maalesef, bir çocuğumuzun dahi bu suça kurban edilmesini önleyemiyoruz. Onun için, lütfen gelin, bu suçu önlemek adına beraber hareket edelim, bütün siyasi partiler.

Bu, siyaset üstü, partiler üstü bir mesele, böyle bakalım, bu hassasiyetle gidelim diyorum.

Ben herkese teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli bürokratlar; evet, çok önemli. Açıkçası Parlamentonun belki de en önemli bir kanun tasarısı görüşülüyor. Burada Komisyon çalışmasına başladığımız andan itibaren herkesin ortak bir amacı var: Bu sorunu nasıl engelleyebiliriz? Bu sorunu engellemenin yolu, yöntemi nedir?

Sayın Tunç da raporu... Komisyonun gerçekten önemli bir raporu. Önemli bir çalışma, dikkatli incelenmesi gereken bir çalışma ve kendisi de sundu bununla ilgili önemli tespitleri. Bunun bugün görüştüğümüz kanun tasarısına yansıdığını söylüyor ama burada bir eksiklik var, tam anlamıyla bunun yansımadığını görüyoruz. Onedenle zaten bugün tartışıyor. Aksi hâlde, çocuk istismarını önlemeye dönük bir kanun tasarısının Komisyonda hızlıca ya dakanun olarak da zaten hazırlanması aşamasında bir tartışma yaratmadan kabul edilmesi gerekir çünkü hepimizin ortak bir hedefi var. Ama burada eksiklikler var, biz de bu eksiklikleri gündeme getiriyoruz.

İşte, bütün konuşmacıları açıkçası dinledik, sabırla ben de dinliyorum. Benim böyle müdahale etmek gibi bir yöntemim de yok, geçen dönem de Komisyonda görev yaptım. Ama gerçekten Sayın Reyhanlıoğlu'nun, Sayın Erdoğan'ın, Sayın Kılıç'ın söylemiş oldukları burada bir... O yüzden aşırı bir tepki gösterdim. Hani, burada hepimizin konuşmaları... Ben konuşmamıştım, değerli hatipler konuştular. Onların konuşmalarını yansıtmayan bir şeydi. Ağır bir itham vardı ve gerçekten amacını aşan ithamdı. İşte, Sayın Erdoğan dedi ki mesela: “Akranlar, affedersiniz ‘Her halı yesin.’ diyorsunuz işte...” Ya, bunu kim söyledi, kim bu ithamda bulundu?Hayır...

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ben son konuşmalarda...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hayır, Sayın Erdoğan dedi.

Siz yine keza “Erken evlilikleri de bizim artırdığımız konusunda bizi suçluyorsunuz...” Bunu kimse söylemedi burada. Herkesin ortak amacı var. Akranlarla ilgili düzenlemenin dikkatle yapılması, erken evliliklerin... Sayın Depboylu gitmiş, çok önemli tespit...

NURSELREYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş)–Erken evlilikleri bizim artırdığımızı söylüyorsunuz dedim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tamam, kim söyledi onu? Bunu kimse söylemedi.

NURSEL REYHANLIOĞLU (Kahramanmaraş) – Ama sürekli...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bunun tehlike yarattığını Sayın Depboylu söyledi ve bunu önlemek için de bir öneride bulundu, çok da iyi bir öneriydi açıkçası.

Sayın Kılıç gerçekten çok üzücü bir şey söyledi: “Sizin amacınız bizim inançlarımızla ilgili.” Ya ne demek sizin inancınız, bizim inancımız? Çocuk istismarını konuşurken bu hiç hoş olmadı. Gerçekten bu...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – O kadar dikkatli dinliyorum ki sizleri, biraz sonra da ben gerçekten...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii tabii, konuşunca söylersiniz, hani...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – ...çağdaş bir insan edasıyla -ki çağdaşım- bu konulara açıklık getireceğim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, mutlaka. Ben merak ediyorum açıkçası ne demek istediniz.

BAŞKAN – Tamam. Karşılıklı konuşmayalım. Lütfen, Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şimdi, bunlar gerçekten üzücü. O nedenle ben fevri davrandığımı için bu açıklamanın gereğini duydum. Bu Komisyonunda çocuk istismarını konuşurken bunları konuşmak hiç hoş olmadı.

“Öneri sunun.” diyor. Evet, önerilerimiz var açıkçası, önerilerle maddelerde söyleyeceğiz, somut öneriler var ne yapılabilir diye.

Gerçekten önemli bir çalışma bu Sayın Tunç. Bizim de Komisyon üyelerimiz vardı burada. Önemli tespitler var. İşte, ulusal risk faktörünün tespiti, mesela bu çok önemli. Diyor ki: “Çocuk istismarının boyutlarının belirlenmesi. Risk oluşturabilecek durumların tespiti. Yerel düzeyde veri toplanır ve sebepleri nedir... Neden...” Gerçekten bu vakalar... Sayın Bakan Yardımcısı “Davalara azaldı.” dedi ama bu olayların görünürlüğü, farkındalığı çok arttı. Gerçekten toplumda ahlaki bir yozlaşma var ve gördüğümüz zaman, karşılaştığımız zaman hepimizin gerçekten kanını donduran olaylar var. Bunlar niye oluyor, neden bu kadar arttı bu olaylar? Şimdi, o koordinasyon kuran bakanlıklar bunları inceledi mi acaba? Kimler bilgi verdi? Neye göre hazırlandı bu 7 madde? 7 maddeyle çözülecek mi bu olay? Kimi de zaten önceden var olan olaylardı. Hani, Sayın Benli “Bunları biz yeni getirdik.” diyor ama “devlet memurluğundan men...” Zaten ceza alan bir insan devlet memurluğundan men ediliyor. Asıl istismarla ilgili cezalandırıcı, önleyici neler olabilir, herkes bunu söyledi zaten burada. Bu raporda gerçekten önemli veriler var ama bunlar bu yasaya hiç yansımamış. Koruma faktörleri...

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Ama belirli bir süreye kadar onların...

BAŞKAN – Onun sebebini bürokratlarımız...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, tabii onlar cevap verebilirler.

BAŞKAN – Dedim ya bir ara cevap verecekti. Ben verdiği cevabı biliyorum, o yüzden araya girmiyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Toparlıyorum ben.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Hepsi yasal bir düzenleme gerektirmediği için.

BAŞKAN – Cevabı var.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet evet, Mecliste de işte önergeyle yani grup önerileriyle yapılabilecek şeyler de var.

Faillerkonusu da önemli. Dikkatli, hassas davranılması gereken... Biz kendi içimizde yapmış olduğumuz toplantılarda da ceza konusunu, bunun cezasızlığa yol açıp açmayacağını, mevcut durumun ne olup olmadığını... Yani burada haksız bir itham var. Ki cezaları artırıcı önergeler veriyoruz zaten, cezaları azaltıcı değil, artırıcı önergeler veriyoruz.

Çok önemli bir çalışma bu çalışma. Bugün, yarın olacak, Meclis gündemine gelecek. 7 maddeyle çözülecek bir sorun değil. Öyle olsaydı zaten “ömür boyu hapis” deyip bir maddeyle, yapan herkes ömür boyu hapisle cezalandırılırdı. Ama şu önemli: Bir farkındalık oldu, bunun tartışılması bile toplumda bir umut yarattı “Çocuklarımızı koruyacağımıza dair yasa yapılıyor, bir düzenleme yapılıyor.” diye. Ama tabii, kapsamlı bir yasanın yapılması önemli burada, yapmış olmak için değil. Yaptık, cezaları artırdık. Ne olacak? Beş yıl sonra test edelim; ne oldu, sonuç nasıl oldu; bunu test edebiliriz. Ama bunun böyle olmaması gerektiğini...

Çok kritik önergelerimiz olacak. Bu, geneli olduğu için ve sürem kısıtlı olduğu için... Önergelerde muhalefetin de sunmuş olduğu ortak aklı hâkim kılıp -yarın da diğer bir tali komisyonda görüşülecek- gerçekten önlemeye yönelik... Zaten cezalandırılacak; çok kolay, hiç tartışmayalım “ömür boyu” diyelim geçelim eğer doğru bir adil yargılamaya yaparsak, doğru kişiyi doğru cezalandırarsak çok kolay. Öncesi önemli.

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Özdemir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Öncesi için, önergelerimiz kısmında daha ayrıntılı söyleyebiliriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Yalnız, Sayın Acar, siz söz almadan önce... Gündemi başlattığım zaman konuşmamda ifade ettim, bütünü üzerinde görüşeceğiz, konuşmacılar tümü üzerinde konuşurken maddelere de değinebilir demiştim. Aslında bitireceğiz yani tekrar bürokratlarımız söz aldıktan sonra süreci bitirip, oylayıp, sizin şerhlerinizi alarak...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Önergeler oylanmayacak mı, maddeler üzerindeki önergeler?

BAŞKAN – Yok, tali komisyon olduğumuz için esas komisyon bunu yapacak. Biz sadece görüş bildiriyoruz, tümü üzerinde görüşüyoruz.

Evet, Sayın Acar, buyurun.

Beş dakika vaktiniz var.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Beş dakikada toparlayacağım zaten.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Affedersiniz Başkanım...

BAŞKAN –Efendim?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Önergelerde konuşulup o maddelerin... Çünkü biz geneli üzerinde konuşulup önergelerde maddelerin içeriğiyle ilgili... Çünkü bunlar Komisyon...

BAŞKAN – Önerge veremiyorsunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hayır, önerge verilmeyecek de “Maddelerle ilgili görüşlerimiz de maddeler konuşulurken söylenecek.” diye konuşulmuştu. O yüzden uyarmak istedim.

BAŞKAN – Yazılı olarak verirsiniz. Zaten rapor hazırlayacağız, muhalefet şerhlerinizi de alacağız. Onları hızlıca –çünkü perşembe günü esastan görüşülecek- oraya yetiştirmemiz gerekiyor, zaman kısıtlı.

Sayın Acar, buyurun.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bizim Komisyon üyemiz aslında neler yapılması gerektiğini sosyolojik olarak biraz ifade etmişti. Yani bu, mesele sadece bir kanun, bir hukuk meselesi değil. Ben de bir hukukçuyum, bir avukat olarak da söylüyorum. Aslında bu, toplumsal, çok derinlere inilmesi gereken bir mevzu yani ders kitaplarından televizyon programına, verilen eğitimlerin boyutu, ailenin biçimleniş şekli, aileye atfedilen rol, kadınlara atfedilen rol vesaire diye aslında çok derinlikli, üzerinde çalışılması gereken bir mevzu. Bu birkısı ve bunun için de özellikle çocuk alanında, kadın alanında yıllardır büyük tecrübelerle, birikimlerle çalışma yapan kurumlar var. Bir kısmı kapatıldı KHK’lerle ama hâlâ bir kısmı çalışmalarını yürütüyor. Aslında bu çalışma yapılırken bence onlardan da destek alınabilirdi. Çünkü ben şu masanın etrafındaki herkesin temel amacının gerçekten çocukları korumak olduğuna inanmak istiyorum. Yani az önce AKP’li arkadaşımız bambaşka bir şey söyledi ama herkesin temel amacının bu olması gerektiğini düşünüyorum ve bunun için de yol ve yöntem belirlerken en sağlıklı yol ve yöntemi belirlememiz gerekiyor. Kimden destek almamız gerekiyorsa, bunun sonucunda nasıl iyi bir yere varacaksak o yol ve yöntemle gitmek gerekiyor. Onun için belki o kurumlardan da ayrıca destek fikir alınabilir çünkü yıllardır bu işi yapıyorlar.

Şimdi, bu cezalarla ilgili temel eleştirimizi biraz açmak gerekiyor diye düşünüyorum. Şimdi, maddede, bir defa, 15 yaşını doldurmuş çocuklarla ilgili bir düzenleme yok yani bir değişiklik getirilmemiş. Yani 15 yaşında, 16 yaşında, öğretmenin tecavüzüne uğrayan ya da işte babasının arkadaşının tecavüzüne uğrayan bir çocuk olursa ve eğer şikâyet edilirse fail iki yıl ile beş yıl arasında ceza alacak; şikâyet edilirse yani şikâyete tabi tutulmuş.

Şimdi, daha başka bir şey: Özellikle bu 12, 15 ve 18 yaş aralıklarının getirilmesi yapılabilir, tabii ki yapılabilir ama uygulamadaki algı çok daha farklı. Aslında bizim itirazımız da bu yönde. “12 ile 15 yaş arası” dediğinde, sanki orada eğer bir rıza varsa bu cezalandırılmayacak gibi bir algı oluşuyor uygulamada. Çünkü mesele sadece yasa çıkarmak değil, bir de uygulamadaki sıkıntıları biliyoruz. Aslında burada çok büyük değişikliklere de gidilmiyor, biraz daha uygulama perçinlenmeye çalışılıyor.

Şimdi, bir örnek daha vereyim bu yaş meselesine: Bakın, 15 yaşını doldurmuş çocuğa babası tecavüz ederse on yıl ile on beş yıl arasında ceza alacak. Ama o “akran hukuku” dediğimiz mesele işte bu. Diyelim ki 14 yaşındaki erkek çocuğu yine 13 ya da 14 yaşındaki bir çocuğu istismar ettiğinde -artık hangisinin mağdur, hangisinin fail olduğu belli olmayan bir ilişki tarzıdır bu- on altı yıl ile kırk yıl arası ceza alıyor. Bakın, aradaki akran hukukunun değerlendirilmesi gerektiği eleştirimiz bundan geliyor.

Bir daha gidelim: 11 yaşındaki iki çocuğun cinsel ilişki içerisinde olması, otuz ila kırk yıl arasında bir ceza gerektiriyor. İşte mesele, bizim tartıştığımız ve eleştirdiğimiz nokta bu. Yani babasının cezasının daha fazla olması gerekirken ya da aradaki yaş farkı büyüdükçe ceza miktarının artması gerekirken çocuklar arasındaki cinsel ilişki çok daha büyük cezalara bağlanıyor. Bakın, ben bir hukukçu olarak bunun örneğini de gördüm: 8 yaşındaki 2 çocuk arasında cinsel bir birliktelik vardı; hangisinin mağdur, hangisinin fail olduğu belli değildi. Pedagoglar da bu yönde raporlar düzenlemişti ama doğal olarak erkek fail olarak kabul edildi ve çok yüksek bir ceza verildi. Bir defa, burada, bu düzenlemeyle ilgili bir değişikliğe gitmek gerekiyor. Bu yasadaki temel sıkıntılardan biri bu, aslında bizim temel eleştirimiz biraz bu.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – 8 yaşındaki biri mi ceza aldı?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Evet.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Ama kanunen alamaz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Vardı, var. Yok, yok, ben şu anki düzenleme için söylemiyorum, daha önceden.

BAŞKAN – Önceden işte 12 yaş -hukukçu arkadaşlar ve bürokratlar da burada- 12 yaş altı ceza alamıyor zaten.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Hangi mahkeme vermiş?

BAŞKAN – Yani burada bir şey var, ya siz eksik biliyorsunuz ya da orada bir şey var.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – 11 yaş altı cezasız.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – 11’miydi? O zaman 11’di, ben yanlış hatırlıyor olabilirim.

BAŞKAN – Ona göre girsin kayıtlara. Burada öyle bir ceza yok hukukumuzda.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Yok, 11 olabilir, ben yanlış hatırlıyor olabilirim.

BAŞKAN – “8 yaş” dediniz Sayın Acar ya...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Yanlış hatırlıyor olabilirim dedim, düzelttim yani insanın hatasından dönmesi de bir erdemdir. Görün yani siz de.

BAŞKAN – Ama çok fark var da arada, o yüzden. 1-2 yaş olsa anlayacağım.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hayır, şimdi, 11 yaş da çok küçük bir yaştır, onu da belirtmek gerekir.

BAŞKAN – 8-11, 3 yaş, evet.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ben yaşadım. Bu, üç dört yıl evvelki bir olaydı o açıdan söylüyorum. İsterseniz Batman Ağır Ceza Mahkemesindeki dosyayı da ayrıca buraya getirebilirim.

BAŞKAN – Tamam, toparlayalım.

Son bir dakikanız, buyurun.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hayır, bizim temel eleştirimiz bu yönde yani bu akranlık meselesindeki eleştirimiz bu, yoksa cezasızlıkla ilgili bir şeyi savunduğumuzdan değil.

Ayrıca, yayın yasağıyla ilgili de bizim bu kanunla ilgili temel bir eleştirimiz var. Şimdi, yayın yasağında normalde zaten sadece çocukların baş harfleri kullanılarak yayın yapılıyor yani çocukların ismi, soy ismi, olayın içeriğiyle vesaire ilgili bir yayın yapılmıyor. Ama tamamen yayın yasağı getirilmesi durumunda, aslında topluma verilen denetim görevi tamamen elinden alınmış oluyor. Çünkü toplumsal muhalefet diye bir olay var, bunun yarattığı bir baskı var.

BAŞKAN – Adresi belli oluyor orada.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bakın şöyle yapılabilir: Baş harfi gizli tutularak, belki adresi gizli tutularak ama bu olayların topluma yansımaması durumunda -biz gördük- topluma yansımayan, kamuoyuna mal olmayan durumlarda hiçbir şekilde cezalandırılmadı. Çünkü, mahkeme de kendisi bu konuda, en az cezayı verme konusunda bir ruh hâli içerisinde olup ceza vermiyor.

BAŞKAN – Anlaşılmıştır. Son cümle...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bunlarla ilgili, işte bu temel, bütün eleştirilerimiz çerçevesinde düzenlenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Aksi hâlde, bir değişiklik olacak, doğru; bir ceza yükseltme olacak, doğru ama bir amaca hizmet etmeyecek.

Son bir cümle söyleyip bitireceğim bu kimyasal hadım meselesiyle ilgili.

BAŞKAN – Hadım değil “kastrasyon” adı, düzeltelim.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – İşte her neyse adı.

BAŞKAN – “Hadım” demek, tamamen cinsel işlevlerinin olmaması demek, “kastrasyon” baskılanması demek. Kayda girsin diye söylüyorum.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Neyse, bastırılması diyelim.

BAŞKAN – Neyse olur mu? Çok farklı.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) –Hayır, hayır, şöyle; tamamen birbirinden farklı bile olsa şöyle bir durum: Eğer biz bunu bir hastalık olarak tanımlayıp bir tedavi yöntemine...

BAŞKAN – Hastalık boyutu olanlar için düşünülmüş bir ek düzenlemedir.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Eğer izin vererseniz, daha sonra açıklama yaparsınız. Ben sadece kendi fikrimi ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Tamam, buyurun, hadi...

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Düzeltme şeyi...

BAŞKAN – Ama yanlış giriyor kayda, sizi düzeltiyorum.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hayır ama bırakın, ben söyleyeyim, siz sonra cevabınızı verirsiniz.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Neyi kastettiği anlaşılıyor.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – “Hastalık” demiyoruz zaten.

BAŞKAN – Size ne oldu Sayın Altaca ya? Lütfen.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – “Yanlış girmesin.” diyorsunuz ya...

BAŞKAN – Yanlışlık olmasın, kendi için söylüyorum.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hayır ama eğer izin vererseniz kendimi ifade edeceğim.

BAŞKAN – Tamam, buyurun.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Şimdi, bunu bir hastalık olarak tanımlamak zaten temel bir sıkıntı çünkü bir cezasızlığı getirecek bir durum. Bu bir hastalık değildir, bu bir şiddet yöntemidir. “Cinsel şiddet” diye bir şiddet yöntemi var, bu bir cinsel şiddet yöntemidir. Diyelim ki cinsellik boyutunu düşürdünüz ama şiddet boyutu hâlâ devam edecek bir yöntemdir. O açıdan zaten kadın kurumları, şu anda mevcut toplumsal yapıların hepsi buna eleştiri sunuyorlar, diyorlar ki: “Bu bir yöntem değil.” Hatta toplumda normalleştiren, bunu tedavi edebilecek bir hâle getirebilecek bir bakış açısı kazandırılabilir. Bu da normal değil. Bunu normalleştiren, dediğim gibi hastalık, mide ağrısı gibi, baş ağrısı gibi tedavi edilebilecek bir durum gibi ifade etmemek gerekiyor. Daha farklı yol ve yöntemlerle, gerçekten toplumun bakış açısını değiştirerek, gerçekten çocukların 18 yaşına kadar bedenlerinin dokunulmaz olduğunu hem onlara ifade edip hem topluma benimseterek bu sorunla başa çıkabiliriz aslında biz. Ve bence medya da bunun bir ayağıdır, medyanın da bu konuda yoğun olarak çalışması gerekiyor. Meselenin üstünü kapatmak değil, daha fazla üstüne gidip daha fazla aslında o yönde çalışma yapanları geri adım attıracak, onları sindirecek yol ve yöntemler bulmak gerekiyor diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederiz.

Sayın Kılıç’a...

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Kimyasal hadım ile hadım farklı şey, kimyasal hadım ile kastrasyon aynı şey.

BAŞKAN – Hayır, değil. Buna yetkililer cevap verecek, aramızda tıp doktorları var.

Şimdi, arkadaşlar, burada bu 7 maddelik düzenlenmenin bir kısmını alıp diğerlerini yok saymak, sadece onun üzerine oturarak yorum yapmak yanlış. Şiddetle ilgili mücadele bütüncül bir yaklaşımı gerektiriyor; ceza kısmı var, tedavi... Yani bunu hastalık boyutuyla yapanlar var...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – İşte hastalık değil.

BAŞKAN – Hastalık boyutuyla yapanlara bir şey yapmayacak mısınız?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hayır, bunun hastalık boyutu ne?

BAŞKAN – Bunu hastalık boyutuyla yapanlar da var. Hukukçular var, araştırmalar var. Hastalık boyutuyla yapanlar...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – “Ben hastayım, gelip tedavi olmak istiyorum.” der, o ayrı.

BAŞKAN – Sayın Acar, dinler misiniz. Dinledim ben sizi.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ama hani böyle bir hastalık gibi normalleştirmek gerekiyor bunu.

BAŞKAN – Ben şimdi bir şey söylüyorum. Diyorum ki: Hastalık boyutuyla yapanlar için kimyasal kastrasyon, bunu bilerek yapanlar için ceza ama sapkınlık için de çok uzun... Koruma ve koruyucu, önleyici tedbirleri de şimdi anlatacaklar bürokratlarımız. Hepsinin beraber yapılması lazım yani birtakım şeyin üstüne, sadece onun üzerine kurulmuş 7 maddelik bir kanun tasarısı değil, bunun altını çizmek istedim.

Sayın Kılıç’tan sonra ben Sayın Taşdemir konuştuğu için söz vermeyeceğim tekrar olmasın diye çünkü çok uzun sürdü.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Kısa bir...

BAŞKAN – Kısa deyip...

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Yok, beş dakikayı geçmeyeceğim.

BAŞKAN – Beş dakika zaten uzun bir süre. Konuştunuz, söz almayan arkadaşlarımız var, hiç konuşmayan arkadaşlarımız var.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Başkan, konuşmalar bitince ben de söz istiyorum.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Her arkadaş yarım saat konuştu Başkanım, neredeyse yirmi beş dakika konuştu.

BAŞKAN – Hayır, araştırma komisyonu raporunu özetledi, diğer arkadaşlar da çok...

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Tamam, biz de Komisyon üyeleriyiz Başkan.

BAŞKAN – Kayıtlar belli, konuşma süreleri belli.

Sayın Kılıç, buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Başkan, benim de söz isteğim vardı.

BAŞKAN – “Yok.” denildi.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Var söz isteğim, maddelere ilişkin vardı.

BAŞKAN – Arkadaşlar, konuşmalar arasında maddelere değindiniz zaten uzun uzun. Her maddeye değindiniz, oradaki sıkıntıları dile getirdiniz.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Hayır, hayır, çok özetle ifade edeceğim.

BAŞKAN – Yarın devam edeceğiz zaten arkadaşlar.

Buyurun Sayın Kılıç.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten, çok yürekten, içten, faydalı konuşmalar oluyor. Ben de milletin bir vekili olarak siz halkın vekillerine, milletin vekillerine vicdanımdan gelen bir meseleyi, bir konuyu sunmak istiyorum ama sözümü hemen vaktinde bitireceğim, sözüm kesilmeden beni dinlerseniz -ki dinlersiniz, ben sizleri dinledim- sözümün sonunda bana hak verirsiniz veya vermezsiniz, o sizin bileceğiniz bir şeydir, sizin takdirinizdir.

Ben şöyle diyorum çünkü az önce söylediğim söz de belki yanlış anlaşılmış olabilir ama ben yanlış bir söz söylemedim, ona inanmıyorum çünkü siz saygıdeğer insanların yanında yanlış söz söylemek benim de kişiliğime yakışmaz: Çağdaş hukuk belgeleri, sözleşmeler ve Anayasa'mız din ile vicdan özgürlüğünü öngörür. Bu, en temel bir insan hakkıdır. Ülkemiz halkının kahir ekseriyeti Müslüman'dır, gayrimüslim vatandaşlarımız da vardır ve onlara da saygımız sonsuzdur.

Diyanet İşleri Başkanlığı anayasal bir kurumdur. Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulunun verdiği fetvalar ve bu kurulun onayından geçen ilmihâl kitapları vardır. Bu kurulun üyeleri çok çağdaş, dünya görmüş, akademik kariyerin bütün basamaklarını tırmanmış kişilerdir, bağnaz kişiler değildirler. Bu ilmihâl kitaplarındaki dinî hükümlere Müslüman milletimiz inanıyor ve bu inanca göre mükellefiyet yaşı vardır yani yükümlülük yaşı demektir ve bu konuyu değiştirebilmek mümkün değildir. Dinî nikâh da bunlardan biridir, bin dört yüz yıldan beri bu böyledir, kabul etsek de etmesek de bu böyledir.

Yasalara uymak vatandaşlık görevimizdir ama bir vakıayla yüz yüzeyiz ve halkımızda bir sancı, sıkıntı vardır. Yasal ve dinî yükümlülükleri arasında sıkışıp kalan çok kişi vardır. Bu anlamda gerek inancı gerekse de inancına dayalı geleneği yüzünden evlenen, bu sebeple de yasal yünden cezaevine düşen birçok kişi vardır. Ailelerin yaşadığı sorunlar gerçekten bir araştırma konusudur. Bu sorunu yaşayanlarla alakalı Meclise gelen bir yasa, çıkması aşamasında bizim grubumuzdan bir kısım arkadaşlarımız ikna olmadığından, katılmadığından dolayı geri çevrildi, katılsaydık AK PARTİ Grubu olarak bu yasa geçecekti ama katılmayan arkadaşlarımız oldu, geri çevrildi. Konuyu görmezlikten gelerseniz bir kesim marjinalleşiyor ve ülkemiz, milletimiz bundan sıkıntı çekiyor. İşte son yaşadığımız IŞİD konuları ve FETÖ konuları bu olayın en acı, en son örnekleridir. Yani az önce benim “Bir kesimin inancına, bir kesimin geleneklerine dokunuyor konuşmalarınız.” dediğim bu anlamda anlaşılırsa uygun düşer.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – “İnancımıza tahammül edemiyorsunuz.” dediniz, o başka bir şey ama.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Ha, tashih edilecek yeri varsa sözlerimin tashih ederim yani hatalarımı da kabul ederim.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – “İnancımıza tahammül edemiyorsunuz.” dediniz, çok yanlış.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Ama benim anlatmak istediğim, belki maksadını aşan kelimem olabilir, bu hatalarımı kabul ederim ama anlatmak istediğim konu, vicdanınıza hitap ediyorum, tamamen budur.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Doğan, buyurun.

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Kıymetli Başkanım, kıymetli bürokratlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu tasarıda emeği geçen herkese öncelikle çok teşekkür ediyorum. Tabii, herkesin söylediği gibi, arzu edilmeyen bir olay. İnşallah, düşmanıma bile Rabb'im bu olayları vermesin. Ancak burada “ceza verilsin, verilmesin” i tartışırken bu konuları konuşan arkadaşlarımızın kendilerini bu olayla empati etmelerini isterdim, bana dokunmayan yılan bin yaşasın değil.

Bu anlamda tabii ki bu cezalar mutlaka olmalı, verilmeli. Vücut bile kendi kendine, vücudun dengesini bozacak konularla ilgili dikkat etmediğimizde cezasını veriyor. Bazı konularda verilen cezalara “İşte hastalıktır efendim, ceza verilmesin.” denildiğinde... Burada sağlıkçı ve hukukçu vekillerimiz, her meslekten arkadaşımız var.

Ben şunu hatırlatayım, belki bana bu düşmezdi ama: Toplumun en büyük yaralarından biri olan şeker hastalığını, insülin hastalığını söylemek isterim. Bilhassa şekerle ilgili sıkıntılar yaşarken vücudunda yüksek yaralar, sıkıntılar olduğu zaman elini, gözünü kaybedebileceğini, vücudunun herhangi bir uzvunu kaybedebileceğini bile bile tedaviye destek vermediği müddetçe bundan kendini alıkoyamıyor. Bakın, bu da bir hastalık, vücut kendi kendini cezalandırıyor. Eğer ki trafikte bir kişi cezayı yiyip sürekli hız yapıyor, hız cezalarını alıyor; tamam, bu hastalık değildir ama öbür taraftan, bu istismlara yol açan çeşitli sağlık problemleri dediğimiz olayların da mücadelesi mutlaka yapılmalı, önlemi alınmalı, cezalar verilmeli. Bu anlamda -çoğu arkadaşımızın da önünde var- 3 Kasım 2016'da tamamlanan komisyonla ilgili çalışmayı gündeme getirip belki bu kanun geçtikten sonra bunların olmasını engellemek için bazı kanunlarla destek verebiliriz diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Ben kısa bir iki soru soracağım.

BAŞKAN – İki soru, dakikayı tutuyorum.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Çok kısa, hemen ifade edeyim.

Yani ben aslında faillerin nasıl korunduğunu kendi konuşmamda ifade ettim ve örneklerini de verdim hem Elâzığ'da hem bu 115 hamile çocuk meselesinde hem de Gebze'deki olayda. Dolayısıyla aslında biz açıklama bekliyoruz, nasıl oluyor yani işte bu hâkimler, bu savcılar nasıl böyle bir şey yapıyorlar? Dolayısıyla, faillerin korunmasından ziyade bu failler neden bu durumda, onu sormuştum. Bence bu soruların cevabının verilmesi gerekiyor.

Diğer bir nokta da bence, evet, biz sadece bu meseleyi sapık birkaç erkeğin sorunu olarak görmüyoruz, toplumsal bir sorundur; bunu çok ciddi, farklı mekanizmaları ve dinamiklerini etkiliyor. Dolayısıyla, burada iktidarın da payı var yani iktidar vekillerinin de “Hangi konuda sorumluluğumuz var? Hangi konuda yeterince biz önlem alamadık?” sorusunu da sorması gerekir ve bu konuda açık da olmak gerekir.

BAŞKAN – İşte önlem alıyoruz Sayın Taşdemir, önlem alıyoruz işte.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Hemen böyle sertleşerek...

BAŞKAN – Yok, yok, sertleşmedim.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – ...hemen böyle öfkeyle yönelmeye gerek yok. Bu, bizim sorumluluğumuz, muhalefetin sorumluluğu.

BAŞKAN – Tamam.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Diğer bir noktaysa Başkan, Komisyona...

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Muhalefet...

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Siz görüşlerinizi sonra söz alınca anlatırsınız. Sataşmayın, zamanımı almayın.

BAŞKAN – Tamam arkadaşlar, dinleyelim.

Buyurun Sayın Taşdemir.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Diğer bir noktaysa ... Hanım daha önce bize dilekçeyle başvurmuştu, şiddete uğrayan bir kadın. Dilekçesi bize de geldi, mutlaka size de gelmiştir. İki yıldır aslında şiddete uğrayan bir kadın arkadaşımız, aslında ciddi bir cinsel istismar da söz konusu ama bu konuda çok ciddi adımlar atılmadı yani yargı süresince de bu yapan kişi yargılanmadı ya da yargılanması uzatıldı. Aslında bir can güvenliği sorunu da var. Dolayısıyla, Komisyon olarak da bu tür vakaları o zaman inceleyelim, bu Komisyonunda bir sorumluluk kendimize biçelim, bunun da gündeme alınması gerektiğini düşünüyorum.

İkinci sorum ise biz burada bir video çekmek istedik ama siz izin vermemişsiniz.

BAŞKAN – Neyi?

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Bir video çekmek istedik burada hani yapılan tartışmaları kayıt altına almak için. Danışman arkadaşım yapmaya çalışmış ama Başkan...

BAŞKAN – Yazılı kayıt var, bir daha görüntü...

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Ama biz görsel olarak da bu tartışmaların yansımaları gerektiğini düşünüyoruz Başkan. Eğer öyleyse KEFEK'in sosyal medya hesabından...

BAŞKAN – Toplum vicdanına, tribünlere oynamayalım.

Tamam, teşekkür ederim.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Ya, tribünlere oynamıyoruz Başkan, bu bir bilinçlendirme ve duyarlılık yaratmadır. O zaman KEFEK sosyal medya hesabına bakalım Başkan, sizin "tweet"leriniz dışında bir şey yok. O zaman bizim de görüşlerimiz yansısın. Sizin özel hesabınız gibi sizin özel paylaşımlarınız orada tartışılıyor.

BAŞKAN – Sayın Taşdemir, ne dediğinizi anlayamadım ama bu bahsettiğiniz dilekçeyle ilgili gizlilik olduğu için... Biz işlemi, süreci başlattık, ismi de zikretmeseydiniz keşke çünkü dilekçeyle başvuran kişinin...

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Ben soyadını kullanmadım Başkan, sadece ismini kullandım.

BAŞKAN - ...gizlilik talebi vardı. O süreci takip ediyoruz.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Biz de ona riayet ediyoruz, merak etmeyin.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederiz.

DİRAYET DİLÂN TAŞDEMİR (Ağrı) – Diğer anlamadığınız konu da KEFEK'in sosyal medya hesabı. Bununla ilgili bizim görüşlerimiz yansımıyor medyada. O hesapta sadece sizin...

BAŞKAN – Bir kişi yönetici oluyor orada, nasıl yapacak herkes? Yani programlarımızı...

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Bu Komisyonun ortak sayfası değil mi? Bu Komisyonun yansımaları gerekmiyor mu?

BAŞKAN – Tartışma yeri mi sosyal medya? Ben anlamadım.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Diyorum ki: Sizin konuşmalarınız...

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, buyurun.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Başkan, işte, işinize gelmeyince...

BAŞKAN – Yo, yo, anlaşılmıştır konu, kayda girmiştir.

Buyurun.

Komisyonun faaliyetlerini yansıttığımız bir yer orası, tartışma mecrası değil. İlmî tartışmalar sosyal medya üzerinden yapılmaz arkadaşlar, bütün sıkıntımız bu zaten. Bakın, bütün sıkıntı, yaşadığımız bütün toplumsal meseleler...

Sayın Taşdemir, madem bu konuyu açtınız, toplumsal meselelerde, ülke meselelerinde sosyal medya, adı sanı belli olmayan kişiler tarafından, troller tarafından yurt dışından uzantılarla bize ait değerlerimizi başka mecralara çekecek tartışmaların yeri değildir. Tartışmalar ilmî yapılır, alanında uzmanlarla yapılır, bir araya gelinir, kayda alınır ve onlar rapora çevrilir ve gereği yapılır. Onun için bu toplantıyı yapıyoruz. Buradaki karışıklık bizim bu sorunlarımıza çözüm getirmiyor.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Başkanım, yanlış anladınız.

BAŞKAN – Yok, yanlış anlamadım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, Komisyonu gündeme davet ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Erdoğan, hemen, buyurun.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Sibel Hanım’a ne oldu bugün, bilmiyorum ama.

BAŞKAN – Sibel Hanım’ı her zamanki gibi dinliyoruz, seviyoruz.

Buyurun.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Peki.

Değerli Başkanım, değerli bürokratlarımız, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu masa etrafındaki herkes görüşünü söyledi. Hakikaten çocuklarımız bizim değerlerimiz, varlıklarımız, en değerli varlıklarımız. Geleceğimizi onlara emanet edeceğimiz için bütün kaygılarımız da bu yüzden gerçekten ve bu konunun bu kadar tartışılması da belki bu yüzden. Katkılarınız için hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Tabii, ben notlar almaya çalıştım yani söylenen şeyler var, o konularda cevap vermeyi arzu ederim çünkü bunlar yazılı kayıtlarda olduğu için “Ya, bu konular havada kalmış, acaba hiç kimse cevap vermemiş mi?” diye de bir kaygı oluşmasın istiyorum.

Şimdi, beden bütünlüğüne zarar vereceği konusunda arkadaşlarımız kaygılarını iletiler özellikle kimyasal kastrasyonla alakalı. Peki, bu cinsel istismara uğrayan yavruların beden bütünlüğünü hiç düşünmüyor muyuz acaba bu noktada? Bence beden bütünlüğü... Eğer bir suç varsa bunun mutlaka bir cezası olmalı. Bu cezayı da verenler tabii ki hukukçular, tabii ki bu alanda “auteur” olan insanlar, bilim adamları ve bu insanlar oturmuşlar, tartışmışlar -yurt dışında da bu böyle ve bizim ülkemizde de bu böyle olmuş- ve karar verilmiş kimyasal kastrasyonla alakalı. Tabii, onlar tıbbi olarak karar vermişler, hukuki olarak da karar vermek ve bunu yasalaştırmak da bizim elimizde. Ben bu konunun hani özellikle HDP ve CHP tarafından dile getirilmesini -burada hanım kardeşlerimiz var, bir beyefendi

vardı konuşan- özellikle muhalefet açısından çok yadırgıyorum, özellikle de hanımlar tarafından dile getirilmesini. Ben de bunun olması gerektiğine inanıyorum ki bu zaten geçici bir çözüm yani ilacı vermeye başlıyorsunuz salıverileceğinden üç ay önce, sonrasında yılda bir bunu tetkik ediyorsunuz ve başlamadan önce de buna bir kurul karar veriyor, efendim, endokrin uzmanı karar veriyor hormonal yönden, dahiliyeci, artı...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama kesim çözüm değil, sonrasında devam edecek yok.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Artı, üroloji uzmanı karar veriyor. İşte, hâkim tutup demiyor ki: “Sana uygulayalım, sana uygulayalım, sana uygulayalım.” Ortada uygulanması gereken bir fail oluyor ve o fail üzerinde de inceleme yapılıyor, ondan sonra. Artı, yapılırken o insan bir taramadan geçiriliyor bu yapıldığı zaman vücuduna bir zarar olacak mı, olmayacak mı diye ve belli aralıklarla da belli “interval”lerle de bunun zararının olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılıyor.

Şurada bir eleştiri yapsaydınız size hak verirdim: “Efendim, bu “interval”ler, belirli aralıklarla kontroller yılda bir değil de altı ayda bir olsun, üç ayda bir olsun. Öbür tarafa da bir yumuşaklık gösterelim, onun hakkını da düşünelim. Belki üç ayda zarar verir, altı ayda zarar verir.” diye bir eleştiri getirseydiniz başımızın üstüne alır koyardık.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Geçici olduğu söylendi ama geçici olduğu söylendi.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Ama siz bunun tamamen olmayacağı yönünde kanaat getirince doğrusu ben çok da katılmadığımı ifade etmek istiyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Geçici bir çözüm olduğu söylendi. Tekrarında devam edebiliyor bu kişi.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Bakın, baskılanmaya çalışıldığı ve ilaç verildiği andan itibaren baskılanıyor ve bırakıldığı anda tekrar yerine geliyor. Bu “irreversible” yani dönüşümü olmayan bir baskılamaya değil. O kişinin bütün cinsel haklarını elinden almış olmuyorsunuz Değerli Vekilim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tamam işte, sorun da o zaten.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Değerli Vekilim, bakın...

BAŞKAN – Arkadaşlar, hadım mı yapalım adamı, onu mu diyorsunuz?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Başkanım, Sibel Hanım hadımdan yana.

BAŞKAN – Çıktığı zamanki yaşa da bir bakın.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Şimdi, bu konuyu bu şekilde ben kapatmak istiyorum. Söyleyeceğimi söyledim, meramımı anlattığımı düşünüyorum.

Şimdi, kadınların ifadelerinin alınmasının çok uygun olmayacağı... Arkadaşlar, çocuk olan mağdur da kadın olan mağdur değil mi? Yapmayın, gözünüzü seveyim. Yani burada...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Ayrı değerlendirilmesi lazım, her ikisinin ayrı ayrı değerlendirilmesi lazım, ikisi bir arada olmaz, uzmanlar söylüyor.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Bakın, orada bir ortam oluşturulmuş ve orada alınmasında ne sakınca var, ne sakınca var? Aynı anda almıyoruz ki çocuğu oturtup, kadını oturtup ikisini aynı anda almıyoruz, ikisini farklı zamanlarda alıyoruz. Bu konuyu da böyle aktarmak istiyorum.

Arkadaşımızın biri, Sibel Hanım ahlaki yozlaşmayla alakalı bağlantılandırdı. Şimdi, bakın, yaş aralığı olunca ahlaki yozlaşma, yaş aralığı 3 yaşa, 5 yaşa inince ahlaki yozlaşma değil.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama bunu aktarırken yanlış söylüyorsunuz.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Lütfen, bakın, eğer bizim ahlaki değerlerimizi, millî ve manevî değerlerimizi konuşacak olursak, bunları böyle gündeme taşıyıp bunun üzerinde çözüm üretmeye başlayacak olursak...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Efendim, burası söylüyor bunu.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – ...biz zaten bu sorunu kökten çözümleriz ama siz yaş farkını...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Sayın Başkan, üç dakika doldu.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – ...hiç düşünmeden, parklarda yatsınlar kalksınlar, onlara sıkıntı yok; yaş farkı olduğu zaman suç. Arkadaşlar, ahlaki yozlaşma varsa bunun yaşı da yoktur başı da yoktur, tamam mı? Bu, böyledir.

“Tartışılması bile farkındalığı artırdı.” diyen arkadaşlarımız vardı, “Tartışılması bile farkındalığı artırdı.” diyen yine sizden biriydi arkadaşlar. Doğrusu, farkındalığı artırmak tartışmayla bile oluyorsa cezayla haydi haydi olur diyorum.

Ben hepinize saygılar sunuyorum. Arkadaşlarıma, sayın bakanlarıma, Hükûmetimize böyle bir tasarımı gündeme taşıdıkları için teşekkür ediyorum. İnşallah, vicdani olarak da memleketimizde milletimizin yarasına merhem olacak bir çalışma olur ve kanunlaşır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sataşma var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sibel Hanım, lütfen, bir daha, bir daha vermiyorum. Şenal Hanım istediği için, sonra Tülay Hanım...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – “Sibel Hanım” diye ismim geçti, o yüzden cevap hakkı doğdu.

BAŞKAN – Sataşmadan Genel Kurulda söz verilir.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – “Sayın Erdoğan” dediniz ama siz de, ben de iki kere konuşmadım “Sayın Erdoğan” dediniz diye.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Korsan açıklama yapacağım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, yani, böyle...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Yani şöyle: Burada hepimizin -konuştuk zaten- amacı ortak ama Sayın Erdoğan gerçekten kendi kafasının içindeki ve kendi bilinçaltındaki şeyler üzerinden konuşuyor.

BAŞKAN – E yani...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hayır, buradaki konuşmalara cevap verirken “Siz bunu söylediniz, siz bunu söylediniz.” derken...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Ben not aldım tek tek, kimin ne söylediğini de tek tek sayabilirim...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Buradaki konuşmalar ona değil de geçici çözümler olduğunu, temel sıkıntının orada olduğunu...

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – ...onu da yapabilirim ama vakit nakittir deyip Başkanıma uymayı tercih ediyorum yani.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Akran konusunda da burada söylenenlerin dışında siz başka şeyler söylüyorsunuz, burada onlar konuşulmadı.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Arkadaşlar, akran olunca suç olmayacak, efendim, yaş farkı olunca suç olacak; böyle bir şey olamaz, böyle bir şey olamaz. Ahlaki yozlaşma budur işte.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Yozlaşma ve...

BAŞKAN – Sibel Hanım, ben toparlayabilir miyim bu konuyla ilgili?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Aslında ahlaki yozlaşma budur işte. Çocuklarımıza şöyle yapsın, böyle hoş görelim; yok öyle bir şey.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan şunu söylemek istiyor, şöyle bir kaygıyla konuşuyor: Buradaki bir düzenlemede böyle bir bakış açısı ileride bunu getirebilir düşüncesi çünkü toplumsal yansımaları, getireceği şeyleri öngörerek söylüyor, bunun altını çizmeye çalışıyor.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Kendisi başka bir şey söylüyor da.

BAŞKAN – Toparlayalım Sibel Hanım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ben sadece şu raporda...

Bu raporu incelediniz mi Sayın Erdoğan, okudunuz mu?

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – İncelemeye çalıştım. Önümde, aynen sizin elinizde olduğu gibi benim elimde de var.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çalıştınız, incelemediniz. Buradaki veriler ve tespitler bizim burada bugün konuştuğlarımızı zaten söylüyor. Biz diyoruz ki: Bunlar, bu 7 maddeye yansımamış.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Arkadaşlar, 12-14 yaş aralığını söyleyen siz değil misiniz? Sizsiniz değil mi? “Bunlar falan fiili yaptığı zaman suç olmasın.” diyen sizsiniz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bunlar suç olmasın diyen yok burada. Bizim önergelerimiz var ve hepsi de cezayı artırıyor bu önergeler.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Bu yaşta onu yapan 20 yaşında ne yapar, Allah bilir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama bakın, siz bizim söylediklerimizi değil, kendinizin söylemek istediğinizi söylüyorsunuz. Bu yanlış bir şey.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Arkadaşlar, sizin ifade ettiğinize ben cevap veriyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tutanakları getirirsiniz, kim o ithamı yapmışsa çıkartırsınız, bize de cevap hakkı doğar. Ben bu rapordan alıntıyla konuştum.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Tamam getirin tutanakları bakalım. Ben burada not aldım, not.

BAŞKAN – O zaman şimdi, Sayın Sarıhan’a söz veriyorum.

Bu anlamda da suç olarak konulsun mu, görüşülsün mü, suç olarak ele alınsın mı bu durum diye ona da bir cevap verirsiniz eğer grubunuz adına.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Evet, ben merak ediyorum bu yaş küçüklüğünde fiilleri yapanların ne anlama geleceğini, nasıl karşılanacağını duymak istiyorum.

BAŞKAN – Yani evet, “Geniş olarak ele alınsın ama suç olarak görülmesin...”

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – ... kayıtlara da geçsin istiyorum.

BAŞKAN – Tamam, güzel oldu şimdi.

Bakın, Sayın Erdoğan bu konuyu açmakla birlikte siz burada yanlış anlaşmanın altını açmış oldunuz, iyi oldu, güzel oldu, aydınlanmış olduk.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Kayıtlara geçsin de istiyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Siz olaya halt yemek bakımından bakıyorsunuz, gerisine bakmamız lazım.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Tamam işte, şu yaş küçüklüğüyle ilgili ifadelerinizi ben duymak istiyorum. 18 yaş altı hangi fiilleri yaparsa bunların suç olup olmadığıyla alakalı, ben duymak istiyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tutanakları açarsınız, bizim ne konuştuğumuza bakarsınız.

BAŞKAN – Tamam, Sayın Erdoğan teşekkür ederiz.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Ve nikâh olmadığı zamanki söylemlerinizi duymak istiyorum.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tutanaklardan kimlerin ne söylediğini ve bu ithamın kimin yaptığını açıklamanızı istiyoruz biz de, biz burada açıklamayacağız tekrar.

BAŞKAN – Sizin böyle olmadığını söylemeniz yeterli Sayın Özdemir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hayır, tutanaktan bizi itham ettiği şeyi söylemesi lazım.

BAŞKAN – Tamam çıkartalım tutanakları, isteyelim.

Sayın Sarıhan, beş dakikanız var, buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Değerli Başkan ve değerli arkadaşlar; vakit son derece sınırlı.

Şimdi, biz burada birbirimizle bir yarış içinde değiliz.

BAŞKAN – Kesinlikle.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Bir yarışımız olacaksa bu yarış çocukların esenliği için, çocukların cinsel istismardan kurtulması için. Biz somut önerileri ilgili süreçlerde bilginize sunacağız fakat birkaç şeyin altını tekrar –genel düşüncelerimi ifade etmiştim çünkü- çizmek istiyorum.

103'üncü maddede daha önce büyük bir tartışmaya sebep olan ve kamuoyunda da yanlış anlaşılan 12 yaş yerine 15 yaş gibi bir düzenleme gelmesini ve cezanın da alt sınırının on sekiz yıl olarak belirlenmesini öneriyoruz. Bu, ceza artırımı getiriyor ama kaygılarımız neydi? Arkadaşlarımın düşüncelerinin aksine, biz ceza alınsın istiyoruz, ceza uygulansın istiyoruz, cezanın uygulanmasını engelleyici, beraate götüren bir aklanmaya yol açmayalım diyoruz. Altını çizerek ifade ettik, çok ceza, hâkimi...

BAŞKAN – Çocuğa olduğu zamanki kısmında mı söylüyorsunuz yani? Reşit olmayanda, çocuğa, akranda diyorsunuz?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Tabii tabii akranla ilgili söylemiyorum, genel olarak söylemiyorum.

Şimdi, akranla ilgili olarak da 3 yaş meselesinin mutlaka yasaya girmesi ve böyle bir korumanın cezasızlık değil... Bakın söylediğimiz şeyler cezasızlık gibi anlaşılıyorsa biz anlatamıyoruz demektir. Cezasızlık değil, ceza miktarlarıyla ilgili değerlendirme yapılırken bu değerlendirmenin 3 yaş gibi bir düzenlemeyle yapılmasını istiyoruz. Ayrıca şöyle bir gerçek...

BAŞKAN – Anlaşılsın diye soruyorum: Yani ceza indirimi daha fazla mı olsun? Şu andaki mevcut yasada çünkü indirim var reşit olmadığı için, daha da mı düşük olsun diyorsunuz?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Hayır hayır.

BAŞKAN – Tamam, üç yıllık, 3 yaş...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Akranla ilgili üç yıllık süre korunsun, üç yıldan yüksekse normal olarak cezalandırılsın ama 18 yaş...

BAŞKAN – Tamam, üç yıla ne olsun?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Bunları somut olarak yazarak da veririz size, elimizde var zaten.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Önergelerimiz var zaten, bunları verebiliriz maddelerle ilgili.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Önergelerimiz var, bunları verebiliriz, sizin incelemeniz için.

BAŞKAN – Şerhe koyabilirsiniz Candan Hanım.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Şerhe koyarız tabii bu önergeleri ama...

BAŞKAN – Ama burada da ifade ederseniz biz de anlarız, daha iyi anlarız; bürokratlarımız da anlar.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Başka bir durum da...

Arkadaşlar, zaman değerli o yüzden lütfen....

BAŞKAN – Tamam, buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Başka bir durum da şu: Şimdi, kimi zaman çocuk bir başka yetişkine cinsel saldırıda bulunma konusunda teşvik edilebiliyor, anlatabiliyor muyum?

BAŞKAN – Bir daha söyleyin, anlamadım.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Bazı şeyler burada zor konuşuyoruz, hiçbirimizin ahlakı belli şeylere izin vermiyor. Yani çocuğu cinsel bir meta gibi, bir erkek çocuğunun bir kadın, örneğin ya da bir erkek, kendisine saldırıda bulunmasını teşvik edebiliyor. Bu tür durumlar için özel bir düzenleme yapmak gerekiyor ve yine yaşı dikkate alarak yaşa göre bir düzenlemenin getirilmesi gerekiyor. Bu, önemli bir nokta, çok önemli bir nokta.

Ayrıca, şeyi ifade etmek istiyorum, burada elimizde maddeler hâlinde de yer almış durumdaydı, arkadaşlar da hatırlatırsa zihnimiz epeyce karıştı, diğer eksik kalan şeylerin ne olduğunu, söylemediğimiz şeyleri...

Evet, 227'nci maddede cezanın, fuhuş ve müstehcenlikle ilgili cezanın mutlaka artırılmasını istiyoruz. Arkadaşlar, bakın, diyorsunuz ki...

BAŞKAN – Para cezasının mı diğer şeyin mi?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Hayır, hayır, mahkûmiyetin, hapis cezasının. Çünkü bakın, dikkatinize sunarım: Ne yapıyor? Çocuğu teşhir ediyor, çocuğu cinsel istismara sunuyor, fuhuş için araç olarak kullanıyor.

BAŞKAN – Tamam, anlaşıldı.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Yani bu cezaların artmasını istiyoruz. O çocuklar birilerinin elinde, bir cinsel istismar suçu olarak...

BAŞKAN – Artmış zaten...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – O ayrı bir madde, ona da...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – 103'üncü maddenin içine... Hayır, hayır, ayrı bir madde arkadaşlar bu. 103'e girsin, 103'e bir alt fıkra olarak girsin ve alt fıkra tanımlansın, cezası artsın. Aynı zamanda, müstehcenlik de... Çünkü müstehcenlik tahriri de getiriyor ve tahrir, suçu ortaya çıkarıyor. Bunların yapılabilmesi mümkün bugün, hâlâ yapabiliriz, bütün bunları yapabiliriz.

Ayrıca, bu hadımla ilgili meselede ısrarla bizim söylemeye çalıştığımız, arkadaşlarımızın âdeta onlar koruyucu ama biz saldırcıyız gibi düşündüğü ve faili savunduğumuz gibi düşündüğü noktada diyoruz ki: Devlet koruma önlemlerini artırsın, çocuk koruma yasasıyla ilgili burada yer alan düzenlemelere ek düzenlemeler getirilsin. Şeye kesinlikle karşıyız, ÇİM’ler ile ŞÖNİM’lerin birlikte faaliyet göstermesine. Artı, ÇİM ve ŞÖNİM’le ilgili Sayın Bakanla da birçok konuda anlaşmıştık, konuşmuştuk hatta bir arkadaşımız bizim söylemimizin âdeta kendilerini ifade ettiğini söylemişti, bir hukukçu arkadaşımız. Bunu böyle görmeyin lütfen. Yani biz bir şeyleri size rağmen yapıyor değiliz, biz hep beraber çocuklarımız için bir şey yapmak niyetindeyiz. O sebeple de ŞÖNİM’ler ile ÇİM’leri birleştirdiğinizde, burada çocukları yeniden taciz edecek problemler ortaya çıkabilir. Bunu engellemek için ilgili maddede önerimiz var, hem açık bir merkez ifadesinin ÇİM olarak geçmesini, ŞÖNİM’ler için ayrıca zaten düzenleme var. Artı, ÇİM’lerdeki uzman...

BAŞKAN – Sayın Sarıhan, ŞÖNİM’ler kapatılıp ÇİM’ler mi sadece...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Hayır, hayır.

BAŞKAN – O zaman?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ayrı, ayrı...

BAŞKAN – Zaten kapatılmıyor ki ŞÖNİM’ler. Kapatılıyor mu arkadaşlar?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – ŞÖNİM’ler kadınların...

BAŞKAN – Tamam, yani öyle anlaşılıyor. Konuşmanız anlaşılсын diye soruyorum ben.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – İkisi de var olsun ama birlikte, aynı yerde çalışmasın.

BAŞKAN – Zaten kapatılmıyor, onu söylüyorum.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şimdi öyle geliyor ama yasa tasarısına...

BAŞKAN – Peki anlaşılmıştır.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Hayır, bir şey daha söyleyeceğim, bir dakika lütfen.

Burada “uzman” ve “personel” tanımı geçiyor, Bakanlıktaki arkadaşlar, özellikle size söylüyorum, bu uzman kimdir? Daha önce Deniz Hanım da altını çize çize söylediler. Uzmanı tanımlayalım yoksa sıradan bir adamı, iktisadi ticari ilimler fakültesini bitirmiş ya da mimarlık, mühendisliği bitirmiş birisini oraya atarsanız uzman diye, oradan bir şey çıkmaz. Bunun, yasada açıkça belirtilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Yani alanı neyse, psikolog veya başka bir şey, onu ben bilemem, onu uzman arkadaşlara sormak gerekiyor.

Şimdi anımsadıklarım bunlar ama sözü Başkanım tamamlasın çünkü onun ekleyecekleri vardır, izin vererseniz.

BAŞKAN – Lütfen, yedi dakika oldu zaten.

Teşekkür ederim.

Sayın Kaynarca, buyurun.

Ondan sonra bürokratlarımıza söz vereceğiz.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ben iki dakika kullanacağım.

Öncelikle teşekkür ediyorum.

Şu ana kadar yapılan tüm konuşmalarda hem Komisyon üyelerimiz hem de Komisyon dışından katılım sağlayan çok değerli milletvekillerimize sundukları tüm çözüm önerileri ve katkıları için öncelikle teşekkür etmek istiyorum.

Şu hazırlanan cinsel istismarla ilgili araştırma komisyonu raporunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. En son cümleyle başlayayım, Sayın Sarıhan'ın ifade ettiği, mesela “uzman” deniyor ama ne olacak? Kanuna her şey konmaz. Birazdan, Sayın yetkili Genel Müdürümüz de burada, diğer arkadaşlar da cevap vereceklerdir bu konuda, Bakanlık adına yapılacaktır. Onlar yönetmelik ve genelgelerde de mutlaka işleyişi açısından olacaktır. Yani sosyal hizmet gerektiren bir yapıda, tabii ki mühendis değil ya sosyolog ya psikolog, mutlaka o ayrıntılar olacaktır.

Yine bu çerçevede koruyucu, önleyici tedbirler yok bu 7 maddede. Diğerleri yok da aynı cümleyle bunu ifade edebilirim, o da şu: Altı bakanlık bir araya geldiğinde Aile Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı... Yani çocuğun üstün menfaatini gerektirecek ne gerekiyorsa... Her bakanlık ilgili daire başkanlıkları, genel müdürlükleri düzeyinde kendi birimlerini inceleyen ve buna göre bazen değişiklikler, bazen yönetmeliklerle ilgili “Ne yapabiliriz?”i düşündükleri çalışmaları yapıyor yani bu madde sadece bunu, bu kanun sadece cezai müeyyideleri de kapsamıyor. O bakanlıklar, kendi içerisinde arka planda bu çalışmaları yapacağını öngören açıklamaları ayrı ayrı da yaptı.

Mesela ASDEP’ler bunlardan bir tanesi. Aile Sosyal Destek Programları –bakın bu çok önemli-saygıdeğer vekillerimizin ifade ettiği risk alanlarını işte tespit edecek başlıklardan bir tanesi; ayrıntıya girmiyorum, zaman kısa.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Pardon, son dediğinizi bir daha tekrarlar mısınız?

BAŞKAN – ASDEP’leri söylüyor.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – ASDEP’ler. Mesela, Aile Sosyal Destek Programı diye Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında eş genel müdürlük, 32 daire başkanlığı, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü düzeyinde yaptığı çalışmalardan bir tanesi bu ve sosyal destek programlarını artıracak bir sistem oluşturmaya çalışıyor. Yani tamam, bir tarafta ŞÖNİM’ler, bir tarafta ÇİM’ler oluşturulacak, uzmanlar olacak ama bunlar sonuç ve ne yapılabilir kısmı. Ama ASDEP’ler bünyesinde de işte risk faktörlerinin olduğu, aile yapısından... O çocuklar oradan acaba kurumlara alınabilir mi? Yine danışmanlar düzeyinde Millî Eğitim Bakanlığında rehberler bünyesindeki çocuklarla ilgili ayrıntılar, ne yapılabilir? Hepsini kapsayan kocaman bir paket. Çünkü, acil eylem planı içerisine de bu konduğu için söylüyorum. Yani evet, 7 maddelik bir kanun var, hepsi bu mudur? Değil elbette, bunu elbette hepimiz biliyoruz, sizler de öyle.

Ben son cümle olarak şunu söylemek istiyorum: Türkiye Cumhuriyeti devleti bünyesinde milyonlarca, 80 milyonu aşan vatandaşımız var ve gençlik bizim en değerli hazinemiz. Avrupa Birliği ülkeleri içerisinde birçoğunun nüfusundan çok bizim evlatlarımız, çocuklarımız, genç nüfusumuz var. Dolayısıyla, ben de tıpkı şu araştırma raporunda olduğu gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde daimî çocuk hakları komisyonunun oluşması, oluşturulması gerektiğine inanlardan biriyim. Bireysel kanaatimi ifade ediyorum, olmalı diyorum, çünkü nüfus itibarıyla da çocuk hakları bünyesinde de çok değerli çalışmalar, geçici, spesifik olaylardan hareket edilmiş çalışmalarla değil, daimî, sürekli ve çok daha kalıcı formüllerle bu çalışma bünyesinde olabilir. Bu kanaatimin raporda olması, tutanaklarda olması açısından söz aldım.

Değerli Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaynarca, teşekkür ederim.

HÜSNÜYE ERDOĞAN (Konya) – Sayın Başkanım, bir düzeltme yapabilir miyim?

Boşanmayla alakalı, yüzde 4 dendi Türkiye’deki boşanma oranlarına, onu düzeltmemiz lazım, çünkü Aile Bütünlüğü Komisyonunda Burcu Hanım da vardı. Biliyorsunuz Türkiye’deki boşanma oranları, hatta geçen yıl azalmış olmasına rağmen tekrar rakamı söylemek isterim: 1,8 geneli 1,7’ye

düştü, binde 1'i olarak ve bölgesel olarak da farklılık gösterenler 2,2'ye kadar çıkıyor ama kesinlikle yüzde 4 değil. Onu söyleyen arkadaşımız kimse onu düzeltmiş olduk arkadaşlar, düzeltmek zorundayız yani resmî kayıtlarda böyle.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Karaburun da bir iki cümle söyleyecek, ondan sonra top bürokratlarımızda.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Sayın Başkanım, kıymetli üyelerimiz, değerli katılımcılar; ben de emeği geçen herkese gerçekten burada teşekkür etmek istiyorum.

En başta, çocukların bir birey olarak görülmediğini ifade etmişti bir vekilimiz. Ben şunu söylemek istiyorum: Eğer çocukları bir birey olarak görmemiş olsaydık burada hiçbirimiz toplanmış olmazdık. Hepimiz onları evlatlarımız, geleceğimizin yarınları olarak gördüğümüz için en kıymetli mücevherlerimiz şeklinde addetmek istiyorum.

Tabii ki kimyasal kastrasyonla ilgili birçok konuşma yapıldı. Ben de bunun caydırıcı bir yanı olduğunu düşünüyorum, inşallah olumlu yanlarını da hep birlikte göreceğiz diyorum.

Bir de suç suçtur demek istiyorum. İstismara yaşla ilgili bakıldığında “Bu yaş grubuna suç, buna suç değil.” demek uygun değil. İstismar her yaş grubuna suçsa her şekilde cezası çekilmeli diye düşünüyorum. İstismarın azaldığının söylenmiş olması, aslında bizlerin de bu konu üzerine ne kadar çok gittiğimizin ve başarılı çalışmalar yaptığımızın göstergesi olduğunu ifade etmek istiyorum. İnşallah bu toplantı da bu çalışmalar da hayırlara vesile olur. En kıymetli varlıklarımız evlatlarımızı güzel yarınlarla birlikte taşımak ümidiyle hepimize tekrar tekrar çok teşekkür etmek istiyorum.

BAŞKAN – Dört saattir müzakeremizi yaptık, herkes uzun uzun konuştu. Bürokratlarımız da sabırla bizi dinlediler, notlarını aldılar. Yarım saatte tamamlayacaklarını düşünüyorum, ondan sonra da bütünü üzerine oylamamızı yapıp bu tasarının diğer süreçlerini takip edeceğiz hep birlikte.

Sağlık Bakanlığımızdan bürokratımız herhâlde ilk sözü alacak.

Buyurun.

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜŞTEŞAR YARDIMCISI YRD. DOÇ. DR. ELİF GÜLER KAZANCI – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, sayın vekillerimiz; öncelikle kastrasyondan başlamak istiyorum. Kastrasyonla ilgili Sağlık Bakanlığındaki komisyon ekibimizle endokrin, dâhiliye, üroloji uzmanı ve adli tıp uzmanlarıyla birlikte bir bilim kurulu eşliğinde bu konu gündemimize alındı. Özellikle bu tedbir kararıyla ilgili olarak dünyadaki örnek uygulamalar da gözden geçirildi. Sayın vekillerimizin de az önce bahsettiği gibi dünyada da ülkemizde de kimyasal kastrasyon uygulaması suçun tekrarını önlemek amacıyla yapılmakta. Özellikle, dünyadaki çeşitli eyaletlerde farklı uygulamaları görmekteyiz. Örneğin, Teksas eyaletinde sadece cerrahi kastrasyon uygulanmakta, Florida eyaletinde ilk fiilî cinsel suçta hâkim kararıyla, ikinci suçta zorunlu olarak kimyasal kastrasyon uygulanmakta. Yine, Avrupa'daki uygulamalar da sadece kimyasal kastrasyondan ibaret olmayıp psikoterapi desteğini de içeren tedaviler söz konusu. Yine, Almanya'da da 1969 yılından beri kimyasal kastrasyon 25 yaş üstü suçluların rızasıyla uygulanmakta ve çeşitli ülkelerde kastrasyonla ilgili uygulamalar söz konusu.

Öncelikle hadım ile kimyasal kastrasyon arasındaki farktan da bahsetmek istiyorum. Hadım, cerrahi kastrasyon olarak bilim kuruluyla da tartışıldı; kimyasal kastrasyon ile hadım aynı şey değildir, tekrar ifade etmek istiyorum. Cinsel isteğin baskılanması amacıyla yapılmakta ve özellikle hakkında tedbir uygulanacak kişinin sağlık durumunun bu tedbir için kullanılacak ilaçların uygulanmasına mâni olup olmayacağı konusunda...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – “Kimyasal hadım” deyimi doğru mu peki bu durumda? Yani biri cerrahi, diğeri...

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜŞTEŞAR YARDIMCISI YRD. DOÇ. DR. ELİF GÜLER KAZANCI – Yani cerrahi kastrasyon hadım. Şöyle: Cerrahi kastrasyon, geri dönüşümlü olmadığı için hadım, kimyasal kastrasyon geri dönüşümlü olduğu için “hadım” demek çok uygun olmuyor.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Doğru bir deyim oluyor yani.

BAŞKAN – Cinsel dürtünün baskılanması, kimyasal kastrasyon.

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜŞTEŞAR YARDIMCISI YRD. DOÇ. DR. ELİF GÜLER KAZANCI – Evet, cinsel dürtünün baskılanması ve bu uygulamanın özellikle kişinin sağlık durumuna mâni olup olmayacağı yönünde sağlık kurulu raporu endokrin, dâhiliye ve üroloji uzmanı tarafından alınarak ve aynı zamanda üroloji uzmanının planladığı bir şekilde tedbir kararına hâkim kararıyla istinaden uygulanması planlanmakta. Öncesinde ve sonrasında...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Onay arayacak mısınız?

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜŞTEŞAR YARDIMCISI YRD. DOÇ. DR. ELİF GÜLER KAZANCI – Hayır, rıza alınmayacak, hâkim kararıyla planlanmakta çünkü rızayla olduğu zaman tedavi kapsamına giriyor, biz burada tedbirden...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – “Uzman raporu” diye belirtilmiş zaten orada, uzmanın...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmaya geçmeyelim arkadaşlar.

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜŞTEŞAR YARDIMCISI YRD. DOÇ. DR. ELİF GÜLER KAZANCI – Endokrin, dâhiliye ve üroloji uzmanı tarafından oluşturulan sağlık kurulu raporu...

BAŞKAN - Bu süreçte, bilirkişiden, herhâlde o suçluyla ilgili durum tespiti yapılacak yetkililerden tıbbi olarak değil mi? Ondan sonra ona göre karar verilecek.

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜŞTEŞAR YARDIMCISI YRD. DOÇ. DR. ELİF GÜLER KAZANCI – Evet ve sağlık kurulu raporuna istinaden üroloji uzmanı tarafından da planlama yapılacak ve her yıl yan etkileri açısından da değerlendirilmesi planlanmış durumda ve dünyada da bununla ilgili modeller olduğundan bahsetmiştim.

Diğeri de ÇİM’lerle ilgili. 2010 yılından beri Sağlık Bakanlığımızın yürüttüğü, rol model olabilecek bir uygulama. 28 ilde 31 adet ÇİM bulunmakta. Yeni, İstismar Komisyonu ile birlikte 81 ile yaygınlaştırılması planlanmıştı ancak şu anda şu hâliyle bile özellikle 0-19 yaş arası nüfusun yüzde 70’ine hizmet edebilmekte. Buradaki ÇİM merkezi olmayan illere zaten en az iki saat mesafeyle ulaşılabilirliği sağlanmış bulunmakta. Çocuk istismar merkezlerimiz bu yeni dönemde 81 ile yaygınlaştırılacak. Dediğim gibi, hizmet alımıyla ilgili yüzde 90’ın üzerinde, yüzde 100’lere ulaşmayı hedefliyoruz.

KİM’lerle ilgili olarak da, Sağlık Bakanlığımızın ikisinin bir arada olacağı bir planlamasının söz konusu olmadığını ifade etmek isterim çünkü az önce de bahsettiğimiz gibi, ÇİM’ler ile KİM’ler farklı hizmet alanlarında uzman hekimlerden hizmeti almaktalar. Şu anda Sağlık Bakanlığı olarak ikisini birlikte planlamadık, ayrı olması gerektiği düşüncesindeyiz; Adalet Bakanlığımız ve diğer bakanlıklarla ilgili konuşmalarımızda ve gündemimizde de bu söz konusu, bu şekilde olmasını planlıyoruz.

Yine, buradaki özellikle adli görüşmeciyile ilgili olarak, yönetmeliklerde bununla ilgili psikoloji, psikolog, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimi uzmanı ve ilgili alanda yüksek lisans yapmış hemşirelerden oluşan bir ekibin adli görüşmeci olmasıyla ilgili -özellikle ÇİM’de- yönetmelik taslağımız söz konusu; KİM’de de aynı şeyin uygulanabileceğini düşünmekteyiz.

Onun dışında, özellikle aile hekimliği uygulamamızda Çocuğun Psikososyal Gelişimini Destekleme Programı'yla babayla 2, anneye 9 kez 6 yaşına kadar görüşme söz konusu. Burada, özellikle hem otizmle hem uyuşturucuyla hem de cinsel istismarla ilgili olarak hem ailenin farkındalığı hem çocukla ilgili -gerek 15-49 yaş- Sağlık Bakanlığımızın uyguladığı politikayla da bununla ilgili eğitimler ve farkındalık çalışmaları devam etmekte. Yine, il müdürlüklerimiz tarafından gerek Sağlık Bakanlığında gerekse kamu kuruluşlarında da bu konuya ait eğitimler yaklaşık 2010 yılından beri yapılmakla birlikte, 2018 yılında tüm aile hekimlerini de kapsayacak şekilde eğitimlerin tekrar revizyonu planlandı.

Özellikle sayın vekillerimizin bahsettiği bir konu vardı “Bu merkezde de çocuk psikiyatristi olacak mı?” diye. Ülkedeki psikiyatrist sayısına baktığımızda, 4 il –Yalova, Kars, Kastamonu ve Hakkâri- dışındaki diğer illerimizde çocuk psikiyatri uzmanlarımız söz konusu. Çocuk psikiyatri uzmanlarının 7/24 bu merkezlerde çalışması...

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Kaç kişi var?

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI YRD. DOÇ. DR. ELİF GÜLER KAZANCI – Efendim?

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayı verebiliyor musunuz, çocuk psikiyatristi kaç tane?

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI YRD. DOÇ. DR. ELİF GÜLER KAZANCI – Evet, şu anda 443 yani ortalamaya yüzde 51,5... 51.500 çocuğa 1 psikiyatrist; toplam 443 psikiyatri uzmanımız söz konusu. 4 ile de devlet hizmeti yükümlülüğü kapsamında çocuk psikiyatrist atayarak, ÇİM'lerdeki özellikle zaten psikiyatri uzmanlarının 7/24 çalışması beklenmediği için, konsültan hekim olarak çalışmalarını sağlayacağız Bakanlık olarak.

Onun dışında, kastrasyonu söyledim, eğitimi söyledim, KİM'lerle ilgili farklı merkezler de planladığımızı söyledim. Atladığım bir konu varsa... Sağlık Bakanlığı olarak planlamalarımız bu şekildedir.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

Adalet Bakanlığımızdan Genel Müdürümüz, buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Pardon, özür dilerim Başkan, bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Belki bu tam sizin alanınız değil, yanlış soruyor olabilirim ama bu ÇİM'lere başvuru sırasında herkesin –yani, örneğin rehber öğretmenin, örneğin haberdar olan birinin- bilgi vermesiyle de araştırma yapılabilecek mi?

SAĞLIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI YRD. DOÇ. DR. ELİF GÜLER KAZANCI – Evet, şu anda aslında ben sunumda da ondan bahsedecektim. Özellikle burada, dediğiniz gibi, rehber öğretmen, sağlık personeli, ASPİM personeli, müftülük personeli, muhtar, meslek örgütleri, vatandaş, aile çocuk tarafında, jandarma ve çocuk polisiyle birlikte, cumhuriyet savcılığının talimatıyla, kolluk kuvvetleri ön bir görüşme yapmadan direkt merkeze getirerek, orada profesyonel bir şekilde psikologlar tarafından ve adli görüşmeci, eğitimini almış kişiler tarafından, çocuğun 2'nci kez örselenmesini engelleyecek şekilde bir planlama söz konusu. Başvurabilirler. Makul bir şüphe oluştuktan sonra da onunla ilgili soruşturma süreçleri planlanmakta.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; ben de herkesi saygıyla selamlayarak sözlerime başlıyorum.

Tabii, ben önce şunu vurgulamak isterim: Görüştüğümüz bu tasarı uzun bir çalışma döneminden geçti. Hem teknik düzeyde hem bakanlar düzeyinde defalarca toplantılar yapıldı; ceza hukuku hocalarıyla, akademisyenlerle, tıp uzmanlarıyla, adli tıp uzmanlarıyla, ilgili bakanlıklarla defalarca görüşüldü. Ancak şunu da vurgulayayım ben: Burada, tabii, çok değerli fikirler ifade edildi, biz bunların hepsini değerlendireceğiz, Sayın Bakanımızla üzerinde tekrar tartışacağız, belki bazılarında da bazı adımlar atmamız mümkün olacak Adalet Komisyonunda.

Tabii, ceza, suç ve suçlu; bu, yüzyıllardır tartışılan bir husus ancak cezanın genel önleyici bir işlevi olduğu da kabul edilen bir gerçek. Yani ceza, toplumsal bir fiilin toplumsal değerlere aykırı olduğu ve ihlal edilmemesi gerektiği noktasında bir kanaat oluşturuyor. Tabii, bu ceza arttığı müddetçe toplumdaki ona karşı duyarlılık da artacağından, cezanın miktarının suçun caydırıcısı olacağı konusunda bizim bir tereddüdümüz yok; nitekim, cezalar arttıkça işlenme oranları azalıyor. Ama bu demek değil ki suçlar her şekilde bitecek; suç her zaman işlenmeye devam edecek ama biz bunu nasıl asgariye indiririz? Elbette ki ceza ve ceza hukuku suçla mücadelenin tek vasıtası değildir. Suçla mücadele etmenin önleyici fonksiyonunda idareye düşen görevler, yürütmeye düşen görevler belki yargıya düşen görevlerden daha fazladır. Belki şunu da vurgulamamız lazım: Kanunsuz, yani kanununa gerek olmadan yapılması gereken şeyler de belki kanunla yapılabileceklerden daha fazladır. Ancak biz burada bir boşluğu doldurduğumuzu düşünüyoruz. Ne o boşluk? Bir suç işlendi; o faile bir yaptırım uygulanacak, etkin ve caydırıcı bir yaptırım uygulanacak, faile birtakım tedbirler uygulanacak; onun toplumda tekrar bu suçu işlemesini engelleyecek bazı tedbirleri alacağız. Çocuk mağdurun da korunması gerekiyor, buna ilişkin bazı tedbirleri alacağız. Bu kanun daha önce mevzuatımızda olmayan bu konularda bazı adımlar atıyor, yenilikler getiriyor, bunda hiçbir tereddüt yok. Bu noktada, tasarının bir boşluğu doldurduğunu düşünüyoruz.

İkincisi: Ben sadece teknik bazı hususlarda, tartışılan konularda bazı teknik açıklamalar yapmaya çalışacağım. En çok yaşla ilgili eleştiriler getirildi. Ben öncelikle şunu söyleyeyim: Yeni, bizim getirdiğimiz düzenlemede cinsel istismar suçunun mevcut kurgusuna hiçbir şekilde dokunmuyoruz, sadece 12 yaşın altında işlenen kişiler bakımından yaptırımları bir miktar artırıyoruz ancak aslında nitelikli cinsel istismarın düzenlendiği 2'nci fıkradaki tüm yaptırımı arttırıyoruz, yani burada 15 yaşın üzerindeki kişiler bakımından da arttırıyoruz. Bazı cezaların azaltıldığına dair görüşler ifade edildi. Üst sınırı şu anda yirmi yıl olan cezanın üst sınırını kırk yıla çıkartıyoruz -şu anda mevcut da yirmi yıl- ve bu tüm cinsel istismar suçları bakımından uygulanacak, burada hiçbir ayırım yapılmadan. Tabii, bizim hukukumuzda 12-15, 15-18 yaş ayrımı vardı; 2016 yılında Anayasa Mahkemesinin verdiği bir iptalden dolayı -burada bir kademelendirme istedi Anayasa Mahkemesi iptalinde- o yüzden 12 yaş kademesine getirildi. Biz bu mevcut kurguyu korumak suretiyle 12 yaş altındaki... Tabii, toplumsal olarak kabul edilemeyecek, kamuoyunun kabul etmediği bu fiiller bakımından gerçekten çok caydırıcı, çok ağır bir ceza getiriyoruz burada. 3 yaşında bir çocuğa tecavüz edilmesi belki öldürme fiiliyle eş değer, onun bütün hayatını sona erdiliyor. Bu noktadan bakıldığında, yapılan düzenlemenin ceza adaleti bakımından da kamuoyu bakımından da kabul edilebilecek bir düzenleme olduğunu düşünüyoruz.

Burada yaşla ilgili başka eleştiriler getirildi, özellikle 15 yaşından küçük çocukların işledikleri “akran” dediğimiz o fiiller neticesiyle birtakım düzenlemeler yapılması talep edildi. Aslında şu anda bizim sistemimiz bu konuda bir düzenleme içeriyor yani yaş küçüklüğü cezada bir indirim sebebi. Burada da kademe şu şekilde yapılmış durumda: 12 yaşını tamamlayana kadar çocuğun hiçbir şekilde cezai sorumluluğu yok. 12-15 yaş arasında da cezai sorumluluğu olabiliyor veya olmayabiliyor.

Eğer fiilin anlam ve sonuçlarını anlayamıyorsa ve davranışlarını buna göre yönlendirme kabiliyeti önemli derecede azalmışsa bu çocuğa zaten ceza verilmiyor şu andaki sistemimizde. Yani 15 yaş tamamlamamış 2 çocuk bu suçu işlediği takdirde zaten cezasızlık sebebi var. Eğer ceza alacaklarsa da cezalarda ciddi miktarda indirim yapılıyor. Yani şu anda çocuklar bakımından sistem bunların o beklentilerini karşılamaya yetecek nispette ama 15 yaşın üzerindeyse tabii burada artık hukuk sistemi bunun yaptığı davranışın hukuki sonuçlarını anlayabileceğini, davranışlarını yönlendirebileceğini kabul ettiği için buna ceza veriyor ama burada da cezalarda ciddi bir indirim yapılıyor. Tabii, bu cezasızlık ayrı bir tartışma konusu bunlar bakımından.

Bir husus da yaş farkı dile getirildi. Tabii, biz bu düzenlemeleri yaparken hukukun genel ilkeleriyle ve Anayasa Mahkemesinin kararlarıyla da bağlıyız. Anayasa Mahkemesi daha önce, 2005 yılında verdiği bir kararda fail ile mağdur arasında 5 yaştan fazla fark varsa burada cezanın artırılacağına dair bir düzenlemeyi, bunun çocukların korunmasının uygun olmadığı, cinsel dokunulmazlıkları koruma amacıyla gerçekleştirmeye elverişli bulunmadığı ve adalet ilkeleriyle bağdaşmadığı sonucuna vardı. Yani burada ceza farkı öngörülmesi eşitlik ilkesi ve Anayasa Mahkemesince iptal edildiği için bu noktada adım atmakta biz zorluk çekiyoruz verilmiş bir iptal kararı olduğu için.

Birkaç örnek verildi: “30 yaşında bir yetişkin 15-16 yaşında bir kişiye tecavüz ettiği zaman bunun cezasının çok düşük olacağı, 2 yıldan 5 yıla kadar olacağı...” 18 yaş altında cebir ve şiddet uygulanarak yapılan bütün fiiller cinsel istismar nitelikli hâline girmektedir. Şu anda artırdığımız tüm hükümler onlar bakımından uygulanacaktır. Yani bir babanın çocuğuna karşı işlediği fiil ise yeni yaptığımız düzenlemede baba olmasından dolayı bir artırım nedeni vardır, tehdit ve cebir kullandığı için ayrı bir artırım nedeni vardır, ağırlaştırılmış müebbet cezası verilecektir. Yani o verilen örnekteki babanın 16 yaşındaki kızı uyguladığı cinsel istismar suçunun cezası ağırlaştırılmış müebbettir bu tasarıya göre.

Bunun dışında, tabii, önemli düzenlemelerden biri çalışma yasağı. Burada beş yılla ilgili itirazlar dile getirildi. Tabii, Anayasa Mahkemesinin başka kararları da var süresiz hak mahrumiyetinin olamayacağına dair. Tabii, bu süre kanun koyucunun takdirindedir, beş yıl olabilir, daha da uzatılabilir ama burada ömür boyu bir hak mahrumiyeti verilmesinin biz Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilebileceği endişesiyle bu düzenlemeyi yaptık.

Çocuk İzlem Merkezlerindeki uzmanların niteliklerinin tabii yönetmelikle belirlenmesi daha doğru, kanuna yazdığımız zaman bir değişiklik yapılması zorlaşıyor, hızlı bir şekilde müdahale edilmesi için yönetmelikle düzenlenmesi daha doğru olacak.

Yine, mağdurların korunması bakımından yayın yasağı getirildi. Yayın yasağı bakımından bir eleştiri olarak hâkim kararının aranması yönünde bir eleştiri getirildi. Zaten düzenleme o şekilde. Basın hürriyetiyle doğrudan alakalı, haberleşme hürriyetiyle doğrudan alakalı olduğu için hâkim kararı olmadan zaten bizim bu tedbiri uygulamamız mümkün değil. Hem cumhuriyet savcısının kararı hem de erişimin engellenmesi noktasında alınan kararlar zaten hâkim denetimine sunulacak.

Tabii, ispat noktasında bir eleştiri ifade edildi. Cinsel suçlarda ispat gerçekten en sorunlu alanlardan biri ama tabii hâkim önündeki somut dosyadaki delillere göre, vicdani kanaatine göre karar vermek zorunda. Şimdi, bir suçun cezasının azlığı veya çokluğu hâkim bakımından ceza verip vermemesinin nedeni olmaması lazım. Eğer o dosyada somut deliller varsa o cezayı vermeyi gerektiren hâkim o cezayı vermek zorunda zaten, cezası az ya da fazla da olsa.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Somut deliller...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Evet, eğer somut delil yoksa cezası zaten fazla da az da olsa yine vermemesi lazım o cezayı. Yani bu ispat sorunu cinsel suçlarda önemli sorunlardan biri.

Tabii, bu koruma tedbirleri çocuklar bakımından uygulanmayacak. Bu adres bildirme yükümlülüğü, kastrasyon tedbirleri bunlar çocuklar bakımından uygulanmayacak. O noktada çocuklara, çocuk faillere ya da suça sürüklenen çocuklara bir koruyucu düzenleme yapıldı.

227’nci maddede bir para artışı yaptık, çocuğun fuhşa teşvik edilmesinde. Burada hapis cezasında bir artış olabilir. Biz Bakan Bey’le bunu müzakere edeceğiz. Adalet Komisyonunda belki bir önergeyle bu noktada bir artış olabilir, bunun üzerinde çalışacağız.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Konuşmuştuk zaten onu biz, “8 yıldan 12 yıla kadar çıkarılması,” diye.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – İstatistiklerle ilgili bir soru sorulmuştu. Bizim Bakan Yardımcımızın sabah yaptığı konuşmada baz aldığımız istatistikler kamu davası açılmasına ilişkin istatistikler. 2013 yılında 8.084’müş bu sayı, 2014’te 7.073’e düşmüş, 2015’te 6.598’e düşmüş, 2016’da 5.252’ye düşmüş, 2017’de 5.154’e düşmüş. Burada sayısal olarak bir düşüş olduğu gözüküyor. Hani bu belki başka verilerde de teyit edilmesi lazım ama istatistiklere yansıyan bir düşüş olduğu da açık.

Bir eleştiri daha getirildi bu cinsel suç failinin mağduru öldürebileceği noktasında. Ancak bizim yaptığımız düzenlemede koşullu salıverme süresini ölüm durumunda, ağırlaştırılmış müebbet durumunda elli yıla çıkardık ama cinsel suçlarla bağlı kılmadık bunu. Cinsel suç saikiyle öldürsün veya başka bir saikle öldürsün, çocuğu öldürdüğünde, ağırlaştırılmış müebbet cezası aldığında elli yıl zaten cezaevinde kalacak. Onun için çocuğu, delili yok etmek bir şey sağlamayacak. Eğer biz bu eşitliği sağlamasaydık belki bu eleştiri doğru olabilirdi ama çocuğa işlenen tüm ağırlaştırılmış müebbetlerde cezaevinde kalacağı süre aynı.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Affedersiniz, bir orantısızlık doğmuyor mu diğer cezalarla ilgili olarak? Yani bizim itirazımız cezaların aşırı artırılmış olması vebu artırım sebebiyle cezasızlığa gidileceği ama onun yanı sıra da hem İstanbul Sözleşmesi hem de Avrupa Konseyi Sözleşmesi gereği cezalar arasında orantılı bir artırım olması gerekiyor. Şimdi eğer çocuk öldürmeyi de koyduysanız -ben onu doğrusu fark etmedim nerede girdi, nasıl girdi, onu bilmiyorum- tekrar bakarız oraya.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – 108’inci maddede koşullu salıverme sürelerini uzatan hükümde.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Yani şey çıkacaktır: Büyük ihtimalle bu olaylar sebebiyle sonuçta Anayasa Mahkemesi veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurdukları zaman... Yeniden biz oturup bunu tekrar gözden geçirmek durumunda kalacağız. Öyle değil mi? Temel sözleşmelere ve temel hukuk kurallarına aykırı.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Tabii, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yani hiçbir ışık görmemesi durumunda birtakım ihlaller veriyor ama burada ölene kadar cezaevinde kalma şeklinde değil.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ama ışık var mı? Elli yıl, elli yıl... 30 yaşındaki bir adam...

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Yani uzatılmış bir süre var ama “Tamamen cezaevinden çıkmayacak.” şeklinde bir düzenleme değil bu.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şunu da anımsayalım: Yani küçük bir-çocuk hakları yönünden çocuğu korumak istiyoruz ya- çocuk diyelim ki 15 yaşında bu suçu işledi, 65 yaşına kadar ona kendini düzeltme imkânı tanımamış olacağız, bir çocuğun üstüne kilit atmış olacağız.

AYŞE DOĞAN (Tekirdağ) – Mağdur ne oluyor?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Mağduru koruyoruz, ceza vererek koruyoruz, cezasız bırakmıyoruz arkadaşlar. Böyle bakmayın, ceza hukuku açısından, insani ceza hukuku açısından bakın.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Sayın Vekilim, tabii, burada çocuklar bakımından indirim nedeni olduğu için hiçbir şekilde müebbet ve ağırlaştırılmış müebbet alma ihtimali yok.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – “O kadar kalmayacak.” diyorsunuz.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Zaten alacağı en nitelikli olduğunda yedi yıl 12-15 yaş arasında, 15-18 arasında da on iki yıl, en fazla alabileceği ceza çocuklar bakımından.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Peki, onun yerine “Zaman aşımından yararlanamaz.” gibi bir düzenleme yapmak -o hem sözleşmelere de uygun- daha doğru olmaz mıydı? Yani “Çocuklara yönelik istismar suçları insanlığa karşı suçtur sistemli olarak da yapılıyorsa ve zaman aşımından yararlanamaz.” Bu çok daha önleyici ve etkili bir yol olmaz mıydı? Belki düşünülebilir Adalet Komisyonunda.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Çocuklar bakımından işlenen fiillerde zaman aşımı süresi zaten 18 yaşını tamamladığında başlıyor ama diğer suçlarda yani otuz yıl sonra bir cinsel suç iddiasıyla birinin çıkması... Zaten bunun ispat sorunu var, süreç uzadıkça daha büyük problemlere neden oluyor. Yani burada zaman aşımının aranmaması... Zaten yeni TCK sisteminde zaman aşımı süreleri oldukça uzun. Bu suçta da tam yani otuz yıl...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ama daha etkili bir çözümdü diye düşünüyoruz. Muhakkak cezalandırılır çünkü o durumda.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Yani biz onu tekrar değerlendirelim Sayın Vekilim ama bunun da başka sıkıntıları olabilir, zaman aşımı...

BAŞKAN – Bitti mi sunumunuz?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ EKREM ÇETİNTÜRK – Bitti Sayın Başkanım.

Ben teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızdan Müsteşar Yardımcımız, buyurun.

AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI VEKİLİ HAKKI ÖZTÜRK – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz; ben de heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Günün sonunda son söz bize düştü ama ben de kısaca Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak bugüne kadar yapılan çalışmalarla birlikte, aslında yaşanan üzücü durumla birlikte yapılan çalışmalarda gelinen noktayı kısaca özetlemek istiyorum.

Sayın Komisyon üyelerimizin özellikle üzerinde durduğu konu, çocuk istismarını önlemeye yönelik olarak bütüncül bir yaklaşım sergilenmesi. Hak temelli çocuk koruma politikalarının oluşturulmasına yönelik olarak önemli değerlendirmeler oldu. Aslında tam da bu noktada Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde ve diğer kurumlarla iş birliği içerisinde yapılan çalışmalar bu yönde ilerletiliyor.

Bildiğiniz gibi, cinsel istismar sadece ülkemizin değil, bütün dünyanın karşı karşıya olduğu ve ortak anlayış ve güç birliğiyle mücadele verilen bir alan. İhmal ve istismar, çocuğun sağlığına, gelişimine ve onuruna karşı tehlike oluşturan her türlü fiziksel, duygusal ve cinsel şiddeti, ayrıca çocuğun ihtiyacı olan sevgi, şefkat, ve ilgiden mahrumiyetini barındıran bir davranış olarak tanımlanıyor birçok belgede. Bu tür olayların yaşanmaması adına gerekli tüm önlemleri almak ve düzenlemeleri yapmamız Bakanlık açısından da çok önemli. Bakanlığımız, ülkemizdeki tüm çocukların korunması, haklarının güvence altına alınması amacına yönelik olarak koruyucu ve önleyici hizmetler konusunda önemli çalışmalar yürütüyor. En başta gelmek üzere de Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, bu sözleşmeye ek protokoller, Avrupa Konseyi Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ve yine Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismarına Karşı Korunması, kısa adıyla Lanzarote Sözleşmesi bizim taraf olduğumuz, önemle takip ettiğimiz uluslararası hukuk. Ayrıca, iç hukukumuzda da yine Anayasa'mız ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda da çok paydaşlı, ülkedeki bütün kurumların sorumluluk alacağı ve de bu paylaşıma yönelik olarak koordinasyonların yapılacağı birtakım çalışmalar da yürütülüyor. Taraf olduğumuz Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi kapsamında hazırlanan strateji belgeleri ve eylem planları da bu noktada yol haritamızı belirliyor.

Bir değerlendirme de 2008'den bu tarafa dayalı olarak bir politika belgesinin oluşmadığını yönelikti. 2013-2017 yıllarına ait olmak üzere Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı'yla çocuk hakları kültürünün yerleştirilmesi ve çocuklara yönelik her türlü olumsuz davranışın ve şiddetin önlenmesi amacıyla çalışmalar yürütülüyor ve hâlihazırda da 2018-2023 dönemini kapsayan Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın da hazırlıkları tamamlandı. Bu çalışmalara, Sayın Başbakan Yardımcımız Recep Akdağ'ın Başkanlığındaki komisyon çalışmaları başlayınca bir miktar ara verildi ve yeniden şekil alarak çalışmalarını sürdürmüş olacak.

Şimdi, kısaca tabii bu genel değerlendirmeden sonra... Malumunuz bir komisyon çalışması oluştu. Aslında komisyon çalışması da bu bütüncül yaklaşımın sergilendiği bir ortam oluşturdu. Burada hazıruna arz edilen kanuni düzenlemeler, yapılacak birçok idari çalışmanın da eksik kalan kısımlarıyla ilgili kanuni düzenlemelerin getirildiği çalışmalar. Olay şöyle değerlendirildi komisyon çalışmalarında: Birçok alanda aslında alt komisyonlar oluştu ve Bakanlık Müsteşarımız Sayın Aysel Kandemir de bu çalışmaların koordinatörü olarak görevlendirilmiş idi. Çalışmaların odağında tabii, koruyucu ve önleyici hizmetlerinin geliştirilmesi, takibi ve kurumlar arası olarak çok paydaşlı uygulanmasına yönelik önemli tedbirler.

İkinci kısım, ikincilörselenmenin yani vaka anında, vakanın olduğu anda ikincil örselenmenin önlenmesi. Burada da yoğunlukla değerlendirildi, birçok veri var ama bunu bilimsel kanıta dayalı hale getirmek üzere de veri yönetimi ve saha çalışmalarının yapılması da önemli başlıklar olarak karşımıza çıkıyor.

Koruyucu ve önleyici hizmetlere yönelik olarak, ilk olarak Bakanlıkta 2018 yılını kapsayan bir genel acil eylem planının başlığı olarak saha araştırmalarının yapılması var. Bu, genel nüfus içerisinde yapılacak araştırmalarla birlikte bölgesel olarak da üniversitelerin yapacağı saha araştırmaları 2018 yılı içerisinde tanımlanmış durumda. Diğer çalışma da risk gruplarının belirlenmesine yönelik bir çalışma. Riskli ailelerin belirlenmesi ve öncelikle desteklenmesi için kurumlar arası eş güdümün sağlanması. Burada iki tane önemli program var, sayın vekillerimiz de bu konuya değindiler, Aile Sosyal Destek Programı'mız bu noktada önemli aktif bir katılım içeren saha çalışması hâlinde. Diğer taraftan da aile hekimleri tarafından uygulanan Çocuğun Psikososyal Gelişimini Destekleme Programı'yla risk faktörlerinin belirlenmesi ve erken müdahale konusunda bize ayrıca fırsatlar sunacak.

Aile Sosyal Destek Programı konusunda şunu arz etmek isterim: Geçen yılın son çeyreğinde yaklaşık 300 bin hane ziyareti yapıldı, bu yıl için de 2 milyon hane ziyareti -2018 yılı içerisinde- planlıyoruz öncelikli hane ziyaretleri de riskli ailelerden başlamak üzere.

Yine, bu komisyon çalışmalarında ASDEP personeli sayısının artırılmasına yönelik bir tedbir önerildi Bakanlar Kuruluna. Burada da Türkiye’de yaklaşık olarak 22 milyon hanenin varlığı göz önünde bulundurularak 3 bin haneye 1 ASDEP personeli planlanacak şekilde hâlihazırda istihdam ettiğimiz 3 bin ASDEP personeli sayısının 7 bine çıkarılmasıyla birlikte 2018 yılında 5 milyon hanenin ziyaretinin tamamlanması planlanıyor.

Yine, bildirim mekanizmalarına yönelik bir tedbir daha alındı. Malumunuz, Alo 183 hattımız var; bu, genel olarak sosyal destek çalışmalarını sürdürüyor; bu çalışmalarla birlikte bunun kadına ve çocuğa yönelik şiddet hattı olarak da özelleştirilmesini planladık.

Yine, tabii eğitim en önemli başlıklarından birisi bu komisyon çalışmalarının. Eğitimciler ve çocuğa temas eden kişilere yönelik eğitimler, tüm meslek grubu çalışanlarına yönelik çocuk istismarının tespiti, kanuni bildirim yükümlülüğü, bildirim usulü, yapılacak müdahaleler, izleme sürecine yönelik eğitim çalışmaları bu konunun da önemli başlıkları arasında. Yine, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından eğitim içerikleri ve materyallerin de standardize edilmesi bu senenin çalışma planı içerisinde.

Eğitimler aslında bugüne kadar da önemli oranda tamamlanmış, rehberlik öğretmenlerinde yüzde 75’e ulaşılmış şu anda, bugüne kadar geldiğimiz noktada; bu sayı 2018 yılına kadar yüzde 100’e ulaştırılacak. Okul idarecileri, pansiyonlu okullardaki idareciler, öğretmenler ve diğer okullardaki öğretmenlerde de hâlihazırda yüzde 50-60 seviyelerinde olan eğitimlerin yıl sonuna kadar yüzde 100 tamamlanması hedefleniyor.

Yine, bizim Bakanlığımıza özel diğer istismar ve diğer madde bağımlılığı vesaire gibi konularla da muhatap olmuş çocuklar için Anka Çocuk Destek Programı formatörlerinin sayısının artırılması hedefleniyor. 2.390 personele bugüne kadar eğitim verilmişti, yıl sonuna kadar 14 bin personelin eğitimlerinin tamamlanmasını planlıyoruz.

Yine, bir başka boyutu da aile ve ebeveyn eğitimleri. İhmal ve istismar eğitimlerinde kullanılmak üzere ulusal düzeyde birtakım eğitim programları da çalışmanın kapsamında. Malumunuz, Bakanlığımızın aile eğitim programları var. Bugüne kadar aile eğitim programları kapsamında 900 bin kişiye eğitim verildi. Yine bu programlarla birlikte çocuğa yaklaşım, iletişimi başlatma, kriz ve krize müdahale, çocukta mahremiyet konularının işlendiği ve yine çocuklara yönelik beden bütünlüğü ve sınırlar, etkinliklerle değerler eğitimi ve mahremiyet bilincini kazandırmaya yönelik olarak da eğitim programları planlanmış durumda. Yine, başta riskli aileler olmak üzere yıl sonuna kadar ilave olarak 1,5 milyon kişiye de bu yolla eğitim verilmesi planlanıyor.

Yine, farkındalık ve bilgilendirme. Bu, bizim çok önemli bir alanımız, medya çalışmaları yani medyada çocuğa yönelik istismara karşı toplumsal bilincin artırılmasına yönelik olarak bir dizi düzenleme de bu acil eylem planının içeriğinde. Mecra olarak televizyon, internet ve yazılı basının da planlı olarak bilgilendirilmesi, ihmal ve istismar konusunda kamu spotu, bilgilendirici filmlerin hazırlanması; yine önemli bir çalışma.

Veri yönetimi, efendim, burada da çok konuşuldu, aslında buna yönelik olarak açılan dava istatistikleri olmakla birlikte olayın derinliğini de kavramak üzere saha çalışmalarının yapılması da burada önemli. Adalet Bakanlığımızın istatistikleri var, yine kolluk kuvvetlerinin istatistikleri var, TÜİK istatistikleriyle birlikte bu idari kayıtların da birleştirilmesiyle güçlü bir veri tabanı altyapısı oluşturulması planlanıyor.

İkincil örselenmeyi önleme başlığında Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcımız bu konudan bahsetmişti. ÇİM'ler, bu ÇİM'lerin işleyişiyle ilgili olarak bir düzenleme var. Şunu özellikle ifade etmek istiyorum: ÇİM'ler ile kadına yönelik şiddet konusunda müracaat eden vakaların bir arada bulundurulması kesinlikle söz konusu değil. Kanun metni içerisinde ŞÖNİM'lerin ayrıyeten birleştirilmesi söz konusu değil. ŞÖNİM'lerde eksik kalan bir alanın bu düzenlemenin içerisinde tanımlanması mümkün yani yasal bir altyapıya kavuşması mümkün olabilecek. ŞÖNİM'lerimiz hâlihazırda 81 ilin 73'ünde faaliyet gösteriyor, bu yıl 6'ncı ayın sonuna kadar da 81 vilayetin tamamında hizmet vermeye başlayacak.

Burada eksik kalan konu, malumunuz, İstanbul Sözleşmesi'nin 25'inci maddesinde tanımlanan cinsel saldırı kriz merkezlerinin tanımı içerisinde danışmanlık, rehberlik, hukuksal destek ama en önemli kısmı, ÇİM'lerdeki gibi akut vakalarda, acil vakalarda tıbbi ve adli muayenenin yine çocuğa benzer bir şekilde bir ortamda yapılması. Bunun için çocuk izlem merkezlerinde ifadenin alınacağı aynalı oda gibi adli muayenelerin yapılacağı ortamlar da oluşturuluyor. Bunlardan faydalanılması düşünülüyor ama bu, büyükşehirler için değil. Örnek olarak Ankara'da bir çocuk izlem merkezimiz Yenimahalle Devlet Hastanesinde yapılandırılırken kadına yönelik hazırlanacak merkez de Zekai Tahir Burak Hastanesinde planlanmış durumda. Nüfusu çok yoğun olan, vaka sayısının yoğun olduğu işlerde zaten ayrı ayrı işletilmek üzere bu kuruluşlar Sağlık Bakanlığımızla birlikte planlanmış durumda.

İkincil örselenmeyi önlemek adına yine kanun metninde yer alan olayın gizliliği ve ifşa edilmemesine yönelik... Bu konuyu da biz Bakanlık olarak gerçekten çok önemsiyoruz vakalarla doğrudan muhatap olan bir kurum olarak. Burada özellikle olayın duyulmasından itibaren hem sosyal medya üzerinden çok hızlı yayılımlar olmakla birlikte başta mağdur çocuğun ve ailenin çok ciddi şekilde tekrar örselenmesi mümkün, bunu önlemek adına... Ve burada bir kaideyi özellikle vurgulamak istiyorum: Çocuğun yüksek yararının korunmasıyla birlikte -ki kanun metnine bu da böyle işlenmiştir- bir yayın yasağının öncelikli olarak savcı tarafından, sonra Bakanlığımızın talebi ve hâkim kararıyla uygulanmasına yönelik olarak da bir tedbir alınıyor.

Ben bu tedbirleri de kısaca böyle arz ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Yaklaşık beş saattir konuyu müzakere ettik.

Başta başladığımız süreçte bürokratlarımızın yaptığı açıklamalarla yanlış bildiğimiz, eksik bildiğimiz konuların olduğunu bir kere daha fark ettik. Konuya bütüncül yaklaşım noktasında hepimiz hemfikir olduk. Yani sadece cezai yaptırımlar değil, bunun beraberinde koruyucu ve önleyici tedbirlerin de olması gerektiğini burada hep iletmışlerdi ki az önceki detaylı açıklamalardan bunun da varlığını gördük.

Çok boyutlu olan bu sorunu zaman içinde beraber bütüncül bir yaklaşımla çözeceğimize inanıyorum. Evet, bu kimyasal kastrasyonda bir yılda bir tahlillerin yapılması noktasında, “en fazla” denilmesi noktasında hemfikir olduk arkadaşlarla birlikte.

Ailenin ikincil mağduriyetler sürecini gidermek adına alınan tedbirleri yerinde bulduk. Burada ailenin ve çocuğun travmayla ilgili bir rehabilitasyonu noktasında da bir yaklaşım, birlikte bir kanı oluştu.

Aynı zamanda, suçlunun cezası infaz edilirken orada da rehabilite edilmesi, tedavi edilmesi noktasında da bir hemfikirlik var, aynı görüş var.

Aynı zamanda, fuhşa teşvik edildiği durumlardaki cezai yaptırımlar noktasında da bir birliktelik sağladık.

Aile Bakanlığının aldığı tedbirler bizim göğsümüzü tekrar kabarttı. Bu, beraber, birlikte yürütülecek bir durum ama tedbir noktasında, güvenli internet, çocuğun güvenli internet, ana haberlerde bu haberlerin çok detaylıca verilmesi ve haber dilinin ve görsellerinin tekrar kontrol altına alınması yani uzun uzun anlatmak gerekirse çok detaylı ve kapsamlı, ucu açık konularda hemfikir olmamız önemli.

Bu anlamda ben teşekkür ediyorum hem bürokratlarımıza hem üyelerimize.

Böylece görüşmeler tamamlanmıştır.

IV.- KARARLAR

A) KOMİSYON KARARLARI

1.- Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın (1/935) genel uygunluk görüşünün esas komisyona bildirilmesine ilişkin karar

BAŞKAN - Komisyonumuzun tasarı hakkındaki genel uygunluk görüşünün esas komisyona bildirilmesini teminen oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarıya ilişkin muhalefet şerhi vermek isteyen üyelerimizin şerhlerini 17 Nisan 2018 Salı günü saat on bire kadar Komisyon sekreteryasına vermesini rica ediyorum ama eminim ki böyle bir konuda muhalefet şerhi vermeden, böyle bir tasarıyı sadece önerilerle tamamlayacağımıza inancım tamam, bunu ifade etmek istiyorum.

Hayırlı olsun tekrar.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.45

